

KURJER POZNAŃSKI

wychodzi dwa razy dziennie

A B C

Odpowiedzialni kierownicy działów: kultury i sztuki Witold Noskowski, gospodarczego i giełdowego dr. Marjan Chełmickowski, wiadomości potocznych Bogdan Piotrowski, za inne działy odpowiada Antoni Konieczny, wszyscy w Poznaniu

Dyrektor wydawnictwa: Roman Leitgeber

Wydawnictwo Sp. Akc. Drukarnia Polska
w Poznaniu, św. Marcin 70

Redaktor naczelny: Dr. Marjan Seyda

Nr. 431 P

Poznań, środa dnia 20 września 1933

Rok XXVIII

Poznań, 19 września.

Niekorzystny rozwój bilansu handlowego

Nasz bilans handlowy budzi poważne obawy. Statystyka urzędowa za sierpień wykazuje, że w miesiącu tym przywóz wynosił 72,3 milj., gdy wywóz dał 72,7 milj. Saldo czynne spadło poniżej pół miliona zł.

Jest to fakt bardzo niepokojący. Stałość naszej waluty opiera się na dwóch filarach, które są: równowaga budżetu i czynny bilans handlowy. Niedobór budżetowy był pokrywany dotychczas z rezerw, kredytu w Banku Polskim, podwyższonej emisji bilonu, a wreszcie biletów skarbowych. Obecnie do tego celu ma służyć nowa pożyczka. Bilans handlu zagranicznego był od r. 1930 czynny, t. z. wykazywał stałą nadwyżkę wywozu nad przywozem. Nadwyżka ta w sierpniu spadła niemal do zera.

W naszym obrocie pieniężnym z zagranicą mamy pozycję czynne i bierno. Prof. Rybarski w swej ostatniej książce p. t. „Przyszłość gospodarcza Polski” na podstawie szczegółowej analizy tego obrotu dochodzi do wniosku, że Polska dla zrównoważenia swego bilansu płatniczego powinna mieć około 400 milj. rocznie czynnego salda z handlu zagranicznego. Obliczenie to potwierdził w Sejmie minister przemysłu i handlu gen. Zarzycki, który oświadczył, że minister skarbu domaga się od niego 270 milionów nadwyżki w bilansie handlowym. Różnica między cyfrą prof. Rybarskiego i min. Zarzyckiego pochodzi stąd, że — jak to oświadczył znowu p. Miedziński — liczone na moratorium w spłacie długów zagranicznych w sumie 130 milionów. Rachunek zgadza się zatem zupełnie.

Niestety, nie zgadza się z nim rzeczywistość. Za 8 miesięcy bieżącego roku kalendarzowego bilans handlowy wykazuje zaledwie 67 milionów nadwyżki, co w stosunku rocznym równa się okrągło 100 milionom. Do cyfry p. Zarzyckiego braknie zatem 170 milionów, a póki następne miesiące nie będą znacznie lepsze od sierpnia, — nawet więcej.

Jest rzeczą jasną, że, jeżeli handel zagraniczny nie dostarczy dosyć walut i złota na pokrycie innych zobowiązań, przedewszystkiem rat i procentów od pożyczek zagranicznych, to tych walut musi dostarczyć Bank Polski. O drugiej ewentualności, do której uciekły się niektóre inne państwa, a mianowicie — o nieplaceniu zobowiązań, nie mówimy, wobec katerycznego oświadczenia p. wiceministra Koca w Londynie, że Polska będzie płaciła swoje długi.

Jak bilans handlowy wpływa na stan rezerw Banku Polskiego, o tem świadczy najlepiej następujące zestawienie (w pierwszej kolumnie mieszczą się sumy złota i rezerw Banku Polskiego, w drugiej salda bilansów handlowych — wszystko w milionach):

Wstrząsający kataklizm w północnych Chinach

Trzęsienie ziemi o niezwyklej sile — Całe miasta zniknęły z powierzchni — Tysiące ludzi zginęło — Miljardowe straty

Londyn. (Tel. wł.) O strasznej katastrofie trzęsienia ziemi donosi agencja Reutersa z Chin.

Wstrząsy nastąpiły onegdaj w północnej prowincji Cze-Nuan pomiędzy miejscowościami Sung-Kan i Mu-Czan, w okolicach, przez które zrasza rzeka Min, jeden z dopływów olbrzymiego Jan-Tse-Kiangu.

Pierwsze doniesienia mówią o olbrzymich stratach materialnych i wielu tysiącach ofiar w ludziach.

Blizszych szczegółów co do rozmiarów katastrofy narazie brak. Wiadomo jedynie, że szereg miejscowości zniknęło z powierzchni ziemi, wskutek czego bardzo wielu ludzi zostało żywcem pochłoniętych, nękając w otwierających się szczeliniach, które powstały po wstrząsach. Ci co ocalili, próbowali ratować się ucieczką, ginęli wszakże przeważnie pod gruzami.

Z gór, okalających miasto Tating ruszyły lawiny kamienne, przyczem ogromne bloki skalne zmiażdżyły dosłownie większą część miasta. Jeden z takich bloków runął na położony w pobliżu miasta gmach posterunku policyjnego, równańc go odrazu z ziemią. Wszyscy znajdujący się wewnątrz budynku policjanci ponieśli śmierć na miejscu.

Zaobserwowano, że koryto rzeki

Min podniosło się wskutek wstrząsów ziemi bardzo znacznie, tak że w wielu miejscach rzeka ta wystąpiła z brzegów, powodując nowe spustoszenia.

Komunikacja z terenami katastrofy jest zerwana wskutek zniszczenia po-

łączeń telefonicznych i telegraficznych. Komunikacja kolejowa również jest niemożliwa. Na miejsce kataklizmu wysłano ekspedycję ratunkową oraz wojsko.

Przed procesem o podpalenie Reichstagu

Berlin. (PAT.) W gmachu trybunału Rzeszy w Lipsku czynione są przygotowania do rozprawy w procesie o podpalenie Reichstagu.

Prezydent trybunału zarządził, że karty wstępu dla publiczności ważne będą tylko na jeden dzień. Wszyscy wchodzący na salę będą poddani ści-

słej rewizji w poszukiwaniu broni. Przynoszenie aparatów fotograficznych jest zakazane.

Zakończenie pierwszego okresu rozprawy w Lipsku oczekiwane jest między 5 a 10 grudnia (? — red.), poczem zostanie przeniesiona do gmachu Reichstagu w Berlinie.

Dwie katastrofy samochodowe w Lombardji

W Medjolanie auto wpadło w tłum, raniąc ciężko pięć osób — Samochód z turystami runął z nasypu — Szofer zginął, a około 20 pasażerów jest rannych

Rzym. (Tel. wł.) Dwie straszne katastrofy samochodowe wydarzyły się wczoraj w stolicy Lombardji. Jedna z nich była w samym centrum Medjolanu, a druga niedaleko za miastem.

Pierwsza rozegrała się na placu Scala w chwili bardzo ożywionego ruchu. Na grupę ludzi, czekających na tramwaj wpadło auto osobowe pewnego adwokata medjolańskiego, ra-

niąc ciężko pięć osób i kilku łez.

Wzburzony tłum, który zgromadził się na miejscu wypadku, zajął bardzo wrogą postawę wobec sprawcy katastrofy, chcąc go zlinczować. Policja aresztowała niefortunnego kierowcę samochodu, jak się okazało później równocześnie i właściciela auta.

Druga katastrofa wydarzyła się w pobliżu Medjolanu. Autobus z wycieczką francuską wpadł z niewiadomych dotąd przyczyn do koryta wyschniętej rzeki Naviglio.

Kierowca poniósł śmierć na miejscu, gdyż auto upadając przygniotło go tak nieszczęśliwie, że zdruzgotało całą klatkę piersiową, a ster przebił ją na wylot, 20 podróżnych odniosło mniej lub więcej ciężkie obrażenia.

Wycieczka zamierzała zwiedzić słynny klasztor kartuzów w Pavji. Przypuszcza się, że katastrofę spowodowało nagle zasłabnięcie szofera. W pewnej chwili bowiem samochód — jak opowiadają świadkowie wypadku — zaczął ślaniać się po szosie z jednej strony na drugą, jakby był bez kierowcy i wreszcie runął w dół.

Władze wdrożyły dochodzenia, które zdaje się jednak nie dadzą rezultatu, gdyż główny świadek zajścia nie żyje.

Na karę śmierci

Lwów. (Tel. wł.) W Kulikowie pod Lwowem odbyła się wczoraj sesja wyjazdowa lwowskiego sądu doraźnego, który rozpatrywał sprawę niejakiego Zupanowskiego, oskarżonego o morderstwo. Zupanowskiego skazano na karę śmierci. (w)

Żółkiew. (PAT.) Pan Prezydent Rzplitej nie skorzystał z prawa łaski w stosunku do skazanego wczoraj na karę śmierci w Kulikowie wyrokiem sądu doraźnego Żółtanieckiego, oskarżonego o zamordowanie wdowy Elżbiety Stelmazekowej. Wyrok wykonano dziś przed południem.

Start do stratosfery

Moskwa. (PAT.) Wobec złych warunków atmosferycznych wyznaczony na 19 września start do stratosfery został narazie odroczone.

Ponure tajemnice obozu koncentracyjnego

„Times” o znęcaniu się i biciu w obozie w Oranienburgu pod Berlinem

Londyn. (PAT.) „Times” zamieszcza dziś wstrząsający opis życia w obozie koncentracyjnym w Oranienburgu pod Berlinem.

Bicie i znęcanie się nad więźniami jest zjawiskiem codziennym. Dziennik podaje nazwiska tych, którzy nie mogąc wytrzymać w tym obozie popełnili

samobójstwo.

Ci, którzy są zwalniani muszą podpisać dwa oświadczenia, jedno, że warunki życia w obozie były dobre i drugie, że przyrzekają na przyszłość być dobrymi obywatelami i nie będą stać w opozycji do nowego regimu w Niemczech.

rok 1927	1.412	— 377
„ 1928	1.370	— 854
„ 1929	1.227	— 298
„ 1930	975	+ 187
„ 1931	813	+ 411
„ 1932	638	+ 222

W pierwszym trzyleciu saldo ujemne bilansu handlowego wyniosło około 1½ miljarda, pochłaniając z zapasów Banku Polskiego tylko pół miljarda dlatego, że w tym czasie wpływały do kraju dość obficie różne pożyczki zagraniczne. W drugim trzyleciu bilans handlowy był już wprawdzie czynny, ale w niedostatecznym stopniu; a że w tym czasie dopływy pożyczek (za wyjątkiem zapalczanej) ustał, zatem Bank Polski pożył się znowu w ciągu 2 lat przeszło 300 milionów walut.

Na dzień 31 sierpnia b. r. stan złota i obcych walut w Banku Polskim wynosił 548 milionów, czyli w ciągu 8 miesięcy spadł o 90 milionów. Saldo handlu zagranicznego, wyrażające się za ten czas sumą + 67 milionów, okazało się niewystarczające.

Sytuacja w handlu międzynarodowym tak się układa, że niełatwa bę-

dzie niestety poważna poprawa. Kraje, z którymi handlujemy, przechodzą coraz więcej na system samostarczalności, wprowadzając do obrotów handlowych z innymi krajami zasadę kompensacji i kontyngenty. Niewątpliwie znaczną poprawę w bilansie handlowym przyniosłby nam układ węglowy z Anglią. Ale po spadku funta i po umowach handlowych Anglii, z państwami skandynawskimi szanse takiego układu są narazie bardzo nikłe, choć prąd do niego angielskie związki robotnicze.

Przed rządem staje nowe zadanie, równie ważne jak równowaga budżetu, a mianowicie stanowcze poprawienie bilansu handlowego. Zadanie to musi być rozwiązywane równocześnie z obu stron: przez ograniczenie przywozu i podtrzymywanie, a nawet zwiększanie wywozu. Zadanie niełatwe, ale też nie przychodzi ono nieoczekiwanie.

Ulgę w sytuacji mogłaby spowodować pożyczka, ale w tym wypadku nie wewnętrzna, lecz zagraniczna. M. K.

Przewrót świata i ewolucja polityczna Polski

IX. Chaos

Zadane chyba państwo po zakończeniu wojny światowej nie przedstawiało takiego chaosu dążeń politycznych, jak Polska. Polegał on na walce skrajnie sprzecznych programów we wszystkich właściwie dziedzinach polityki: obejmował zarówno politykę społeczną, jak wewnętrzne zagadnienia ustrojowe, jak wreszcie politykę zewnętrzną.

Nie wszczynając na nowo dyskusji o wartości programów, które w znacznej mierze złożone są już do archiwów, trzeba tu stwierdzić, że ten chaos dążeń tylko w części można wytłumaczyć stanem umysłów w Polsce w chwili jej odbudowania. Dużo tłumaczy brak równowagi społecznej, będący wynikiem gwałtownych przemian gospodarczych i społecznych w ciągu ostatniej połowy stulecia; nie mała odegrała rolę niski na znacznym obszarze kraju poziom kultury, zafacowanie pojęć politycznych w całym społeczeństwie, nawet w najwyższej oświeconych jego warstwach; brak ludzi, mających widnokrąg myśli ogólnopolski, nie zaś ciasny, dzielnicowy; brak myśli państwowej w pokoleniu, które naogół nie spodziewało się, że będzie musiało się rządzić we własnym państwie; wreszcie łączący się z tem brak poczucia odpowiedzialności za dobro narodu i brak odwagi do brania tej odpowiedzialności na swe barki.

Ten stan społeczeństwa wyjaśnia nam wiele, ale nie wyjaśnia wszystkiego. Potężną rolę w wytworzeniu tego chaosu odegrały wpływy obce, aż nadto wyraźnie pracujące nad osłabieniem i zdeorganizowaniem narodu polskiego, któremu traktat wersalski przyznał znacznie więcej, niż to leżało w celach żydostwa, masonerii oraz mocarstw, dążących do ponownego wydzwignięcia Niemiec na pierwszorzędną pozycję w świecie.

Całkowite wyjaśnienie działania tych wpływów może nastąpić dopiero w przyszłości, dopiero wtedy, gdy to, co dziś jest tajne, stanie się jawne, jeżeli kiedykolwiek na jaw wydobyte będzie.

Patrząc na położenie Polski z odległości, w perspektywie, można było mieć pewność, że w przyszłości wydobędzie się ona z tego chaosu. Niepodobna przecie, ażeby naród tak liczny, tak jednolicie zaludniający główną część swojego państwa, tak świeży moralnie i zdolny umysłowo, posiadający tak olbrzymią, co prawda, dziś jeszcze przeważnie bierną potęgę, jaką jest jednolity na całym obszarze w swej psychice rasowej chłop polski, żeby naród ten, pod takimi czy innymi wpływami, mógł pozwolić na zrobienie ze swego kraju ogniska anarchii, okazać się niezdolnym do stworzenia zdrowego, silnego państwa.

To wszystko prawda. Jednakże trzeba czasu, ażeby te siły żywotne i zdolności narodu wykształciły się należycie i wyraziły w ludziach innych, niż ci, którym niepodległość z nieba spadła. Zwłaszcza długą drogę ma przed sobą chłop polski, który tymczasem jeszcze pozostanie potencjalną przeważnie siłą narodu.

Tymczasem na widowni polskiego życia od chwili odbudowania państwa uwijają się i na bieg spraw polskich duży wpływ wywierają ludzie, co do których nieraz można nawet postawić pytanie: czy pracują dla Polski, czy przeciw Polsce? czy celem ich jest zorganizowanie mocnego państwa polskiego, zdolnego stawić czoło wszelkim niebezpieczeństwom, czy też wobec celów, którym służą, to im jest obojętne, a może nawet niepożądane?... Choć takich ludzi zapewne było i jest niewiele, to jednak, oparci o siły obce, mogą oni przedstawiać ogromne niebezpieczeństwo.

Z tej przyczyny ewolucja polityczna Polski po jej odbudowaniu w ogromnej mierze zależała nie od tego, co się działo w Polsce, ale od tego, co się działo w Europie. To zaś, co się działo w Europie w latach powojennych, przedstawiało się, jak już powiedzieliśmy, dla Polski fatalnie.

Nie można zaprzeczyć, że przy swoich licznych słabych punktach, Polska okazała się jednak narodem, w dużej mierze świadomym swego położenia i swych celów. Aczkolwiek nie zdołał on pokierować państwem konsekwentnie w duchu tych celów, to jednak wykazał dość siły, ażeby nie pozwolić na zapanowanie w polityce polskiej wyraźnych absurdów, których

triumf doprowadziłby do rychłego upadku świeżo odbudowanego państwa. Te absurdy znikają jeden po drugim, i stopniowo, w najważniejszych zagadnieniach, w których każdy naród w danym momencie dziejowym ma tylko jedną przed sobą drogę, zapanowuje jednomyślność.

Z czasem wszyscy zaczynają się godzić na to, że państwo polskie nie może być rozczłonkowane na odrębnie rządzące się części, że musi stanowić jedną, z jednego centrum rządzoną całość; że przymierze z Francją musi być kamieniem węgielnym jego polityki zewnętrznej; że nie można w stosunku do sąsiada wschodniego prowadzić polityki zaczepnej, skoro on nie ma celu nas zaczepiać; że w naszym położeniu, przy niebezpieczeństwie grożącym nam z zachodu, nie możemy sobie pozwolić na luksus organizowania Wschodu poza granicami naszego

państwa, zwłaszcza na budowanie nowych państw, któreby się stały narzędziami przeciw nam w ręku naszych wrogów.

Ustalenie się opinii polskiej, prowadzącej do jej jednolitości w tych najważniejszych dla przyszłości państwa sprawach, jest ogromnym postępem, który naród polski zawdzięcza sobie samemu, swej wewnętrznej sile, swemu zdrowemu sensowi, który się w ogólnym chaosie nie zatracił. Sprzyjającą wszakże okolicznością, dzięki której ten postęp odbył się względnie łatwo, były zmiany zachodzące w powojennej Europie.

Zmiany te nie polegały na tem, ażeby w Europie zapanowały przyjazne dla Polski dążenia, ale na tem, że czynniki wrogie Polsce zaczęły szybko tracić siłę, a tem samem zdolność do wpływania na wewnętrzne życie Polski, na ewolucję jej pojęć politycznych. Jak wiemy, początek tym zmianom dał kryzys gospodarczy.

ROMAN DMOWSKI.

Dziesiąty artykuł Romana Dmowskiego ukaże się pod tytułem:

„Walka społeczna“.

Zajmowanie pozycji

(Od własnego korespondenta „Kurjera Poznańskiego“)

Berlin, 18 września.

Dobre czasy hotelu „Kaiserhof“ minęły od chwili, gdy Hitler został kanclerzem i przeniósł się vis à vis do pałacu kanclerskiego, na który dawniej często spoglądał z okien „Kaiserhofu“. Hotel ten był bowiem stałą kwaterą „Führera“ i jego sztabu w Berlinie. Roli się w nim wtedy, zwłaszcza w zimowych miesiącach roku 1932—1933, politycy, dziennikarze, a nawet poprostu goście, którzy stawali dlatego w „Kaiserhofie“, żeby zobaczyć wybitne osobistość, należące do partii hitlerowskiej, samego Hitlera i wogóle zachwyć się atmosferą, naprężoną elektrycznością sensacji politycznej.

To się nagle urwało i hotel opustoszał, a dyrektorzy jego wspominają zapewne z bólem niedawne czasy. Jeszcze tu i owdzie spada jakiś odblask, gdy przyjeżdżają ludzie, którzy — zamawiają sobie te same apartamenty, w których mieszkał Hitler i jego sztab, którzy chcą... jeść z tych samych talerzy, a nawet je zakupić, bo i to się zdarzało.

Ale to już są oczywiście raczej — wspomnienia. Wielki gmach naprzeciwko pałacu dzisiejszego ministerstwa propagandy ucichł i nie gromadzi już naokoło siebie tłumów, a w obszernym hallu rozmawiających i krzających się polityków. Opuścili go przedstawiciele prasy światowej, zapanowała w nim ogromna dystygowana i śpiąca cisza.

Ożywił się piątek wieczorem. Pojawili się znowu korespondenci zagraniczni, zjawili się mundury S. S. Minister Neurath zaprosił prasę zagraniczną, ażeby wygłosić przemówienie, obrysowujące stanowisko Niemiec w polityce zagranicznej i w sprawie rozbrojenia przed rozpoczęciem rokowań genewskich. Przyszedł minister propagandy Goebbels, sekretarz stanu von Bülow, Alfred Rosenberg oraz wszyscy urzędnicy z „Reichspressestelle“.

Treść mowy znana jest czytelnikom „Kurjera Poznańskiego“. Minister Neurath określił stanowisko Niemiec w linjach, nie odbiegających od ustalonej już w tej sprawie linii polityki niemieckiej.

Wychodzi on z założenia, że Niemcy są rozbrojeni, a inne państwa nie dotrzymały rzekomo swoich zobowiązań rozbrojeniowych, i wobec tego żąda równouprawnienia. Minister podkreślał pokojowość polityki niemieckiej i zwracał się z naciskiem przeciwko „duchowi traktatu wersalskiego“. Celem Niemiec — powiedział — jest „usunięcie dzisiejszego stanu jednostronnej bezbronności...“

Przyznam się, że niema bardziej nużącego tematu dla publicysty, jak sprawa rozbrojenia. A to dlatego, że przecież w istocie wszyscy doskonale wiedzą, co o tem myśleć. Wylaniające się ciągle plany i toczące się rozmowy zakrywają tylko tło, które jest istotne.

A tem tłem jest polityka poszczególnych państw, są dążenia narodów. Jest ono widoczne nie w przemówieniach ministrów spraw zagranicznych, ale w całym obrazie życia i myśli narodów, wyrażając się w tysiącnych objawach dnia codziennego. Posunięcia ministrów spraw zagranicznych i

dyplomatów są zawsze owocem taktyki, obmyślane na działanie w kierunku korzystnym dla aktualnej polityki, pragną osiągnąć określony cel. Byłoby wielkim błędem nie zwracać na nie baczonej uwagi. Gdy się jednak chce wiedzieć ich cel ostateczny, słuchacz musi odwrócić głowę i spojrzeć w życie.

Obraz zaś stosunków, rzeczywista prawda dnia codziennego nie jest tego rodzaju, ażeby uprawniała do optymizmu. Więc też i to, co się rozegra w Genewie, będzie w istocie pojedynkiem nie tej rzeczywistości, która jest w mowach ministerjalnych, ale tej rzeczywistości, którą poszczególne na-

O wyraźne stanowisko w sprawie żydowskiej

W sprawie żydowskiej, o której świeżo pisaliśmy w artykułach „Nasze stanowisko“, wypowiada się w tym samym duchu prezes parlamentarnego Klubu Narodowego prof. Rybarski na łamach „Gazety Warszawskiej“, jak następuje:

Na odbytym w sierpniu kongresie sjonistycznym wygłosił prezes Nuchim Sokolowicz przemówienie, poświęcone stosunkowi Żydów do Polski. Stwierdził między innymi następujące rzeczy:

„W ciągu niektórych stuleci Polska była względem nas o wiele bardziej liberalna, niż kraje sąsiednie. Polska nie splamiła nigdy swej historii wygnaniem Żydów. Przeciwnie, przez wpuszczenie dopływu Żydów z innych krajów, Polska stała się masowym rezerwuarem świata żydowskiego i w ten sposób pozytywnie przyczyniła się do zachowania naszego narodu bardziej, niż zdołał to uczynić jakikolwiek inny kraj.“

Trzeba uznać, że zagadnienie żydowskie w Polsce da się ująć właściwie tylko w perspektywie historycznej. Nasz stosunek do Żydów nie jest określony przez echa tych prądów, które obecnie z wielką siłą występują w innych krajach. Polityka żydowska Polski nie jest zagadnieniem taktycznym, nie może być dyktowana przez oportunistów. Państwo, w którego życiu Żydzi zajmują bardzo szczupłe miejsce, może sobie pozwolić na filosemityzm, wzamian za poparcie na terenie międzynarodowym i finansowym, chociaż i ta gra nasuwa wątpliwości. Ale inaczej jest w Polsce. Zagadnienie żydowskie, to zagadnienie charakteru narodowego Polski, jej samodzielności gospodarczej i kulturalnej.

Naród, który nie rozumie swojej przeszłości, nie znajdzie właściwej drogi rozwoju. Kto nie rozumie błędów, dawniej popełnionych, będzie brnął coraz dalej w tych błędach. Dawna Polska stała się rezerwuarem żydostwa. Była azylem dla Żydów, przybywających do niej ze wszystkich stron świata. Dala Żydom autonomię, oddała w ich ręce swój handel i sporą część przemysłu. Miasta w Polsce stały się w znacznej części żydowskimi miastami.

Czy wyszła na tem dobrze? Czy

rody widzą u swoich partnerów. Pojedynek genewski nabiera w tych warunkach specjalnego posmaku, jest grą, w której wyniki nikt zbytnio nie wierzy.

Ażeby sprawa rozbrojenia miała naprawdę jako taka nabrać szczerzego wyrazu, trzeba, żeby przedewszystkiem zmieniło się tło życia prawdziwego, na którym się rozegra. Więc też publiczność raczej bardziej interesuje to tło, niż zajmowanie ciągle od nowa przez dyplomatów taktycznych pozycji dla rozgrywki, która się właśnie o to tło, o grunt, na którym się toczy, może rozbić, albo na którą się conajwyżej spuści jakąś wstydliwą zasłonę.

Rzeczą charakterystyczną po stronie niemieckiej jest fakt, że razem z ministrem Neurathem jedzie minister propagandy dr. Goebbels. Wyjazd ten jest pierwszym objawem realizacji programu propagandy, która nie ma się ograniczać do spraw wewnętrznych w Niemczech, ale ma też objąć propagandę interesów Niemiec zagranicą.

Zabiera się do niej sam dr. Goebbels. Zagranicą jest wprawdzie terenem innym, niż walka wewnętrzna, w której dr. Goebbels dla swojego ruchu położył zasługi bardzo wielkie i wykaże — czy to się komu podoba, czy nie — zdolności nadzwyczajne. O trudnościach tego nowego terenu mógł się przekonać do pewnego stopnia już w piątek, gdy obiegł go dziennikarze za granicami i stawiali rozliczne pytania. Z wysiłkiem Niemiec w tym kierunku należy jednak mimo to bardzo się liczyć.

W przemówieniu ministra Neuratha ogólną uwagę zwrócił ustępy o Austrii. „Rozwój w Austrii — mówił on — może iść tylko drogą określoną przez to, że ludność Austrii jest niemiecka.“ Oznacza to innymi słowy, że koła niemieckie przekonane są, iż hitleryzm prędzej lub później w Austrii zwycięży. Nie należy jednak przypuszczać, ażeby ze strony Rzeszy miało nastąpić zbrojne wkroczenie do Austrii. Program jest inny: zwycięstwo hitleryzmu od wewnątrz, a potem istotna „Gleichschaltung“. Trzeba to widzieć jasno.

JERZY DROBNIK.

przewaga Żydów w gospodarstwie zabezpieczyła nam potęgę? Na to pytanie historia daje niedwuznaczną odpowiedź. Rozrost żydostwa w Polsce szedł w parze z gospodarczym upadkiem Polski. Rozrost żydostwa w handlu, to odsunięcie się Polski od morza. Rozrost żydostwa, to wykosławienie naszej struktury społecznej, to upadek polskiego mieszczaństwa, z czem łączyła się niezdolność wzięcia udziału w światowym współzawodnictwie w XVII i XVIII wieku.

Polska spełniła swoją misję — dla Żydów. Stała się schroniskiem żydostwa. Dzisiaj ma, według zdania Żydów, pełnić tę samą funkcję. Ma znowu być ich schroniskiem, ma dać im wszelkie prawa, ma oddać im swoje gospodarstwo. I Polska niepodległa musi się zdecydować, czy pozostanie wierna dawnym „rycerskim“ tradycjom, jak lubią pisać Żydzi, czy też zechce mieć naprawdę własne państwo narodowe, jak mają inne narody.

Nie należy tracić z oczu faktu, że niebezpieczeństwo żydowskie jest dzisiaj większe, niż było w ubiegłych wiekach. Żydzi wyszli już z ghetta. Rozlewają się szeroko w całym życiu kulturalnym państwa. Żydzi nabrali pewności siebie, chcą rządzić państwem, umieją stwarzać grupy polityczne, które są ich biernym narzędziem.

Zagadnienia tego nie załatwi się frazesami o polskim humanitaryzmie, a zaprzęgnięciu Żydów do pracy nad „mocarstwową“ potęgą Polski, ani przez negowanie pierwiastka narodowego, jako podstawy państwowego życia. Kto patrzy na to, co się wokół niego dzieje i umie spojrzeć w przeszłość, ten zrozumie istotę zagadnienia. Uczciwy polityk powinien je ująć w całej jego rozciągłości. Niechaj o twarcie odpowie na pytanie: czemu ma być Polska?

Dość już przemilczeń, dość usiłowań, by całą tę sprawę zlekceważyć, lub zepchnąć ją na boczne tory. Niechaj zwolennicy tradycyjnej polityki żydowskiej powiedzą wyraźnie, że są zwolennikami polsko-żydowskiego, czy żydowsko-polskiego państwa. Żydzi stawiają rzecz otwarcie, nie kryją się z swoim pojęciem Polski.

R. RYBARSKI.

Porozumienie Polski z Gdańskiem

Warszawa, (PAT.) Dnia 18 września o godz. 16 w Gdańsku prezydent senatu w. m. dr. Rauschnig i komisarz generalny R. P. dr. Papee podpisali układ o wykonaniu artykułu 33 konwencji paryskiej 1920 r., zawierającej postanowienia co do praw i przywilejów mniejszości polskiej i obywateli polskich na terenie w. m. Układ ten zawarty zostaje na 2 lata z automatycznym przedłużaniem go. Układ zawiera szczegółowe postanowienia co do szkolnictwa polskiego, uprawnień polskich stowarzyszeń, wydawania dyplomów i świadectw polskich, wykonywania zawodów i t. d.

Układ ten reguluje stan prawny ludności polskiej w Gdańsku i może zapewnić dopływ do Gdańska polskiej inteligencji zawodowej.

Tego samego dnia o godz. 14 w gmachu ministerstwa spraw zagr. podpisany został przez przedstawicieli senatu radcę stanu Buettnera i radcę ekonomicznego min. spr. zagr. Romana

protokół wykonawczy do umowy polsko-gdańskiej z dnia 5 sierpnia w sprawie wykorzystania portu gdańskiego. Podpisanie tego protokołu zakończy długoletni spór między Polską a Gdańskiem i zastąpi dotychczasowe uciążliwe się do procedur prawnych praktycznym układem, opartym na poczuciu rzeczywistości.

Umowa z 5 sierpnia i protokół wykonawczy, uwzględniając zasadę swobodnej konkurencji, stworzyły pewien prowizoryczny plan wyzyskania portu gdańskiego, oparty na istniejącym stanie obrotu w tym porcie. Plan ten przewidziany jest na 1 rok z możliwością rewizji w zależności od konjunktury gospodarczej.

Należy układ traktować jako próbę znalezienia lepszej, normalniejszej i zdrowszej współpracy między zapleczem, a portem gdańskim. Życiowa wartość w przyszłości tego układu zależy będzie od rozwoju stosunków w Gdańsku.

Rozprawa o zamordowanie śp. Hołówki

Samboor (PAT). Rozprawa przeciwko oskarżonym o udział w morderstwie śp. Hołówki Bunijowi, Motyce i Baranowskiemu rozpoczęła się dziś o g. 9.15 rano.

Gdy oskarżonych wprowadzono na salę, adw. Szuchiewicz zbliżył się do Bunija i chciał zamienić z nim kilka słów. Komendant eskorty przerwał mu jednak tę rozmowę. Rozprawie przewodniczy wiceprezes Wondrausch, oskarżenie wnosi prok. Mitraszewski.

Wszyscy trzej podsądni obwinieni są z art. 227 oraz 225 § 1 k. k., które przewidują karę więzienia na czas nie krótszy od lat 5, lub dożywotnie, a nawet karę śmierci. Poza ten akt oskarżenia obwinia Bunija i Baranowskiego o to, że należeli do tajnej organizacji ukraińskich nacjonalistów, przygotowującej zbrojne powstanie przeciwko Polsce, t. j. o czyn, przewi-

dziany art. 97 k. k.

Przewodniczący oznajmił, że zgłosili się dotąd obrońcy oskarżonych, Bunija, adw. Szuchiewicz i Bogucki, oskarżonego Motyki adw. Kmiciekiewicz, oraz oskarżonego Baranowskiego, adw. Kreutenauer. W imieniu powództwa cywilnego występuje adw. Szurlej. Przewodniczący odczytuje listę przysięgłych, poczem następuje losowanie 12 sędziów przysięgłych, oraz ze względu na to, że proces potrwa przez czas dłuższy, dwóch sędziów zapasowych.

Następnie adw. Szuchiewicz zwraca się z protestem, że kierownik eskorty przerwał mu rozmowę z oskarżonym Bunijem, wobec czego przewodniczący zwraca uwagę przodownikowi policji. O g. 9.45 przewodniczący rozpoczyna odczytywanie aktu oskarżenia. Odczytywanie trwa.

Uzgodnienie stanowiska Anglii i Francji?

Pierwsze wyniki rozmów w kwestji rozbrojenia

Paryż, (PAT.) Półoficjalna Agencja Havasa ogłosiła wczoraj komunikat o przebiegu rozmów francusko-angielskich w Paryżu.

Obie strony wyniosły wrażenie dodatnie. Wszystkie zagadnienia, dotyczące rozbrojenia, zostały omówione. Zbliżenie punktów widzenia wydaje się możliwe, co ułatwi znacznie powołanie konferencji rozbrojeniowej.

Zarówno z jednej jak drugiej strony zachowują dyskrecję co do przedmiotu rozmów i wyników, jakich można oczekiwać.

Francja uważa, że rozbrojenie uzależnione jest od przeprowadzenia międzynarodowej kontroli stałej, automatycznej i perjodycznej. Kontrola winna być prowadzona w ciągu pewnego okresu w czasie od 4 do 5 lat, zanim rządy mogłyby dokonać ustalonej redukcji efektywów. Z drugiej strony

powinny być zastosowane sankcje w stosunku do państw, w których kontrola ujawni niedokładności i nieposzanowanie konwencji rozbrojeniowej.

Dotychczas Wielka Brytania ujawniała nieprzychylnie stanowisko do zasady automatycznej i perjodycznej kontroli.

London, (PAT.) Z tonu prasy angielskiej wyraźnie przebija pewne niezadowolenie z obrotu, jaki przyjmują narady paryskie.

Dzienniki podkreślają konieczność odbycia w Londynie natychmiastowej narady gabinetowej celem ustalenia stanowiska brytyjskiego wobec nowego programu francuskiego. Podróż do Paryża min. Becka podkreślana jest w całej prasie angielskiej, jako ważny i charakterystyczny fakt dla nowego stanowiska, zajętego przez Francję.

cmentarza pod St. Hilaire Le Grand na polach Szampanji. S. B.

Ukraińscy podpalacze

Lwów, (Tel. wł.) W związku z uroczystościami ku czci króla Sobieskiego wzmogły się w okolicach Oleśka podpalenia stert z zbożem w okolicznych polskich folwarkach.

Podpalenia te odbywają się oczywiście na komendę organizacji ukraińskiej. Zarządzono straż nocną w każdej wsi a szkody wyrządzone przez podpalenie mają być pokrywane przez odnośne gminy. (w)

Proces Gorgonowej

Warszawa, (Tel. wł.) W piątek, dnia 22 b. m. Sąd Najwyższy przystąpi do rozpatrywania skarg kasacyjnych Rity Gorgonowej. Skazanej przez sąd przysięgłych w Krakowie na 8 lat za zabójstwo. Rozprawa będzie miała charakter czysto formalny. (w)

O beatyfikację królowej Jadwigi

Częstochowa, (Tel. wł.) Wczoraj przybyło na Jasną Górę kilkunastu biskupów polskich z ks. Prymasem Hlondem na czele.

Biskupi odbędą 3-dniowe rekolekcje, poczem w dniu uroczystości ku czci królowej Jadwigi, 24 b. m., wysła zbiorową prośbę do Ojca św. o przyspieszenie beatyfikacji królowej Jadwigi. (w)

Świątokradztwo

Łódź, (Tel. wł.) Wczoraj w kościele parafjalnym w Lutomierniku dokonano świątokradztwa.

Mianowicie złodzieje dostali się do kościoła, wylamali drzwi do zakrystji, porozbijali tam szafy i szuflady i zrabowali bardzo cenne naczynia mszalne jak kielichy, monstrancję, puszkę oraz zabrali skarbonki z ofiarami. (w)

Na studia do kraju

Gdynia, (Tel. wł.) Polskie zakony w Ameryce północnej wysyłają obecnie do kraju, celem uzupełnienia studiów, coraz większą liczbę członków.

Ostatnio statkiem „Pułaski“ przybyły ze zgromadzenia siostr Felicjanek, niezmiernie zasłużonych w dziedzinie szkolnictwa polskiego w Stanach Zjednoczonych, siostry: Marja Mechtyla z Detroit, Marja Wirgineta z Lodi, New Jersey, Marja Donata z Buffalo i Marja Serafina z Corapolis, Pensylwanja, które studjować będą na Uniwersytecie Jagiellońskim.

Równocześnie tym samym statkiem przybyły ze zgromadzenia Zmartwychwstania Pańskiego następujący klerycy: Stanisław Rosiński, Edward Kogut, Marjan Kaleth, Edward Biadaskiewicz, Edmund Bujalski, Jan Miliszkievicz i Jan Pawelczak, wszyscy z Chicago, którzy studjować będą na uniwersytecie Jana Kazimierza we Lwowie. S. B.

Po jabłka do Leningradu

Gdynia, (Tel. wł.) Kupcy z Warszawy zakupili w Sowietach 1 milj. kg. jabłek krymskich, które będą sprowadzone do Polski drogą morską na polskich statkach handlowych „Ślask“ i „Cieszyn“.

Po pierwszą partję jabłek uda się do Leningradu statek „Ślask“ 26 października. Następny rejs do Leningradu odbędzie w pierwszych dniach listopada statek „Cieszyn“, poczem z końcem tego miesiąca uda się do Leningradu, poraz drugi, statek „Ślask“. Przymuszczałnie poza jabłkami statki polskie przywożą z Leningradu partję futer. S. B.

Sąd doraźny

Lwów, (PAT.) Dziś rano przed sądem doraźnym w Przemyślu rozpoczęła się rozprawa przeciwko Żychowi, który w nocy z 28 na 29 sierpnia zamordował w Mościcach w celach rabunkowych Szlaffową i jej córkę Breidlę.

Podróż „Daru Pomorza“

Gdynia, (Tel. wł.) Statek szkolny „Dar Pomorza“ opuścił port gdyński i udał się w siedmiomiesięczną podróż ćwiczebną do Ameryki i Afryki. S. B.

Przepowiednia pogody na środę: Po nocy bardzo chłodnej, w ciągu dnia pogoda zmienna, z większym zmierzaniem zachmurzeniem, wzrastające wiatry północne, miejscami znaczniejsze opady, temperatura bez większych zmian.

Kurs dolara. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5.85 zł, w Gdańsku na Warszawę 5.80 zł.

Kurs marki niem. i guld. gd. Bank Polski, oddział w Poznaniu, płacił dziś za 100 mk niem. w dewizach 212.75 zł. gotówką 206.50 zł, az 100 guld. gd. w dewizach 173.31 do 173.57 zł, gotówką 172.97 zł.

POZNAŃSKA GIEŁDA PIENIĘŻNA

Poznań, 19. 9. 1933 r.

Tendencja dzisiejszego zebrania giełdowego była bez zmiany.

Z pożyczek państwowych obracano 5% po.ż konwers po 50%; pozatem poszukiwano — bez oddawców — 4% premj. dol. po 48.—, 4% po.ż. inwest. po 104.— oraz 3% po.ż. bud. po 38%.

Z papierów lokacyjnych P. Z. K. notowano po kilkudniowej przerwie e4½% listy dol. stare po 42.—% w płaceniu przy kursie dolara 5.90, zaś 4½% listy dol. amort. poszukiwano w dalszym ciągu po 42.—%; w końcu obracano 4% listy zast. konwert. po 37.—% oraz 4½% listy żytnie po 5.60.

Akcje bankowe wzgl. przemysłowe bez notowania.

Cedula Urzędowa Giełdy Poznańskiej.
Papierzy procentowe:
(Kurs w procentach nominalu)
5% pożyczka konwersyjna 50½% +
4½% listy dolarowe P. Z. K. 42% P.
4½% listy dolar. w zlocie amort. P. Z. K. 42% P.
4% listy zastawne konw. ostempl. P. Z. K. 37% +

(Kurs w złotych)
4½% listy żytnie konwert. P. Z. K. 5.60 +
Tendencja bez zmiany.

Urzędowa cedula Giełdy Zbożowej i Towarowej w Poznaniu

Poznań, 19. 9. 1933 r.

Warunki: Handel hurtowy parytet Poznania, ładunki wagonowo, dostawa bieżąca za 100 kg.:

Standardy: 1. żyto 727 g/l. 2. pszenica 756 g/l. 3. owies 500 g/l.

Ceny transakcyjne
Żyto 135 tonn par. Poznań 14,75
Żyto 60 tonn par. Poznań 14,60
Owies 15 tonn par. Poznań 13,25

Ceny orientacyjne
Żyto 240 tonn na odmiennych warunkach . . . . . 14,50—14,75
Usposobienie spokojne . . . . .

Pszenica . . . . . 19,50—20,00
Usposobienie spokojne . . . . .
Jęczmień browarowy . . . . . 16,00—17,00
Usposobienie spokojne . . . . .

Jęczmień 695 g/l . . . . . 14,00—14,50
Jęczmień 675 g/l . . . . . 13,00—14,00
Usposobienie spokojne . . . . .

Owies . . . . . 13,00—13,25
Usposobienie spokojne . . . . .
Mąka żytnia 65% wł work. . . . . 22,25—22,50
Usposobienie spokojne . . . . .

Mąka pszenna 65% wł work. . . . . 33,00—35,00
Usposobienie słabe . . . . .
Otreby żytnie . . . . . 8,50—9,00
Otreby pszenne . . . . . 8,50—9,00

Otreby pszenne (grube) . . . . . 9,50—10,00
Rzepak zimowy . . . . . 35,00—36,00
Rzepak zimowy . . . . . 39,00—40,00
Gorzycza . . . . . 38,00—40,00

Groch Viktoria . . . . . 19,00—23,00
Groch Folgera . . . . . 22,00—25,00
Ziemniaki fabr. za kilo % 11
Mak niebieski . . . . . 61,00—66,00

Ogólne usposobienie spokojne.
Transakcje na odmiennych warunkach: pszenicy 65 tonn, jęczmienia 120 tonn, owsa 15 tonn, otrąb żytnich 15 tonn, otrąb pszennych 30 tonn, grochu 150 tonn, maku 9 tonn, ziemniaków fabr. 375 tonn.

TARGOWISKO MIEJSKIE

Urzędowe sprawozdanie targowe Komisji Notowania Cen.

Poznań, 19. 9. 1933 r.

Spędzono: wołów 60, buhał 142, krów 285, świń 1958, cieląt 467, owiec 16, razem 2 928 zwierząt.

Ceny loco Targowica Poznań łącznie z kosztami handlowymi)
Płacono za 100 kg. żywej wagi za:

BYDŁO:

Woły:
Pełnomięsiste wytuczone nieopręgane . . . . . 68—72
Mięsiste tuczone młodsze do lat 3 . . . . . 60—64
Mięsiste tuczone starsze . . . . . 50—56
Miernie odżywione . . . . . 44—48

Buhaje:
Wytuczone pełnomięsiste . . . . . 62—68
Tuczone mięsiste . . . . . 54—60
Nietuczone dobrze odżywione starsze . . . . . 48—54
Miernie odżywione . . . . . 40—46

Krowy:
Wytuczone pełnomięsiste . . . . . 66—72
Tuczone mięsiste . . . . . 56—60
Nietuczone dobrze odżywione . . . . . 42—46
Miernie odżywione . . . . . 28—34

Jalowice:
Wytuczone pełnomięsiste . . . . . 68—74
Tuczone mięsiste . . . . . 60—64
Nietuczone dobrze odżywione . . . . . 50—56
Miernie odżywione . . . . . 44—48

Młodzież:
Dobrze od ywione . . . . . 44—48
Miernie odżywione . . . . . 40—42

Cielęta:
Najprzedsiejsze cielęta wytuczone . . . . . 90—96
Tuczone cielęta . . . . . 76—86
I obrze odżywione . . . . . 68—74
Miernie odżywione . . . . . 60—66

ŚWINIE (TUCZNIKI):
Pełnomięsiste od 120 do 150 kg żywej wagi . . . . . 110—114
Pełnomięsiste od 100 do 120 kg żywej wagi . . . . . 102—108
Pełnomięsiste od 80 do 100 kg żywej wagi . . . . . 94—100

Mięsiste świnie ponad 80 kg. żywej wagi . . . . . 84—92
Maciory i późne kastraty . . . . . 92—100

Przebieg targu spokojny.

PEN z najszlachetniejszej
STALI SZWEDZKIEJ
OSTRZE DO COLENIA

ng 5 498

Akt oskarżenia w sprawie zamordowania śp. J. Chudzika

Poniżej podajemy uzasadnienie aktu oskarżenia w sprawie o zabójstwo ś. p. Jana Chudzika i zamach na życie majora Owoca:

Wieczorem, dnia 14 maja 1933 przebywali w gościnie u ks. Dutkiewicza Kazimierza (b. inspektora szkolnego) w Brzozowie poseł Rymar Stanisław, notariusz Gwóźdź Leon, em. major W. P. Owoc Władysław i aplikant notarialny Jan Chudzik.

PRZEBIEG ZABÓJSTWA

Koło godziny 22.30, trzej ostatni pojeźdźcy wyszli z obejścia ks. Dutkiewicza na ulicę oświetloną lampą elektryczną. Przodem szedł notariusz Gwóźdź, za nim w odległości kilku kroków Owoc i Chudzik. Gdy uszli zaledwie kilkanaście kroków, padł z poza ogrodzenia domu ks. Dutkiewicza strzał, który powalił na ziemię Owoca i Chudzika. Nadbiegający z pomocą notariusz Gwóźdź, ks. Dutkiewicz i jego domownicy, stwierdzili, że Chudzik nie żyje, zaś Owoc daje jeszcze znaki życia. Wobec tego notariusz Gwóźdź pobiegł po lekarza, a inni zajęli się przeniesieniem Owoca do mieszkania. Następnie Owoca odwieziono do szpitala w Sanoku, gdzie stwierdzono, że został on trafiony strzałem śrutowym w plecy, w których utkwiono przeszło 20 śrutow grubości około 4 mm.

Przeprowadzone oględziny i otwarcie zwłok ś. p. Jana Chudzika wykazały, że został on ugodzony 2 ziarnami śrutu i że śmierć jego nastąpiła wskutek uszkodzenia kręgosłupa przez jedno ziarno śrutu. Drugie ziarno utkwiono w plecach i spowodowało tylko zwyczajne uszkodzenie ciała.

Początkowe dochodzenia wykazały, że sprawca strzelił do Owoca i ś. p. Chudzika z rażą odległości mieszkania ks. Dutkiewicza, od strony pół, z odległości około 37 m., a ślady wskazywały, że sprawców było dwóch i że po czynie zbiegli z pola.

Do wiadomości prowadzących dochodzenia doszło wkrótce po wypadku, że Władysław Kasza, szofer w Brzozowa, krótko po strale widział Romana Jajkę, wychodzącego na gościniec z bocznej drogi, prowadzącej od miejsca przestępstwa. To skierowało podejrzenie przeciwko Jajce Romanowi, funkcjonariuszowi komunalnej kasy w Brzozowie.

Badany Roman Jajko wyparł się winy i stwierdził, że krytycznego wieczoru był w mieszkaniu wywiadowcy Stankiewicza Stefana, gdzie grał w karty z jego żoną. Około godziny 22.30 na prośbę Stankiewiczowej wyszedł w kierunku Humnisk naprzeciw wracającego stamtąd jej męża. Nie spotkał go jednak, zawrócił i wyszedł na boczny uliczek. Wówczas zobaczył go szofera Kasza, który opowiedział mu o zabiciu Owoca i Chudzika. Co do posiadania strzelby przyznał się, że posiadał dubeltówkę, że jednak sprzedał ją w środę lub w czwartek przed krytyczną niedzielą nieznanemu z nazwiska osobnikowi. Zeznania te Romana Jajki okazały się niezgodnymi z zeznaniami wskazanych przez niego świadków, a w szczególności z zeznaniami strażnika łowieckiego Władysława Mrozka, który stwierdził, że Roman Jajko przechowywał w nocy u niego swą dubeltówkę i że odebrał ją późno w nocy we czwartek, poprzedzając krytyczną niedzielę.

WYZNANIE JAJKI

Wobec tego został Roman Jajko tymczasowo aresztowany i wszczęto przeciw niemu śledztwo. W toku śledztwa Roman Jajko wypierał się początkowo winy, a dopiero, wyczytawszy w jednym z dzienników notatkę, że w zbożu obok miejsca wypadku znaleziono jego strzelbę, przyznał się naprzód do swych towarzyszy w więzieniu, a następnie przed sędzią śledczym, że jest sprawcą śmierci ś. p. Chudzika i zranienia Owoca. Czynu tego dokonał za namową i przy pomocy wywiadowcy policyjnego, Stefana Stankiewicza, który od dłuższego czasu namawiał go do zabicia Wład-

ysława Owoca, jako zdrajcy Ojczyzny, przyczem zapewniał go, że czyn zostanie bezkarny, gdyż ma się to stać z polecenia powiatowego komendanta P. P. Drewnińskiego. Ze Stankiewiczem znalazł się od czasu przybycia tegoż do Brzozowa i utrzymywał tak z nim, jak i z jego żoną bliższe stosunki towarzyskie.

WYWIADOWCA STANKIEWICZ

Pewnego dnia w styczniu 1933 w szynku Silbermana w Brzozowie zwierzył mu się Stankiewicz, że komisarz P. P. Drewniński przywołał go do swego biura i w tajemnicy zlecił mu zglądzenie jednego człowieka. Na pytanie Jajki, o jakiego osobnika chodzi, Stankiewicz nakreślił palcem tylko kółko na stole, a na dalsze pytanie Jajki, czy to Owoc — dał twierdzącą odpowiedź. Następnie przedstawił Owoca jako niebezpiecznego agitatora politycznego, na którego pozbycie się niema innego sposobu, jak tylko zglądzenie go ze świata. Wkrótce po tej rozmowie w tym samym szynku Stankiewicz wystąpił wprost z propozycją, aby Jajko zastrzelił Owoca, twierdząc, że omówił tę sprawę z komisarzem Drewnińskim i że niema się czego bać, gdyż śledztwo będzie on prowadził z komisarzem Drewnińskim, wobec czego wios z głowy mu nie spadnie, a w razie zabicia Owoca będzie bohaterem i będzie miał za sobą posterunek P. P., komisarza i starostę. Nadto w nagrodę dostanie podwyżkę płacy w kasie komunalnej, w której starosta jest prezesem.

„PROSTO W LEB”

Z początku planował Stankiewicz zabicie Owoca przy pomocy swego browninga służbowego i nawet dawał mu kilka razy ten swój browning służbowy z poleceniem, by strzelił Owocowi „prosto w leb” i w razie potrzeby wystrzelił cały magazynek naboju, przyczem pouczył go o obchodzeniu się z browningiem. Jajko zwlekał z wykonaniem zamachu i jakkolwiek, mając browning w kieszeni, spotykał Owoca i nawet z nim raz mówił, nie strzelił doń, a zwlekał dlatego, że z Owocem żył w dobrych stosunkach i nie czuł doń żadnej urazy. Przed Stankiewiczem zaś przy oddawaniu browninga każdym razem na drugi dzień rano usprawiedliwiał się, że Owoca nie zastrzelił, gdyż go nie spotkał. Później, gdy Jajko w marcu 1933 r. zakupił od strażnika Mrozka dubeltówkę, układali ze Stankiewiczem plan zastrzelenia Owoca z tej właśnie dubeltówki a nawet udawali się pod mieszkanie ks. Dutkiewicza z nabitą dubeltówką z zamiarem zastrzelenia Owoca, jednak z powodu niesprzyjających okoliczności zabicia nie dokonali.

Do zabicia Owoca Stankiewicz wyznaczał mu w czasie od lutego do maja b. r. 3 lub 4 terminy, a gdy wszystkie one upłynęły i Jajko nie dokonał zabójstwa Owoca, Stankiewicz oświadczył mu, że zbliżnił się wobec starosty i komisarza, i że wobec tego nietylko nie dostanie podwyżki płacy, ale niezadługo „wyskoczy” z kasy. Na oświadczenie Jajki, że wyjedzie z Brzozowa, Stankiewicz miał mu oświadczyć: „my ci damy takie świadectwo, że cię nigdzie w Polsce nie przyjmą”. Równocześnie oskarżony Jajko zauważył jakoby gorsze traktowanie go w kasie, w której pracował, widoczną niechęć starosty Nazimka, a jako zapowiedź, że go wkrótce usuną z posady, uważał fakt przyjęcia na praktykę Anny Załotówny, podczas gdy poprzednio prośbom o przyjęcie na praktykę stale odmawiano. Wreszcie w środę, dnia 10 maja r. b. Stankiewicz wyznaczył oskarżonemu Jajce, jako o-

stateczny termin zabicia Owoca, niedzielę, 14 maja b. r. i zagroził mu, że jeżeli tego nie wykona, to wyleci z kasy i będzie chodził bez chleba.

POD GROŹBĄ NĘDZY

Mając do wyboru znalezienie się na bruku bez pracy, albo zabicie Owoca, Jajko wybrał to drugie. Ponieważ w tym czasie strzelba była w przechowaniu u strażnika Mrozka, udał się tam Jajko wraz ze Stankiewiczem we czwartek, 11 maja b. r., około godziny 23 i zbudziwszy Mrozka pod pozorem, że ma kupca na strzelbę, zażądał wydania jej, co też Mrozek uczynił. Strzelbę zaniesli do mieszkania Stankiewicza, który kazał swej żonie schować ją do szafy między ubrania. Jajko następnie odszedł do domu, a Stankiewicz polecił mu, by najbliższej niedzieli u niego się zgłosił. Wedle tego polecenia Jajko w najbliższą niedzielę, t. j. 14 maja b. r. około godziny 16 udał się do mieszkania Stankiewiczów. Stankiewicza wówczas nie zastał, gdyż był nieobecny, a zobaczył się z nim dopiero wtedy, gdy on przyjechał ze służby około godziny 19. Po spożyciu razem obiadu i załatwieniu kilku sprawunków w mieście, obaj udali się do szynku Silbermana na piwo, skąd powrócili do mieszkania Stankiewicza około godziny 22. Wówczas Stankiewicz polecił żonie wyjąć strzelbę z szafy, złożył ją, zawiesił na pasku na szyi Jajce i udali się uliczką koło Sokoła i ulicą Sienkiewicza pod dom ks. Dutkiewicza. Po drodze pouczył Stankiewicz Jajkę, co ma zrobić ze strzelbą i nabojami i któredyś ma uciekać po strzale.

MORDERCZY STRZAŁ

Pod domem ks. Dutkiewicza Stankiewicz ustawił Jajkę za rogami żywopłotu, polecił mu nabić strzelbę 2 nabojami, włożył mu na głowę swoją starą czapkę, którą w tym celu zabrał z domu, a czapkę Jajki schował do swej kieszeni i powiedziałszy Jajce, żeby, gdy Owoc wyjedzie „bił mu prosto w leb”, zabił jak psa, poszedł śledzić, gdzie się Owoc znajduje.

Po chwili wrócił, powiedział, że Owoc z pewnością jest u ks. Dutkiewicza, ale na wszelki wypadek pójdzie jeszcze popatrzeć, czy niema go w jego mieszkaniu, w domu Nyrkowskiego. Wkrótce jednak po odejściu Stankiewicza wyszli z mieszkania ks. Dutkiewicza śp. Chudzik, Owoc i Gwóźdź, a Jajko, zobaczywszy w świetle lampy Owoca, wycelował mu w plecy i raz strzelił. Do Chudzika nie mierzył i nie chciał mu zrobić niczego złego, a trafił go przypadkowo, wbrew swej woli. O zabiciu Chudzika dowiedział się dopiero od szofera Kaszy. Po strzale, stosownie do pouczenia, otrzymanego od Stankiewicza, zaczął uciekać w pole, wyjął ze strzelby nabój i wystrzeloną łuskę, a strzelbę położył w jedną z bród między łanami zboża. Uciekał uliczką koło kuźni Pysia i tam niespodzianie natknął się na szofera Kaszę. Następnie poszedł do mieszkania Stankiewicza i oddał pozostały nabój i wystrzeloną łuskę, oraz czapkę żonie Stankiewicza, która je schowała.

„ZADOWOLENI”

Wkrótce potem nadszedł Stankiewicz i oświadczył, że starosta i komisarz wiedzą już o zabiciu Chudzika i postrzeleniu Owoca i są bardzo zadowoleni, że teraz będzie podwyżka płacy, remuneracja i stała posada. Robił jednak Jajce wyrzuty, że niepotrzebnie wlaź na Kaszę, że Kasza o spotkaniu opowiadał różnym ludziom i że komisarz Drewniński jest za to wściekły na Kaszę. Wówczas zaczął też pouczać,

jak ma się bronić, gdy będzie pytany przez policję, a w szczególności podał mu taki sposób, w jaki początkowo Jajko się bronił.

Zapewniał go, że niema czego obawiać się, gdyż śledztwo prowadzi on i komisarz Drewniński i że on już przy zabezpieczeniu śladów wskazał ślady fałszywe. Następnie kazał mu jeszcze tej samej nocy podjąć strzelbę z brzozy i rzucić ją z drogi, w któryś łań zboża silnym rzutem, tak, by do środka łań i do tej strzelby nie prowadził żaden ślad. Jajko polecenie to wykonał i rzucił w ten sposób strzelbę w żyto na polu dr. Wojtunia. W następnych dniach Stankiewicz, spotykając się z nim, kilkakrotnie omawiał dalszy sposób postępowania i obronę. Rano, dnia, w którym został aresztowany (22 maja 1933), przyznał się do czynu przed swym bratem Tadeuszem Jajką i posłał go do Stankiewicza, by tenże zrobił coś ze strzelbą, leżącą w zbożu, gdyż Stankiewicz zobowiązał się strzelbę tę zabrać, a w miejsce jej wrzucić jakąś inną, by usunąć podejrzenie od niego.

SERDECZNY UŚCISK DŁONI

Oskarżony Jajko usprawiedliwiał się, że czynu dokonał tylko pod przymusem ze strony Stankiewicza i z obawy przed utratą posady w kasie, a tem samym chleba, gdyż jako chorowity, do fizycznej pracy był niezdolny, wierząc zapewnieniom Stankiewicza, że zabicia Owoca życzy sobie komisarz Drewniński, który osobiście odwiózł go autem do więzienia w Sanoku i tam pożegnał serdecznym uściskiem dłoni i dodaniem słów otuchy. Do Owoca żadnej nienawiści nie czuł i w żadne bliższe stosunki z nim nie wchodził. Wobec tego rodzaju zeznań oskarżonego Jajki, potwierdzonych w znacznej części przez powołanych przezeń świadków, wszczęto śledztwo przeciw oskarżonemu Stankiewiczowi.

„ROZKAZ, TO SIĘ ZROBI”

Stankiewicz początkowo zaprzeczył wszystkim zeznaniom osk. Jajki i wyparł się wszelkiej winy. Wkrótce jednak zmienił to swe stanowisko i w zasadniczych okolicznościach zeznania Jajki potwierdził.

Zeznał on, że z końcem stycznia lub początkiem lutego r. b. wezwał go komisarz Drewniński do swego biura i oświadczył mu, że chce, by unieszkodliwił Owoca w jakikolwiek sposób, przyczem dodał, że sposobów i środków unieszkodliwienia mu nie podaje, bo sam Stankiewicz je zna, a powód, dla którego chce on unieszkodliwić Owoca, jest mu również znany. Przytem dodał komisarz Drewniński, że nie jedna zagadka w sprawach kryminalnych nie została rozwiązana i nie się nie stało. Na tę propozycję odpowiedział komisarzowi Drewnińskiemu „rozkaz, to się zrobi” i odszedł. W jakie trzy lub cztery dni po otrzymaniu tego polecenia, spotkawszy w szynku Silbermana osk. Jajkę, zwierzył mu się, że ma taką brzydka robotę, że go aż głowa boli. Na nalegania Jajki odpowiedział mu, że chodzi o unieszkodliwienie jednego człowieka, którego określił przez nakreślenie palcem na stole literę O, a Jajko natychmiast odgadł, że chodzi o osobę Władysława Owoca. Oświadczył Jajce, że musi wyszukać jakiegoś człowieka do unieszkodliwienia Owoca. Jajko sam zaproponował mu, że on się tego podejmie i żeby wobec tego nikogo nie szukał. Omawiając sprawę, mówił Jajce, że rozchodzi mu się o sprawienie lania Owocowi, albo strzelenie mu w tylną część ciała, a na to Jajko oświadczył, że to nie byłoby dobre, że on sprawi się z Owocem tak, że Owoc nie wstanie. Na to odrzekł Jajce, że go to nic nie obchodzi, jak on to zrobi, byle tylko zrobił dobrze i tak, by się nikt nie dowiedział. (C. d. n.)

Stronnictwo Narodowe

KOŁO LAZARZ

Zebranie plenarne, z referatem p. red. A. Trelli, odbędzie się w środę, 20 b. m. o godz. 20 w sali „Kasyna Obywatelskiego” przy ul. Marsz. Focha.

O liczne i punktualne przybycie prosi Zarząd.

JESIENNA WYCIECZKA NA MORZE ŚRÓDZIEMNE

okrętem „POLONIA” — odjazd 26 września i 10 października r. b. Ceny biletów od zł 600.—

ng 5 150

Inf. i sprzedaż biletów:

LINJA GDYNIA-AMERYKA — Warszawa, Marszałkowska 116.

W Poznaniu informuje szczegółowo i sprzedaje bilety okrętowe Polskie Biuro Podróży „Orbis”, plac Wolności 9 tel. 5218.
zg 5281

DZIAŁ GOSPODARCZY

KONJUNKTURY

Pieniądz i papiery wartościowe

Na światowych giełdach papierów wartościowych panowała w tygodniu ubiegłym tendencja niejednolita.

Wallstreet wykazywała początkowo usposobienie słabe, co tłumaczy się wiadomościami o nowych podatkach komunalnych, które chce nałożyć magistrat Nowego Jorku. W środku tygodnia nastroj pod wpływem silnego spadku dolara i zwykłej cen na rynkach bawelnianych i zbożowych osiągnął dość znaczną poprawę. Pożyczki polskie po dość dużym spadku w końcu poprzedniego tygodnia osiągnęły naogół poważnąwyżkę 15. bm notowano (w nawiasach cyfry z 9. bm.): 8% poz. Dillona 71,50 (69,75), 7% poz. stab. 75,12 (71,25); 6% poz. dol. 59,00 (59,25), 7% poz. m. Warszawy 45,00 (45,00), 7% poz. śląska 47,00 (46,50). Giełda londyńska miała usposobienie mocne. Przyczynił się do tego cały szereg momentów, jak dalszy wzrost handlu zagranicznego Anglii w sierpniu r.b., zwiększenie się wpływów podatkowych i ogólna poprawa brytyjskiego skarbu państwa, wzrost produkcji żelaza i stali i szereg innych momentów świadczących o poprawie konjunktury w Anglii.

Na giełdzie paryskiej panował nastroj niepewny, co tłumaczy się słabą tendencją dolara i funta oraz zniżką cen metali i kauczuku. Na giełdzie berlińskiej dało się zauważyć lekkie ożywienie w związku z nieco większymi zleceniami ze strony publiczności i zakupami większych banków na własny rachunek. Kursy poważniejszych akcji osiągnęły wyższe od 1 do 3 proc.

Obroty na giełdzie warszawskiej były nadal małe, tendencja dla akcji słabsza, dla papierów procentowych mocniejsza. Zapotrzebowanie na waluty w tygodniu ubiegłym było minimalne.

Ziemiopłody

Ceny naszych głównych zbóż kształtowały się w ub. tygodniu następująco:

	11. 9.	12. 9.	13. 9.	14. 9.	15. 9.	16. 9.
Pszonica						
Warszawa	24,00	24,00	23,50	23,00	22,50	—
Poznań	21,50	21,25	21,00	20,00	20,00	20,00
Lwów	2,75	—	21,25	—	—	—
Lublin	22,00	—	—	—	—	—
Zyto						
Warszawa	14,75	14,75	14,75	14,75	14,75	—
Poznań	14,50	14,75	15,00	14,75	14,75	14,75
Lwów	15,00	—	—	—	—	—
Lublin	14,00	—	15,00	—	—	—
Jęczmień						
Warszawa	15,00	15,00	15,00	15,00	15,00	—
Poznań	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00	14,00
Lwów	13,25	—	—	—	—	—
Lublin	—	—	—	—	—	—
Owies						
Warszawa	14,50	14,50	14,50	15,00	15,00	—
Poznań	13,00	13,00	13,25	13,25	13,25	13,25
Lwów	13,75	—	—	—	—	—
Lublin	12,50	—	13,00	—	—	—

W tygodniu sprawozdawczym na wszystkich ważniejszych rynkach zbożowych panowała tendencja mocna i lekko zwyżkowa. Dotyczy to zwłaszcza rynku amerykańskiego, gdzie na uspokojenie wpłynęło zawarcie układu kompromisowego w Londynie i pogłoski o spodziewanej nowej inflacji dolarowej w październiku. Wobec tego zaczęła się tam ponowna ucieczka od gotówki do towarów. Transakcje terminowe, dotyczące pszenicy, zawierane w Chicago z terminami dalszemi, były znacznie wyższe, aniżeli na wczesień, pomijając, że i te ostatnie różniły się od zawieranych przed tygodniem.

Na rynku krajowym sytuacja również kształtowała się w kierunku znacznego uspokojenia i lekkiej wyżki cen. Wpłynęły na to zarówno przyczyny działające już i przedtem, jak okoliczności nowe. Akcja interwencyjna P Z P Z i zakupy dla wojska zdołały zahamować spadek cen, z drugiej strony w chwili obecnej u nas w całej pełni rozpoczęły się siewy zbóż ozimych, żyta i pszenicy, w niektórych zaś okolicach również jęczmienia i rzepaku. Ponieważ zaś w gospodarstwach małorolnych tak siewu, jak omlotu dokonują ten sam pracownik, to oczywiście podaż ziarna ze strony małorolnych musiała się poważnie zmniejszyć. Jeżeli dodać, że we wrześniu u nas zwykłe rozpoczyna się również i kopanie ziemniaków, to należy przypuszczać, że i w gospodarstwach folwarcznych większej własności tempo młocki znacznie osłabło. Tym sposobem do końca września można się spodziewać znacznie mniejszej podaży zboża na rynki miejscowe, wobec czego zniżki cen w najbliższych dniach nie należałoby oczekiwać.

Wszystko jednak zależy od tego, jaka będzie podaż zbóż.

Bydło i trzoda

W okresie sprawozdawczym obserwowaliśmy dalsze niezauważalne, jednak dość jednolite pogłębianie się procesu zwykło-

wego na krajowym rynku zwierząt rzeźnych. O trwałości i zasięgu tej wyżki nie da się jeszcze nic bardziej zdecydowanego powiedzieć wobec niewiadomej, jaką przedstawia obecny stan pogłowia zwierząt w Polsce. Będziemy najbliższej rzeczywistości, jeżeli w przewidywaniach na przyszłość uwzględniamy ograniczoną pojemność rynku wewnętrznego i dalsze trwanie trudności wywozowych, zarówno dla żywca jak i wszelkich przetworów mięsnych.

Jaja

Dowozy jaj przewyższyły bieżące, dościsłe zapotrzebowanie, jednak ceny utrzymały się naogół na poziomie notowań poprzedniego tygodnia. W Warszawie placono za skrzynie jaj prześwietlonych do 100 zł loco skład odbiorczy. W Poznaniu ceny hurtowe wahały się w granicach 1,20 do 1,30 zł za mendel jaj świeżych. Rynki zagraniczne, po okresie tendencji zwykłej, są w tej chwili utrzymane.

Nabiał

Dzięki odprowadzaniu niewielkich zresztą nadwyżek produkcyjnych masła na rynek niemiecki, notowania hurtowe w zachodnich okręgach produkcji kształtują się w ostatnich tygodniach zwykło. W dniu dzisiejszym w dalszym ciągu nastąpiło wzmocnienie tendencji na rynku miejscowym, przyczem ceny wlg mleczarni poznańskich podniosły się o 40 gr. na 1 kg. W województwach środkowych i południowych, wykazujących tylko nieznaczna aktywność eksportową, podaż i popyt były wyrówna-

ne, wskutek czego ceny do końca ub. tygodnia były na tych rynkach utrzymane. Rynki zagraniczne wykazały w tygodniu sprawozdawczym tendencja mocna, częściowo zwykłą. Zagranicą sądzi się, że spadek produkcji masła kolonialnego zwłaszcza w Australji, obok innych korzystnych czynników może spowodować wydatne polepszenie sytuacji na światowym rynku masła. Horoskopy na najbliższą przyszłość nie wróżą większych zmian na lepsze. Narazie eksportujemy masło prawie wyłącznie na rynek niemiecki. Nadzieje wznowienia eksportu masła do Anglii zawiodły. Ceny na rynku angielskim kształtują się tak niekorzystnie, że mimo obowiązującej od 20 czerwca br. premji eksportowej w wysokości 50 proc. ad v.orem dla masła, wysyłanego przez porty polskie, eksport jest nierentowny.

Ceny mleka konsumcyjnego podniosły się w tygodniu sprawozdawczym o 2 — 3 gr za litr. Sytuacja na rynku serów niezmienną przy normalnej podaży i utrzymanych cenach.

Cukier

Dalsza zniżka temperatury dziennej w ostatnich tygodniach (w Polsce zachodniej średnio 25,5° C.) wstrzymała rozwój korzenia buraczanego. W tych warunkach stan plantacji uległ pogorszeniu i przedstawia się obecnie jako zaledwie średni. Liście buraków nadal brunatnieją, pewne ilości roślin są uszkodzone przez mszycę i śmietkę, chwóścik buraczany (cercozpora) zdaje się ustępować. Ilość pośpiechów jest bardzo znaczna, dochodzi miejscami do 20 proc.

KRONIKA GOSPODARCZA

PODATKI I OPŁATY

(p) **Obliczanie stawek daniny majątkowej.** Departament podatkowy ministerstwa skarbu polecił izbowi skarbowym, aby mylnie obliczenia daniny nadzwyczajnej majątkowej w II grupie kontyngentowej zostały przez władze skarbowe z urzędu sprostowane. Urzędy skarbowe mają o tem sprostowaniu natychmiast zawiadomić płatników, a izby skarbowe ze swej strony są zobowiązane do dopilnowania właściwego obliczenia daniny przez urzędy skarbowe. Przypomina się, że ostateczna stawka daniny w II grupie kontyngentowej przy obrocie ponad 20.000 złotych do 50.000 złotych wynosi 60 groszy od 1.000 obrotu. Ostateczna stawka daniny w II grupie kontyngentowej przy obrocie ponad 50.000 złotych wynosi 90 groszy od 1.000 obrotu.

Z KRAJU

(k) **Rząd występuje z wnioskiem rozwiązania kartelu cementowego.** Minister przemysłu i handlu wystąpił na podstawie art. 4 i 5 (1) ustawy o kartelach z 28 marca 1933 r. do sądu kartelowego z wnioskiem o rozwiązanie kartelu cementowego. Ten krok rządu jest wynikiem skrupulatnych badań, przeprowadzonych przez ministerstwo przemysłu i handlu łącznie z komitetem ekonomicznym ministrów. Badania te wykazały, że obecne ceny cementu, niewspółmiernie wysokie z cenami innych produktów przemysłowych i rolnych, spowodowały zanik spożycia cementu na rynku krajowym, hamują racjonalny rozwój ruchu budowlanego i inwestycyjnego i zagrażają istnieniu samego przemysłu cementowego. Równocześnie porozumienia międzynarodowe, zawarte przez kartel, uniemożliwiają eksport naszego cementu. Wobec tego, minister przemysłu i handlu, zawiesił równocześnie z dniem 19 bm. w całości wykonanie w polskim przemyśle cementowym umów kartelowych, by jak najrychlej uzdrowić dotychczas stosunki, panujące w tej gałęzi produkcji.

(k) **Dalszy spadek kursu dolara.** W Warszawie notowano wczoraj w dziale dewiz znaczny spadek dolara. Bank Polski płacił o 29 gr. mniej, aniżeli w sobotę. Kurs prywatny był niższy o 15 gr. Oficjalnie notowano dolara poniżej 6 zł. Dziś rano notowano kurs dolara w obrotach nieoficjalnych w Warszawie 5,85 zł. W Gdańsku na Warszawę 5,80 zł. — Nastroje spadkowe są wynikiem niewyjaśnionej nadal sytuacji gospodarczej Stanów Zjednoczonych. W kołach międzynarodowych utrzymuje się przekonanie, że rozwój wypadków w U. S. A. zmierza ku inflacji, której kontrola może się snadnie wymknąć z rąk prezydenta Roosevelta. — Dewaluacja waluty amerykańskiej odbija się również na kursie funta i wszystkich dewiz skandynawskich, które również spadają.

(k) **Reglamentacja przemiału żyta ma nadal obowiązywać.** Wobec upływającego wkrótce terminu ważności rozporządzenia o przemiale żyta z 31 sierpnia 1932, zainteresowane sfery gospodarcze zajęły stanowisko w sprawie dalszej mocy obowiązującego tego rozporządzenia. W myśl tezy młynarstwa Związek Izby P-H wypowiedział się w tym kierunku, że dalsza reglamentacja przemiału żyta, uzasadniona ponieważ w okresach nieurodzaju, w obecnym okresie nadmiernej podaży zboża,

traci zupełnie rację bytu. Przedłużenie mocy obowiązującej rozporządzenia jest zatem rzeczą zbędną z gospodarczego punktu widzenia, kępuje czynności młynarstwa i ze względu na rozmaity sposób przestrzegania przepisów stwarza niernormalne nierówności warunków konkurencyjnych i rentowności przemysłu młynarskiego. Pomimo to, jak się dowiadujemy, zdecydowano w min. spraw wewnętrznych utrzymanie w mocy rozporządzenia o przemiale żyta i nowe rozporządzenie, przedłużające ważność reglamentacji na dalszy rok ukazać się ma ponoc wkrótce.

(k) **Targi chmielowe.** Równocześnie z II Targami na jęczmień browarny odbędzie się w Poznaniu w dniach 29 30 września i 1 października b. r. w t. zw. „Pałacu Targowym” Międzynarodowych Targów Poznańskich przy ul. Marsz. Focha 18 I Targi chmielowe, w których wezmą udział producenci chmielu z Wielkopolski z próbami o wadze 5 kg. Transakcje na Targach odbywać się będą na podstawie wystawionych prób. Celem zapewnienia zgodności prób, wystawionych na Targach z od-

Ostrożnie z miodem podolskim!

Z kół czytelników piszą nam:

Nieomal co roku pojawiają się w dziennikach artykuły, omawiające fałszowanie miodu przez różnych handlarzy. Konsument oczekuje, że za swój pieniądz otrzyma czysty towar, ale często oczekuje daremnie, bo czystość miodu idzie w parze z czystością sumienia handlarza.

Wyczyta konsument w gazecie, że ta lub owa pasieka wysyła miód czysty, higieniczny, kuracyjny i t. p. i zamawia, a otrzymuje niekiedy, mówiąc trójwójnie, ostatnie świństwo. Mało z tego, oszustwo rozpoczyna się już od samej firmy. Przekonujemy się bowiem, że „Pasieka Polska” w Podwołoczyskach, „Pasieka Wiśniowieckich” w Zbarażu, „Pasieka Ostaszewskich” w Zbarażu, „Pszczelnictwo Polskie” w Zbarażu, „Jedyna Pasieka Katolicka Orliły” w Podwołoczyskach, to wszystko parawaniki, za które ukrywają się żydowski handlarze, aby wygodnie i bezkarnie oszukiwać łatwowiernych konsumentów. Bo są to gołe, nieprawdziwe brzmienia nieistniejących firm czy pasiek. Te pasieki lub firmy powstają w ten sposób, że Żydzi, zwykli handlarze pierzru lub cieląt, kupują u wieśniaków miód, w domu odpowiednio go „przyprawiają” i rozsyłają po całej Polsce z wyżej wymienionych, a nie istniejących pasiek, korzystając z łatwowierności społeczeństwa, dobrze zarabiają z wielką krzywdą pszczelarzy, którzy uczciwie jak i same pszczoły trudzą się od lat koło swoich pasiek, a także konsumentów, którzy za swój ciężko zapracowany pieniądz kupują fałszowany towar.

Tutaj jest wdzięczne pole do popisu dla naszych władz, które w ostatnim czasie wykazują wielkie zrozumienie dla potrzeby podniesienia zdrowotności, czego dowodem rozporządzenie o sprzedaży mięsa, wędlin itd. Z tego samego powodu roztoczenie większej kontroli nad swoistymi metodami rozpowszechnienia zafałszowanego miodu przez handlarzy żydowskich, podsywających się pod pięknie brzmiące nazwy, jest rzeczą nader pilną.

Dr. T.

nośniami partjami chmielu, próby pobrane będą u producentów z partji chmielu przygotowanych do sprzedaży przez specjalną komisję, wyłonioną ze Związku Zawodowego Plantatorów Chmielu.

Zjazd Związku Pracowników Adwokackich i Notarjalnych

odbył się w Toruniu 17 b. m.

Z Torunia donosi (wd): Tegoroczny walny zjazd Zw. Pracowników Adwokatury i Notarjatu Ziem Zachodnich odbył się 17. bm. w Toruniu. Toruń obrano na miejsce zjazdu w celu uczczenia 700-ej rocznicy istnienia tego grodu.

Na zjazd przybyło 47 delegatów, reprezentujących 284 delegatów. Zrobiono tak ze względu oszczędnościowych. Po raz pierwszy w obradach zjazdu związku zachodniopolskiego wzięła udział specjalnie zaproszona delegacja pokrewnego Związku warszawskiego z prezesem p. Tadeuszem Wojciechowskim na czele. Zaproszenie to było krokiem wstępnym do zamierzonego połączenia obu organizacji w jedną całość.

Rano o godz. 8.30 uczestnicy zjazdu wysłuchali mszy św., odprawionej specjalnie na intencję zjazdu w kościele św. Jana.

O godz. 11 rozpoczęły się obrady zjazdu w Białej Sali Dw. Artusa. Obrady zagal prezes Zw. p. M. Bielawny z Poznania, poczem p. Szymkowiak, prezes koła toruńskiego, jako gospodarz zjazdu, powitał obecnych; przedstawiciela m. Torunia p. radcę Kirsteina, delegatów St. Urzędników sądowych p. Swolka i Wiczorkowskiego, delegację warszawską, przedstawicieli prasy i delegatów. P. Szymkowiak zakończył swoje przemówienie okrzykiem na cześć Najjaśn. Rzplitej.

Zyczenia zjazdowi składali pp.: radca Kirstein w imieniu miasta, Wojciechowski z Warszawy, Swolka w imieniu Stow. Urzędników sądowych. Przewodniczącym zjazdu wybrano p. Tad. Dorożalę z Poznania, zastępcą p. Wojciechowskiego z Warszawy, se-

cretarzem p. Lorenca z Poznania, ławnikami p. Racinińskiego z Grudziądza i p. Tymlera z Poznania. Po referacie p. Kazim. Niełacnego z Ostrowa na temat „Równość praw jako postulat równości obywatelskiej” uchwalono 2 rezolucje, w sprawach zawodowych i społecznych i w sprawach ubezpieczeń społecznych oraz rezolucję o przystąpieniu członków Związku do subskrypcji pożyczki narodowej. P. Szymkowiak — junior wygłosił referat o 700-leciu m. Torunia, poczem nastąpiły sprawozdania zarządu, sądu koleżeńskiego i komisji rewizyjnej. Ze sprawozdań wynika, że mimo trudności ogólnych Związek jest na najlepszej drodze rozwoju.

Po przerwie obiadowej uchwalono pewne zmiany w statucie w zastosowaniu do nowej ustawy o stowarzyszeniach, uchwalono budżet na r. 1934 w sumie 1.200 zł. Wreszcie omówiono ważną sprawę połączenia Związku Zachodniopolskiego ze Związkiem warszawskim. Po dyskusji w tej sprawie uchwalono utworzyć komitet organizacyjny w składzie prezesów okręgowych. Komitet ten będzie miał za zadanie zrealizowanie fuzji z chwilą, gdy tylko wejdzie w życie nowa ustawa o ustroju notarjatu.

Wybory nowego zarządu na rok następny dały wynik następujący: M. Bielawny — prezes, B. Maciejewski — wiceprezes, A. Szambelan — sekretarz, St. Lemke — skarbnik, W. Nowakowski i A. Goryś — ławnicy. Nowo wybrany został jako ławnik p. Szymkowiak z Torunia. Skład komisji rewizyjnej i sądu koleżeńskiego pozostał bez zmiany.

WIADOMOŚCI POTOCZNE

KALENDARZYK

Wtorek, 19 września 1933.

Słońce: wschód 5.33; — zachód 18.00; — długość dnia 12 godz. 27 min

Księżyc: wschód 5.03; — zachód 17.37; — now.

Stan pogody według spostrzeżeń Instytutu Meteorologicznego Uniwers. Pozn.: Wtorek, godz. 7 rano: Temperatura powietrza niska plus 5 st. C., pogodnie, wiatr północno-wschodni, ciśnienie atmosferyczne umiarkowane 755 mm. — W ub. dobie temperatura najwyższa plus 15 st. C., najniższa plus 6 st. C.

Poziom wody w Warcie według notowań Państwowego Zarządu Wodnego: Wczoraj — 0,27 m., dziś — 0,30 m. Kal. rzek.: January M.; jutro Eustachy Kal. słow.: Krzepimir; jutro Myślislaw.

Z POZNANIA

— * **Nowy naczelnik wydziału bezpieczeństwa.** Naczelnikiem wydziału bezpieczeństwa w Urzędzie Wojewódzkim w Poznaniu został mianowany p. Broniewski. Nowy naczelnik objął urządowanie z dniem dzisiejszym.

— * **„Dzień pracownika umysłowego“.** Z inicjatywy Unji Pracowników Umysłowych — oddz. na m. Poznań — organizują się na niedzielę, 24 bm. „Dzień pracownika umysłowego“. Program dnia ma być poświęcony zagadnieniom pracownika umysłowego w ogólności w tym celu, aby ogół pracownicy tej kategorii zbliżyć jak najbardziej do szerokich mas społeczeństwa. W sobotę o godz. 17 transmitowany będzie przez rozgłośnie Radia Polskiego odczyt głównego prezesa „Unji“, p. Anatola Minkowskiego na temat: „Pracownicy umysłowi na przełomie 1932-33“.

W Poznaniu w niedzielę o godz. 11.30 odbędzie się akademія w kinoteatrze „Metropolis“. Jesteśmy przekonani, że na akademję przyjdzie nietylko świat pracowników umysłowych, ale również szersze rzesze społeczeństwa, by poinformować się o pilnych i aktualnych zagadnieniach tej warstwy pracowniczej. (kl.)

— * **Aresztowania.** Jako podejrzanego o usiłowaną kradzież okien u p. Maksymiliana Bittera (Śródka 2) ujęto Franciszka Paluszczaka bez stałego mieszkania. — Przy usiłowanej kradzieży pieniędzy p. Antoniemu Bródce (ul. Fabryczna nr. 6) na Starym Rynku ujęto Stanisława Skrzypczaka (ul. Wyspiańskiego 8). — Jako poszukiwanego przez prokuraturę poznańskiego sądu okręgowego ujęto 35-letniego Jana Tomkiewicza, rodem z Mińska Litewskiego, bez stałego mieszkania. Odstawiono go do dyspozycji sądu grodzkiego. (kl.)

— * **Najechnana przez cyklistę.** Na ul. Marsz. Focha przed domem nr. 69 nieznaną cyklistka najechnała na 80-letnią Marię Brodnachowską, mieszkającą przy ul. Załęże. P. Brodnachowska, która doznała lekkich obrażeń ramion, udała się o własnych siłach do domu. Nieuważny cyklista zbiegł. (kl.)

— * **Bójka.** Na tle porachunków osobistych pomiędzy Marcinem Józwiakiem a Józefem Rybarczykiem (ul. Chocimska nr. 50) doszło do bójki, podczas której p. Józwiak został pokaleczony na czole. Poranionego opatrzyło pogotowie ratunkowe. (kl.)

— * **Niewyjaśnione zaginięcia.** Z mieszkania przy ul. Wspólnej 7 oddali się 8 bm. 29-letni Antoni Wołyński, z zawodu robotnik i dotychczas nie wrócił. Zaginiony jest blondynem średniego wzrostu, o golonym zarostku; ubrany był w smoking, czapkę beżową i czarne sznurowane trzewiki. Żona zaginionego p. Anna Wołyńska zwróciła się do policji o zarządzenie poszukiwań. (kl.)

— * **Czyje rzeczy? W komisariacie 7** znajduje się dynamo-motor na prąd stały i zmienny. W komisariacie 1 przechowuje się używany rower męski. W obu wypadkach właściciele nie są znani. (kl.)

— * **Tragiczna śmierć chłopca.** Tragiczną śmiercią zginął 5-letni Ignacy Demuth w Stwolinie w pow. rawickim. — Chłopczyk był przy wozie, napelnionym ziemniakami i w chwili, kiedy ruszyły konie, wpadł pod koła, które go poprostu zmiażdżyły. Nieszczęśliwy chłopiec wyzionął ducha na miejscu. (kl.)

Z POZNAŃSKIEGO

— * **DAMASŁAWEK.** (W trosce o wygodę dzieci szkolnych). Staraniem kierownika szkoły p. Ulatowskiego wprowadzono w tut. szkole szereg innowacji. Mianowicie zaopatrzone wszystkie klasy w dzwonki elektryczne, pozatem usunięte zostały drzewa, które zacięniały okna. — Obecnie dzieci uczęszczają dwa razy tygodniowo do kościoła na mszę św. szkolną.

— (Pożar). W pobliskim Panigródzu spaliło się gospodarstwo osadnika Gnłota Szkoły są poważne które pokrywa K. U O W akcji ratowniczej brało udział 11 sikawek z okolicznych miejscowości.

— (Na gorącym uczynku) rozpowszechniania fałszyfikatów 100 zł ujęła policja pewnego osadnika. Ze względu na śledztwo nazwisko trzymane jest w tajemnicy.

— (Zdził na jarmarku). Na śródownym jarmarku w Damasławku zauważyć się dało bardzo dużo kupców żydowskich, któ-

Nowe sprzeniewierzenia w Poznaniu

W cegielni Krotoszyn — Przysieka sprzeniewierzono przeszło 100 tysięcy zł

Jeszcze nie przebrzmiały w Poznaniu echa ostatniej afery bankowej, a już znowu mamy do zanotowania fakt sprzeniewierzenia, na sumę, przekraczającą 100 tys. zł.

W spółce akcyjnej Krotoszyn-Przysieka, wyrabiającej cegły i klinkiery (cegła z opiłkami żelaza), pracowali Bronisław Bukowski vel Koszula w charakterze kierownika, St. Dolszewski w charakterze księzkowego i magazynier Linke.

Od kilku miesięcy Bukowski nie pracował już w przedsiębiorstwie, gdyż został wydalony za drobne sprzeniewierzenie.

Po jego odejściu przeprowadził p. Czubek, członek zarządu i właściciel 45 proc. akcji badania ksiąg, które wykazały, że Bukowski wraz z dwoma towarzyszami dopuścił się sprzeniewierzeń na przeszło 100 tys. zł. Sprzeniewierzeń tych dopuścili się pracownicy w ten sposób, że sprzedawali całemi wagonami cegły i klinkierów, nie ksiązkując przeprowadzonej transakcji i nie donosząc o nich w nadsyłanych raportach. W ten sposób dorobił się Bukowski luksusowego mieszkania oraz hipotek wartości blisko 200 tys. dolarów, Dolszewski natomiast kupił sobie za sprzeniewierzone pieniądze piękną willę w Lesznie.

Nieuczciwych pracowników, którzy nie potrzebowali kraść, gdyż zarabiali

przyjechali aż z b. Kongresówki. Nie oblowili się jednak zbyt, gdyż tak obywatela Damasławka, jak i okoliczni mieszkańcy niechętnie odnoszą się do pejsatych „obywateli“. Na każdym kroku zauważyć można było wyraźną niechęć.

— (Polowanie gminne) objął rolnik p. St. Napierała.

— (Boisko sokole). Praca na boisku sokolem posuwa się stale naprzód. Ostatnio wykończona została kąpielnia. Obecnie czyni się starania nad zebraniem funduszu na ogrodzenie. Towarzystwo liczy na poparcie ze strony obywatelstwa. (dk.)

— * **GNIEZNO.** W niedzielę 17 b. m. odbyło się w strzelnicy strzelanie świętomichalskie Bractwa Kurkowego w Gnieźnie. Wynik strzelania był następujący: Do tarczy królewskiej najlepsze strzały oddali pp. Granecki, Nakulski i Malka, premijowej pp.: Malka 56 pkt., Streich 56 pkt., Nakulski 54 Granecki 54 i Jan Mikolajczak, myśliwskiej pp.: Malka, Nakulski i Pelczyński, wreszcie małokalibrowej pp.: Jan Mikolajczak, Streich i Cieślewicz. Po ukończonych strzelaniach odbyła się proklamacja poszczególnych zwycięzców, którą dokonał senior bractwa p. Sowiński.

— * **JAROCIN.** (Kradzieże). Nieznani sprawcy skradli z zamkniętego kurnika na szkodę gospodarza Przystackiego Walentego z Woli Książęcej 10 kur. — Tej samej nocy skradziono drzewo z podwórza Jadwigi Kuczkowiakowej w Kotlinie. W nocy z 15 na 16 bm. włamał się nieujawnieni złodzieje u gospodarza Bierneckiego Józefa w Teodorowie i skradli 40 kur.

— (Powrót wojska z ćwiczeń). Dnia 14 bm. w godzinach wieczornych powrócił do Jarocina po przeszło 4-tygodniowych manewrach bataljon 68 p. p.

— (Pamiętne rocznice). Obchód 250-lecia odsieczy wiedeńskiej rozpoczęto nabożeństwem, które odprawił ks. prob. kanonik Niedźwiedziński, wygłaszając piękne kazanie. Po nabożeństwie ruszył obrzymi pochód do sali kina „Wiktoria“, na uroczystą akademię, na którą złożyły się: przemówienie okolicznościowe ks. pref. Burjana, występy muzyczne orkiestry kolejowej, chóralne Kolejowego Tow. Śpiew. „Lutnia“ i deklamacje.

— (Zebranie). Tow. Właścicieli Nieruchomości w Jarocinie odbyło 17 bm. zebranie z udziałem delegatów z Pleszewa i Koźmina. W zebraniu udział brało przeszło 100 osób, które wysłuchały referatów p. p. Osady i dyr. Paczyńskiego.

— (Odznaczenie ks. prob. Niedźwiedzińskiego). W dowód uznania dla pracy duszpasterskiej oraz pracy nad budową pięknej świątyni mianował J. Em. ks. kardynał Hlond ks. prob. Ignacego Niedźwiedzińskiego kanonikiem kolejalnym.

— * **KOŹMIN.** (Rocznica 250-letnia odsieczy Wiednia). Z okazji 250 rocznicy odsieczy Wiednia odbył się w dniu 17 bm. uroczysty obchód, poprzedzony nabożeństwem w kościele parafialnym, które odprawił ks. prob. Flach. Podniosłe kazanie wygłosił ks. Krych. Po nabożeństwie wyruszył pochód do hotelu p. Grodzkiej gdzie w wypełnionej po brzegi sali odbyła się uroczysta akademja. Na program akademji złożyły się przemówienia p. Kościeckiego, ks. Krycha, występ orkiestry

stosunkowo dużo (Bukowski 500 zł miesięcznie), aresztowano i odstawiono do dyspozycji prokuratora. Aresztowanych osadzono w więzieniu śledczym; prokuratura prowadzi dalsze dochodzenia.

Tajemnicze zaginięcie testamentu

Właściciel wielkiego domu przy narożniku pl. Gwarnego i ul. Fredry śp. Chrzanowski posiadał nieślubną córkę (dzisiaj już zamężną), której zapisał w testamencie legat w wysokości 20 tys. zł. Testament ten znajdował się jeszcze w biurku śp. Chrzanowskiego na trzy tygodnie przed śmiercią, jak to stwierdzili świadkowie, którzy go widzieli. Tymczasem po śmierci testamentu nie znaleziono, a rodzina zmarłego wniosła o przepro-

wadzenie podziału masy spadkowej według ustawy.

Istnieją poszlaki, że testament zaginął względnie został zniszczony, gdyż na trzy tygodnie przed śmiercią choroba śp. Chrzanowskiego postąpiła tak daleko, że jest wykluczonym, aby mógł on poczynić pewne zmiany wzgl. testament sam zniszczyć.

Rozwiązaniem tego ciekawego problemu zajmuje się obecnie prokuratura.

symfonicznej Koła Muzycznego, obrazek sceniczny, deklamacje i śpiewy chóralne działu szkoły powszechnej. Przy tej okazji odczytał ks. Krych dekret erekcyjny Bractwa Kurkowego w Koźminie, nadany i zatwierdzony własnoręcznym podpisem króla Jana Sobieskiego, poczem wygłosił stosowne przemówienie.

— * **LESZNO.** (Pobicie narodowca). — Wczoraj na ul. Dworcowej miał miejsce bestjański napad. Na członka Zw. Młodych Narodowców, udającego się na zebranie, napadło kilku osobników, w tem 2 Żydów i poranili go ciężko nożem na twarzy. — Nieszczęśliwego w ciężkim stanie odwieziono do szpitala św. Józefa, gdzie chirurg p. dr. Polewski dokonał natychmiast operacji. Policja ujęła napastników.

— (Powrót wojska). Wczoraj wrócił uroczyste witany przez ludność 55 poz. p. p. Na rynku powitał pułk p. burmistrz Kowalski, na co odpowiedział z podziękowaniem dowódca pułku p. płk. dypl. Rowecki.

— (Na święto kawalerji). 17 pułk ułanów wyjeżdża do Krakowa, by brać udział w wielkim święcie kawalerji.

— (Dzień Chorych). Za staraniem Stow. Pań Miłosierdzia odbędzie się 19 b. m. w Lesznie „Dzień Chorych“. O godz. 9 odprawi ks. proboszcz mszę św. na intencję chorych, którzy przywiezieni zostaną do kościoła. (s.)

— * **MOGILNO.** (Wypadek lotniczy). — W dniu wczorajszym rano około godz. 9 wydarzył się podczas lądowania wypadek lotniczy. Na polu majątności Szczeglin, 3 km. od Mogilna, lądował samolot, który już na ziemi potoczył się o nierówninę skrzydłem i stanął na ibrze kadłuba, ryjąc ziemię śmigłem. Na szczęście piloci nie odnieśli poważniejszych wypadków, tylko obserwator wypadł i odniósł lżejsze obrażenia, natomiast aparat został dość poważnie uszkodzony.

— (Ku czci śp. Żwirki i Wigury). Dn. 11 bm. w pierwszą rocznicę tragicznej śmierci śp. kpt. Żwirki i Wigury, z inicjatywy Koła L. O. P. P. odbyło się uroczyste nabożeństwo żałobne. Wieczorem w salce posiedzeń rady miejskiej odbyło się uroczyste zebranie, na którym wygłoszono referaty ku czci tragicznie zmarłych bohaterów.

— (Pruska arogancja). We wtorek podczas postoju kompanji wojska 70 p. p. z Pleszewa w Kwiciszewie pod Mogilnem brał wodę do kuchni szeregowiec Marciniak z zagrody Niemki Berty Bloch. Niemka z pruską bezczelnością wyraziła się do Marciniaka: „Die polnischen Schweine nehmen das ganze Wasser aus dem Hofe“. (Te polskie świnie zabiorą wszystką wodę z podwórza). Sprawę tę skierowano do sądu grodzkiego w Trzemesznie.

— (Alarm obrony przeciwlotniczej i gazowej). Z okazji odbywających się manewrów na terenie naszego powiatu został ogłoszony stan pogotowia obrony przeciwlotniczej i gazowej na miasto Mogilno, który trwał 9 bm. do 12 bm. Przez trzy zrędu noce miasto było pogrążone w ciemnościach, które spowodowało zgaszanie lamp w mieście przez zatrzymanie przez gazownię dopływu gazu świetlnego. Rzucane były petardy i bomby łzawiące, które imitowały wybuchy bomb lotniczo-gazowych. Centrum miasta zasłonięte było kłębamii gładzącego dymu, a krążące w przestrzeniach samoloty wojskowe warkotem swych silników sprawiały wielkie wrażenie. (m. m.)

— * **OSTRÓW.** (Z parafji). Na miejsce ks. prob. Zamysłowskiego przychodzi tu jako proboszcz ks. Ludwik Jarosz, honorowy kanonik kapituły metropolitalnej b. dyrektor Związku Młodzieży Polskiej, a obecny dyrektor Archidiec. Instytutu Akcji Katolickiej.

— (Król okręgowy). W niedzielę zakończyło się dwutygodniowe strzelanie okręgowe Bractw Kurkowych. Proklamacja uroczystej na nowej strzelnicy dokonał prezes okręgowy p. Roman Kubicki. Królem okręgowym został p. Piotr Cuske,

I rycerzem — p. Marcin Pawłowski, II rycerzem — p. Franciszek Anczykowski — wszyscy z Ostrowa. Pierwsze dwie nagrody premjowe uzyskał p. Józef Wojciechowski.

— (Powrót pułku). W sobotę przed południem powrócił z manewrów tutejszy 60 pułk piechoty.

— (Kradzież). Nocą włamali się złodzieje do składu towarów krótkich Andrzeja Kujawy przy ul. Sądowej 7 i skradli większą ilość towarów.

— (Obchód odsieczy wiedeńskiej). — Obchód wielkiej rocznicy zwycięstwa oręża polskiego pod Wiedniem odbył się tu w niedzielę, 17 bm. Dnia poprzedniego wieczorem odbył się capstrzyk, nazajutrz odprawił nabożeństwo połowe na dziedzińcu kościelnym ks. Leciejewski przy udziale władz, organizacji i obywatelstwa. Po nabożeństwie na rynku okolicznościowe przemówienie wygłosił p. burmistrz Cegiłka.

— * **STRZELNO.** (Rocznica odsieczy wiedeńskiej). Z okazji obchodu ku czci króla Sobieskiego, zawiązał się w tut. mieście komitet obchodu rocznicy oswoobodzenia Wiednia, na czele którego stanął p. dr. Koehler. W dniu 12 bm. miasto przybrało wygląd odświętny, na gmachach urzędowych oraz domach prywatnych powiewały chorągwie o barwach narodowych. O godz. 18 dzwony kościoła roznosiły po mieście wspomnienie o wiekopomnem zwycięstwie króla Jana III pod Wiedniem. O godz. 19.30 w miejscowej farze odbyło się nabożeństwo przy licznych udziałach przedstawicieli władz oraz wierznych. Po nabożeństwie odbyła się iluminacja okien. Na zakończenie uroczystego obchodu odbędzie się w dniu 24 bm. pochód do kościoła oraz uroczysta msza św., wieczorem zaś akademja.

— (Tydzień strażacki). W czasie od 3—10 września odbywał się w tut. mieście tydzień strażacki, mający na celu zapoznanie społeczeństwa z celami straży i zwrócenie tegoż społeczeństwa na straż baczną uwagę. W niedzielę, 10 bm. na zakończenie tygodnia w godzinach porannych odbywała się kwesta po ulicach miasta. Po sumie urządzono alarm, poczem tabory, straży wyjechały na rynek, gdzie odbyły się ćwiczenia pokazowe pod dowództwem naczelnika straży pożarnej p. Wiktora Piatkowskiego.

— (Egzamin czeladniczy). Przed komisją egzaminacyjną cechu ślusarskiego w Inowrocławiu zdali egzamin w zawodzie ślusarsko-maszynowym następujący uczniowie tych zawodów: Leszczyński Czesław, Adamczyk Djonizy, Nowakowski Jan i Janekki Alojzy, wszyscy ze Strzelna. — (Wspomnienie). W sierpniu rb. m. nęła 3-cia bolesna rocznica zgonu śp. dr. Jakóba Cieślewicza, honorowego radcy miejskiego, dobrodzieja i filantropa na terenie tut. miasta. Pamięć śp. dr. Cieślewicza winna być uczczona przez mianowanie jednej z ulic Strzelna jego nazwiskiem, byłby to najgodniejszy i zarazem najtrwalszy sposób uczczenia śp. Zmarłego.

— * **WRZEŚNIA.** (Ze zlotu okręgowego S. M. P.). Z okazji 25-letniego jubileuszu istnienia Tow. Młodzieży męskiej wysłano z uroczystego posiedzenia telegramy holdownicze do p. Prezydenta Rzeczypospolitej Polskiej i ks. Prymasa, na co wpłynęły szczerze podziękowania i bogostawieństwo do dalszej pracy dla dobra młodzieży.

— (Zorganizowanie Komitetu Pożyczki Narodowej). W dniu 16 bm. odbyło się w starostwie zebranie szerszych sfer społeczeństwa w sprawie jak najsprawniejszego przeprowadzenia akcji na rzecz Pożyczki Narodowej. W tym celu utworzono komitet ściślejszy z p. starostą na czele, dalej sekcję propagandową i sekcję straży obywatelskiej.

— (Akcja Tow. św. Winc a Paulo na biednych). Celem uzyskania funduszy na opał dla biednych podczas zimy urządzilo w niedzielę, 17 bm. Tow. św. Winc a Paulo herbatkę, połączoną z różnymi niespodziankami przy tłumnym udziale publiczności.

Z POMORZA

— **CHOJNICE**, (Powrót z manewrów). 1 batalion strzelców powrócił 15 bm, z manewrów z okolic Żnina i Mogilna.
— (Tyfus). W Czersku, Moście i Borowym Mlynie stwierdzono tyfus u robotników sezonowych, którzy powrócili z Gdańska.
— (Pożar). W Krzyżu spaliła się zagroda malorolnego Franciszka Szmida z wszelkim martwym inwentarzem. Szkody oblicza się na około 5000 zł.

Z BYDGOSZCZY

— **Ku czci wielkich królów**. Organizacja Polaków, którzy powrócili z Westfalii i Nadrenji, istniejąca w Bydgoszczy już od r. 1920 pod nazwą Tow. „Lech”, urządziła w poniedziałek 18 bm, specjalne zebranie, poświęcone pamięci Batorego i Sobieskiego. Zebranie odbyło się w sali „3 Maj” przy placu Piastowskim Referat o dziejach i znaczeniu obu wielkich królów wygłosił red. Fiedler, a program uzupełniły deklamacje oraz śpiewy solowe i chóralne.

— **P. O. S. w Bydgoszczy**. Ogólna ilość osób, które zdobyły prawo do noszenia różnych stopni państwowej odznaki sportowej dobiega już w Bydgoszczy liczby 6500. Powyżej 3000 zdobyło prawo do noszenia odznaki P. O. S. w roku bieżącym. Wśród odznaczonych największą ilość stanowi, rozumie się, młodzież, ale nie brak także osób w wieku średnim i starszym, powyżej lat 50. W nadchodzącą niedzielę 24 bm w południe odbędzie się uroczyste wręczenie odznak wszystkim podoficerom i szeregowcom Straży Pożarnej m. Bydgoszczy. Powyższa liczba odznaczonych świadczy wymownie o wysokim poziomie życia sportowego w naszym mieście.

— **Tania wycieczka do Warszawy**. Na najbliższą niedzielę Polskie Tow. Krajoznawcze organizuje wycieczkę turystyczną do Warszawy i Wilanowa za opłatą zł 1980 od osoby w obie strony. Wyjazd z Bydgoszczy w sobotę o godz. 11.30 wiecz., a powrót w poniedziałek o godz. 7 rano. Zapisy w sekretariacie P. T. K. (Marszałka Focha 3, tel. 764).

— **Na zjazd w Krakowie**. Na zjazd delegatów komunalnych kas oszczędności, odbywający się w Krakowie w poniedziałek i wtorek b. t., udali się z Bydgoszczy: prez. m. p. Barciszewski, dyr. K. K. O. m. Bydgoszczy p. Gulcz oraz prezes Rady tej instytucji dr. Wiecki.

— **Zo szkolnictwa**. Wydział szkolny m. Bydgoszczy zbiera obecnie ściśle dane, dotyczące frekwencji uczniów we wszystkich szkołach bydgoskich w rozpoczętym świeżo roku szkolnym. Dokładne cyfry znane będą dopiero na 1 października, ale już teraz można wnioskować, że ilość kształcącej się młodzieży w szkołach bydgoskich znacznie wzrosła.

— **Przyjazd wiceministra oświaty**. W poniedziałek przybył do Bydgoszczy w towarzystwie kuratora poznańsko-pomorskiego okręgu szkolnego, dr. Pollaka, wiceminister W. R. i O. P. p. Pieracki. Wiceminister wizytuje tutejsze szkoły średnie i zawodowe.

— **Próba samobójstwa**. 17-letnia służąca R., zamieszkała przy ul. Śniadeckich, ubiegłej nocy rzuciła się do kanału w pobliżu śluzy Czyżkówko. Widocznie zimna woda odebrała niedoszłej samobójczyni chęć przecięcia pasma swojego żywota, bowiem o własnych siłach wy dostała się z wody i dobrała do szosy Nakielskiej. Tam zauważyła ją przejeżdżający samochodem i odwieźli do Lecznicy Miejskiej. Niedoszłej samobójczyni grozi dłuższa kuracja z powodu przeziębienia. Przed dokonaniem rozpaczliwego kroku napisała list do rodziny, oznajmiający, iż chce zerwać z życiem.

— **Wypadek na kolejce powiatowej**. Niejaki Bogumił Borowicz, czeladnik piekarski, jadąc kolejką powiatową, w ubiegłą niedzielę po południu wypadł z wagonu i odniósł ogólny wstrząs mózgu oraz potłuczenie ciała. Wypadek zdarzył się na przedmieściu Czyżkówko. Karetką Pogotowia odwieziono ofiarę wypadku do Lecznicy Miejskiej.

— **Pokasana przez psa**. 11-letnia Stefania Mrozińska, zam. przy rodzicach Kujawska 83, zosłała w poniedziałek tak silnie pokasana przez przebiegającego ulicą psa, że trzeba ją było przewieźć karetką Pogotowia na dłuższą kurację do Lecznicy Miejskiej. Dziewczyna ma głęboką ranę szarpaną lewego uda.

— **Najechnany przez samochód**. Samochód firmowy „Kurjera Bydgoskiego” najechnał na Henryka Althausa, zam. przy ul. Ossolińskich 6. Althaus odniósł pokaleczenie rąk i nóg.

— **Dyżury aptek**: Od 18 — 24 września apteka Centralna (ul. Gdańska) i apteka Pod Lwem na Okolu.

Cedula

Gieldy Zbożowej i Towarowej w Bydgoszczy

w dniu 19. 9. 1933 r.

Warunek: handel hurt. ład. wag. dost. bież. za 100 kg. w złotych:

Ceny transakcyjne: żyto 80 tonn par. Bydgoszcz 14,50—14,90.

Ceny orientacyjne: mak niebieski 60,00—62,00.

Reszta notowań bez zmiany, usposobienie spokojne.

Transakcje na odmiennych warunkach: żyta 457 tonn, pszenicy 105 tonn, jęczmienia 100 tonn, owsa 30 tonn, naki pszennej 49 tonn, żytniej 9,5 tonn, otrąb żytnich 50 tonn,

Podróż poślubna do... więzienia

Malarz, który chciał mieć dwie żony

Z Brodnicy (Pomorze) donosi (ski): Szeregowiec Stefański, z zawodu malarz z Gwiżdzu, postanowił po zwolnieniu go ze służby wojskowej w tut. pułku piechoty, zamieszkać na stałe w Brodnicy i, mimo że był żonaty, poślubić pewną dziewczynę z Tarnówka pod Rypinem, z którą się jako żołnierz zapoznał. Stefański dowiedziawszy się o nieuczynnych zamiarach swego męża, przybyła dn. 10 bm. do Brodnicy, ażeby przemówić do sumienia niewierne-

go męża i nakłonić go do powrotu. Tu niespodziewanie dowiedziała się, że mąż jej w tej chwili zawiera ponowne śluby małżeńskie w kościele w Rypinie. Zrozpaczona kobieta udała się natychmiast do R., lecz nie zdołała już odmienić tego, co się stało; dwie zaledwie godziny przed jej przybyciem mąż jej wziął ślub z rywalką z Tarnówka. Epilog tego ślubu nie był wcale radosny, podróż poślubna państwa młodych prowadziła do... więzienia.

Spór o dziewczynę zakończył się mordem

Zduńska Wola. Odbyła się tu zabawa Samarytanek przy straży ogniowej w Janiszewicach. W trakcie zabawy doszło do krwawego zatargu o dziewczynę pomiędzy Zawadzkiem Łucjanem a Jończykiem Henrykiem. W rezultacie bitwy na noże Jończyk

i Bocheński Kazimierz zostali pokłóci nożem. Pierwszy z nich w kilka chwil potem skończył, a Bocheńskiego w stanie nieprzytomnym odwieziono do szpitala. Sprawców mordu, Zawadzkiego i Kołodziejczyka Antoniego, aresztowano.

pszennych 60 tonn, grochu Wiktorja 125 tonn, Folgera 88 tonn, maku niebieskiego 15 tonn, ziemniaków rastewnych 30 tonn. Ogólny obrót 1464 tonn.

Z ŁÓDZKIEGO

— **KONIN**, (Ze Stronnictwa Narodowego). Dnia 16 bm. odbyło się zwykłe zebranie tygodniowe członków Stronnictwa Narodowego, na którym był odczytany referat o chwili bieżącej. Pod koniec zebrania zjawił się pow. referent bezpieczeństwa w asyście policji i zażądał rozwiązania, motywując, że zebranie nie było w starostwie zgłoszone. Prezesa i sekretarza stronnictwa zabrano na policję celem spisania protokołu. Zaznaczyć trzeba, że napływ do stronnictwa ogromny, okoliczni gospodarze i robotnicy gremialnie zgłaszają się, by zakładać koła na wsi.

Z ŁÓDZI

— **Przed rozpoczęciem sezonu teatralnego**. — Obsada teatralna i sztuki przyszłego sezonu. Onegdaj odbyło się posiedzenie komisji teatralnej, na którym omówiona została sprawa programu na nadchodzący sezon teatralny. W związku z tem w dniu wczorajszym w gmachu Teatru Miejskiego przy ul. Śródmiejskiej nr 15 odbyła się konferencja prasowa, zwołana przez dyr. Kazimierza Wroczyńskiego. Na konferencji tej dyr. Wroczyński udzielił szczegółowych wyjaśnień co do samego gmachu teatralnego i zaznaczył, że nowy gmach teatralny odpowiada całkowicie współczesnym wymogom albowiem urządzony jest według ostatnich przepisów techniki i higieny.

Obsada teatralna na sezon nadchodzący składać się będzie z dwóch kategorii artystów, a mianowicie zespołu stałego i półstałego. Zespół stały stanowią pp.: Braunówna, Dunajewska, Fiszerówna, Jędrzejewska, Kędzińska, Paszkowska, Szleptyńska, Zelwerowiczówna, Zmijewska. — Niezależnie od tego p. Starska będzie reżyserowała oraz zajmie się kierownictwem teatru dla dzieci i młodzieży. Zespół artystów stałych przedstawia się jak następuje pp.: Darwiński, Lenczewski, Lenk, Lipski, Macherski, Miłski, który równocześnie będzie reżyserem teatru dziecięcego Mroziński, Składanek, Snaj, Sroczyński, Srużyński, Szleptyński, który be-

dzie reżyserem. Szymański, Szydler (reżyser), Winawer i Winczewski

Półstały zespół składający się z artystów, którzy występować będą również w innych miastach przedstawia się następująco pp.: Buczyńska (reżyser), Grabowska, Chalska, Cieszkowska, Leszczyńska, Ola, Gryf-Olszewska, Dunin-Osmolska, Kopczewska, Niedźwiecka. Zespół artystów półstałych stanowią pp.: Sosnowski, (aktor i reżyser), Stanisławski (reżyser i aktor), Trzcziński (reżyser), Solski, Zelwerowicz, Bierczyński (reżyser), Kurnakowicz i Leszczyński

Inauguracja sezonu nastąpi w dniu 30 września rb. Wystawiona zostanie Wyspiańskiego „Protesilas i Loodamia”. Następnie pójdą Wyspiańskiego „Sędziowie”, dalej „Dyktator”, „Jak się nawrócił Fredk” a następnie dla dzieci wystawiona będzie sztuka „30 krasnoludków”, dla młodzieży „Powrót posła” Niemcewicza, oraz przewidziana jest sztuka dyr. Wroczyńskiego „Kobiety i interesy”. Wobec tego, że teatr obecny liczyć będzie o 250 miejsc więcej, wpłynęło to na obniżenie cen biletów i według obecnej kalkulacji dyrekcji bilety na premierę sprzedawane będą w cenie od 70 gr do 5 zł na przedstawienia normalne od 60 gr do 4,20 zł na przedstawienia zrzeszeniowe i dziecięce od 30 gr do 2,30 zł na przedstawienia uczniowskie od 30 gr do 1,50 zł.

— **Trup na torze**. Drożnik kolejowy znalazł na torze kolejowym pod Radogoszczem na odcinku Łódź Kal — Zgierz kadłub z oddzielną głową i rekoma. Policja w czasie poszukiwań odnalazła resztkę ciała. Zabitym okazał się mężczyzna, lat około 30, ze sfer robotniczych. Ustalono, iż samobójca położył się na szynach w ten sposób, iż głowa znajdowała się na jednej szynie, nogi zaś na drugiej i w ten sposób został zmiotowany przez koła pociągu. Trupa przewieziono do kostnicy. Nazwiska i adresu samobójcy z braku dokumentów narazie nie ustalono.

— **Przeciw szerzeniu bezrobocia**. Związki zawodowe robotników pończosznich podjęły energiczne kroki u inspektora okręgowego pracy, wojewody i ministra o pieki społecznej przeciw zamknięciu fabryk kotonowych Związek Fabryk Kotonowych dla zapobieżenia nadmiernej produkcji zmusza fabrykantów do unieruchomienia zakładów i w tym celu pobrano gwarancje w wekslach z warunkiem zamknięcia fabryki na określony czas do dnia 1 grudnia rb. Obecnie nieczynnych jest już 70 proc. zakładów pończoszni-

czych kotonowych. W memorjale do władz robotnicy żądają, by na przyszłość zabroniono unieruchamiania fabryk bez zezwolenia władz państwowych.

— **Jak się robi upadłość?** Dnia 17 lutego rb wydział śledczy w Łodzi powiadomiony został przez Izraelitmana o ukryciu towarów, zakupionych na kredyt przez Moszka Eksteina, prowadzącego handel manufaktury w halach przy ul. Ogrodowej 3. Ustalono w czasie dochodzenia, że Ekstein wraz z Joskiem Zilberbergiem, Esterą Fejerstein i Ajzykiem Fejersteinem przewieźli towary do domów ekspedycyjnych firm Warrant, Jelin i Rudomita oraz Stiller, Towary te zdołano odebrać. Sam Ekstein został ujęty w Kałach pod Łodzią. Ustalono, że towary te wartości ponad 100 000 zł. Ekstein nie zapłacił i zamierzał ukryć je do czasu spieniężenia a następnie umknąć i ogłosić upadłość.

Sąd okręgowy w Łodzi po rozpoznaniu sprawy skazał Eksteina na 1 rok więzienia i 200 zł grzywny, Joska Zilberberga, oraz obojga Fejersteinów każdego na 6 miesięcy więzienia.

— **Katastrofa budowlana**. Na ulicy Juljanowskiej w Juljanowie pod Łodzią w czasie budowy domu runęło rusztowanie. Dwaj zatrudnieni przy windowaniu materiałów murarscy pomocnicy, a mianowicie Franciszek Polasiński, zamieszkały przy ul. Sierakowskiego 34 w Łodzi oraz Jan Gołaj, zamieszkały przy ul. Wspólnej 21 runęli z wysokości kilkunastu metrów i odnieśli ciężkie obrażenia ciała. — Obu rannych przewieziono pogotowie do szpitala. Policja i władze inspekcji budowlanej wdrożyły dochodzenie.

Przymusowe lądowanie balonu

Z Miejskiej Górki donosi (ms.): W poniedziałek 18 b m. o godz. 15 lądował balon wojskowy 4 pułku lotniczego z Torunia, który z załogą 3 oficerów (podpułk. Wolszlegier, por. Stencl i Markiewicz) wystartował o godzinie 9.20 z Torunia i, zmuszony był z powodu bliskiej granicy lądować. Załoga lądowała przy pomocy miejscowej ludności i funkcjonariuszy P. P. szczęśliwie. Po zapakowaniu powłoki, ruszyła koleją w podróż powrotną do Torunia.

Składki i pokwitowania

Na pomnik Serca Jezusowego: S. J. za duszę zmarłego ojca, 1 zł — Razem z poprzednio pokwitowanemi 391,20 zł.

Na chleb św. Antoniego: Stoński z podziękowaniem za otrzymane łaski 2 zł. Czesława H jako część wygranej na loterii 200 zł — Razem z poprzednio pokwitowanemi 239 zł.

KSIĘGI STANU GWYILNEGO

Zgon y:

Dnia 18 bm zgłoszono: Stanisław Kociński, robotnik kolejowy, 43 l. Marja Nowicka, stebnerka, 29 l. Jadwiga Müllerowa, z domu Gonetówna, 46 l. Jan Pawlicki, emer. robotnik kolejowy, 91 l. Piotr Witkowski, mistrz malarski, 74 l. Teresa Olszakówna, uczennica szkolna, 13 l. Gustawa Kalmanowiczówna, z domu Pulvermacherówna, wdowa, 67 l. Agnieszka Nowakowa, z domu Przybylska, 67 l. Marcin Kwiatecki, palacz, 54 l. Bolesław Bednarek, inwalida wojenny, 42 l. Kazimiera Kaźmierska, nauczycielka 38 l. Kazimierz Strzelewicz, robotnik, 20 l. Stefania Buczkowska, z domu Węgenko, 39 l. Franciszka Zielińska z domu Lange wdowa, 63 l. Józef Kubicki, ślusarz kolejowy, 64 l. Anna Goetzendorf-Grabowska, wdowa, 72 lata.

„Hieny portowe” żerują na naiwności ludzkiej

Proces gdyńskich „macherów” przed sądem apelacyjnym w Toruniu

Z Torunia donosi (wd): W dniach 15. i 16. b. m. toruński sąd apelacyjny rozpatrywał sensacyjną sprawę oszukańczej spółki, która grasowała w Gdyni.

Założyciele spółki „Morski koncern handlowy” inż. Józef Łaszkiwicz, Klemens Pawluk, b. pułkownik wojsk ukraińskich i Jerzy Stecki stanęli w listopadzie ub. r. przed sądem okręgowym w Gdyni, który Łaszkiwicza skazał na 2 lata, Pawluka na 1 rok i 8 miesięcy więzienia, Steckiego zaś uwolnił. Od wyroku tego zarówno prokurator jak i obrona wnieśli odwołanie. Skargę apelacyjną obu stron rozpatrywał właśnie toruński sąd apelacyjny.

Na rozprawie odczytano obszerny referat sprawy, z którego dajemy tu ciekawe a tak charakterystyczne wyjątki:

Oskarżeni występowali z niesłychanym tupetem i bezczelnością, rozglaszając wszędzie, że mają 250.000 zł wpłaconego kapitału zakładowego, że posiadają w Gdyni wielkie place bu-

dowlane, przyjmowali personel, pobierając tysiączne kaucje, zaciągali zobowiązania, wiedząc zgóry, że nie będą mogli z nich się wywiązać. Dla zaimponowania zakupili do biur wspaniałe meble za nikłą wpłatą i utrzymywali portjera w liberji. Urządzali w lokalach „Koncernu” konferencje prasowe, po których ukazywały się w prasie sanacyjnej z „Dziennikiem Poznańskim” na czele artykuły reklamowo-propagandowe. Wśród długiej listy nabranych przez oszukańczy „koncern” figuruje niejaki Lekkołuch, od którego pobrali tytułem kaucji „na kierowniczą posadę” 10.000 zł.

Interesujący jest skład władz „koncernu”, wybrany na zebraniu organizacyjnym w dniu 25 sierpnia 1931 r. w mieszkaniu księcia Franc. Radziwiłła w Warszawie: prezes rady nadzorczej ks. Fr. Radziwiłł, I wiceprezes konsul Olden-Hubicki, II wiceprezes major Kniaziołucki, sekretarz generalny inż. Korwin-Kamiński, naczelny dyrektor inż. Józef Łaszkiwicz, dyrektor wydziału handlowego Klemens

Pawluk, dyr. wydziału finansowego Jerzy Stecki. Dnia 26 stycznia 1932 r. odbyło się walne zebranie „akcjonariuszów”. Wówczas ks. Radziwiłł i kilku innych zgłosiło rezygnację. „Koncern” jednak działał dalej, otwierał coraz to nowe fikcyjne oddziały, jak sprzedaży i zakupu konserw, sędzi, mięsa, łowiąc na wędkę coraz to nowych bądź pracowników z kaucjami bądź dostawców. Dla dodania powagi powoływali się aferzyści bądź to na ks. Radziwiłła, bądź na mjr. Kniaziołuckiego, adjutanta marsz. Piłsudskiego, bądź też nawet na premiera Prystora.

Po zreferowaniu sprawy odczytano w sądzie listy oskarżonych do sądu, pisane z więzienia. Po przemówieniach stron (bronili oskarżonych adwokaci Sand z Warszawy i Jankowski z Gdyni) sąd apelacyjny w sobotę 16. bm. ogłosił wyrok, mocą którego osk. Józef Łaszkiwicz skazany został na 4 lata więzienia, a Klemens Pawluk na 3 lata więzienia, zaliczeniem dotychczasowego aresztu.

DZIAŁ KULTURY I SZTUKI

KAKTUS, LAMPA I SCIANA

Prof. J. Mroziński, nasz referent plastyki, zajmuje się poniżej — kawiarnią „Pod Kaktusem”. Otwarcie nowych lokali publicznych tego rodzaju otrzymywało dotychczas miejsce w rubryce wiadomości bieżących jako fakt z dziedziny przemysłu — i było tam istotnie na swoim miejscu. W powstających w naszym mieście przybytkach gastronomicznych tego rodzaju nie było wiele do opisywania, to też notatka musiała ograniczyć się do zapisania faktu i do życzeń pod adresem nowego przedsięwzięcia, aby dobrze prosperowało.

Zupełnie inaczej rzecz się ma z Kawiarnią Artystów „Pod Kaktusem” — jak brzmi pełny tytuł nowego przedsięwzięcia. Jest ona pierwszym w Poznaniu przykładem sztuki, zwanej architekturą wnętrza, a zastosowanej do lokalu publicznego o podobnym przeznaczeniu. Tworzące ją sale i pokoje są pomyślane jako zespół różnych elementów zdobnictwa, połączonych ze sobą w ten sposób, aby dawały pewne zgóry założone artystyczne wrażenie i aby tworzyły pewien artystyczny kompleks.

To też życzenie, jakim według zwyczajów trzeba tę informację zakończyć, będzie brzmiało nieco inaczej, niż w dotychczasowych przypadkach. Nie zasada się ono tylko na tem, aby nowa impreza wydawała jak największą porcję i przysporzyła swym twórcom jak najwięcej złotych. Owszem, będzie to zupełnie słuszne, aby przedsięwzięcie, którego chrestną mamusią jest Sztuka, zarabiała tyle samo albo i więcej, co inne, nie mającej tak wysokich koneksyj. Poza tem wszakże trzeba wyrazić życzenie, aby za tym pierwszym przykładem flirtu między przemysłem, a sztuką, poszły dalsze — tj. aby Kawiarnia Artystów „Pod Kaktusem” doczekała się jak najwięcej siostrzyczek, ubranych w podobnie artystyczne sukienki. Może to i wykracza przeciw konwenansowi ekonomicznemu, aby świeżo upieczonym przedsiębiorcom życzyć jak największej konkurencji, ale trudno. Musimy oswoić się z faktem, że Sztuka, osoba płci żeńskiej i wiadomo jak bardzo kapryśna, ma swoją osobną logikę, mało podobną do tej, którą przywykliśmy jako logikę uważać.

Na dobitek, przypatrzwszy się sprawie zbliska, zobaczymy może, iż z pewnego stanowiska nie jest znów tak bardzo nielogicznym życzyć artystom, którzy dali dobry przykład, aby inni poszli za ich śladem, zwłaszcza, że artystyczne wnętrza wpływają bardzo dodatnio na wzmocnienie apetytu (co już naukowo zostało stwierdzone), czyli że ogólna ilość wydanych porcyj znakomicie się zwiększy, tem samem wzrośnie dopływ do kasy. Quod erat demonstrandum, a zatem: vivat sequens! Kulturalnej publice — artystyczne lokale, a wszyscy będą kontenci i wszyscy na tem zarobią.

Ledwie minal tydzień od otwarcia poznańskiej kawiarni „Pod Kaktusem” a już jest ona celem tłumnych wędrowek. Ciekawi pragną stwierdzić naocznie, czy też to naprawdę lokal o takim artystycznym kolorze, jak mówią i piszą... Otóż tak jest w istocie. Kawiarnia zaprojektowana w całości przez architekta p. Kirkin, może sobie rościć pretensję do tego, by pod wieloma względami być wzorem wnętrza, urządzonego ze smakiem i artystycznie. Już samo wejście, oryginalna świetlna wypowiedź, jak również kaktus z napisem na ścianie przyległej do okna, zatrzymują przechodnia. Samo okno wystawowe ze stojącym na nowoczesnej podstawie kaktusem jest jednak za puste — zdałoby mu się więcej koloru więcej silnego akcentu, skupiającego na sobie uwagę.

Nowocześnie pomyślane mosiężne uchwyty do drzwi zaraz przy wejściu każą nam się spodziewać podobnego

stylu wewnątrz. Jest ono jasne, wesołe a to dzięki subtelnemu żółto-cytrynowemu kolorowi ściany. Kolor ten ma jeszcze jedną bardzo ważną zaletę: jest „twarzowy”. Tak orzekła fachowo jedna z naszych piękności, a taki autorytet jest najzupełniej miarodajny.

Patrząc wzdłuż sali, zauważamy, że poza lukiem, którym p. Kirkin ożywił zbyt monotony prostokąt ścian, kolor żółty łamie się w cieniu na miękki ton zielony. Jest on bardzo dobrem tłem dla silnej, prawie zjadliwej „Vert-Veronese”, stale oświetlonej małej salki, prowadzącej do garderoby. Gra tych trzech kolorów, kiedy patrzymy od okna, jest bardzo szczęśliwie pomyślana.

Do koloru ściany trafnie dobrano intensywną zieleni chodnika. Silnie gra ona wśród całości, a równocześnie tworzy przejście do koloru mebli. Jest on ciemno-wisniowy i daje dobrą, ciężką plamę na tle podłogi i ściany. Ale... forma mebli? Tu mała niespodzianka! Spodziewaliśmy się, że będą specjalnie według pomysłu architekta wykonane. Skoro w kaktusowej kawiarni pamiętało się o takich szczegółach jak filiżanki do kawy o pięknym kolorze, zdobne w emblemat kaktusowy, jeśli nawet podaje się specjalnie wymyślone ciastka a la kaktus: „kaktusiki” — to dlaczego zapomniano o meblach? Odpowiedzi udziela jedno, ale wszelkimi słowami: kryzys. Skoro tylko on minie... a może i wcześniej, jak tylko „Kaktus” się dorobi, przybędą pewnie meble. Zresztą te tymczasem ustawione fabrycznie „thonety” (same stoły o żywej zielonej płycie są nawet dobrze dostosowane do typu stolika kawiarnianego), bynajmniej nie rzązą i całości wnętrza nie psują.

Na wieczorną porę ma „Kaktus” znowu inną rewelację. Są nią lampy, które mają metalowe ramiona skomponowane w jednolitą całość wraz z kłozami z barwnego rodoidu. Jest ich wiele, a każda innego typu. Może nawet ta różnorodność jest zbyt duża? może lepiej było utrzymać jeden ogólny typ? Również można się godzić lub nie na jedną lub drugą formę — niektóre są trochę konwencjonalne; za najlepsze uznać należy te najbardziej proste jak np. lampa, wisząca nad bufetem, której kłoz podłużny (trzy walce, doczepione do boków trójkąta) ma za podstawę trzy półkola, opisane na bokach trójkąta.

Ta właśnie lampa rzucająca zimne, niebieskawe światło, doprowadza nas do bufetu, który od reszty sali oddzielony jest efektywnym świetlnym słupem. Wymukły jasny bufet został bardzo konstruktywnie pomyślany. Zajmuje miejsce niemałe, każda najmniejsza przestrzeń, każdy niemal centymetr kwadratowy został skrupulatnie wykorzystany. Tu, w tym małym kącie, mieszczą się ciastka za witrą, kasa i cała kawiarniana kuchnia ze wszystkimi jej nieodzownymi utensylami.

Naprzeciw tego tak mało poetycznego azylu wznosi się ściana może najbardziej wszystkich ciekawości. Widnieje na niej dekoracyjne paneau H. Smuczynskiego. Tutaj nigdy nie brak widzów, którzy szukają uciecznych podobizn swoich, lub znajomych. Twórczość tego zdolnego artysty znamy już z klubu Szyderców, który oblepiony był cały jego dowcipnymi karykaturami. Tym razem puścił się Smuczynski na kompozycję w większym stylu. Dość powiedzieć, że na oryginalnie zgrupowanym pochodzie cisnie się bez mała 70 osób, a każda z nich w całej postaci jest trafną karykaturą, tak z twarzy jak z całego ruchu. Oprócz dobrze podpatrzonej charakterystyki twarzy ma Smuczynski jeszcze jedną specjalność: dopomaga sobie w karykaturze w ten sposób, iż do postaci dodaje osobliwie figlarne nożki.

Sunie ta tłumna kawalkada mocno wygiętym wężem, kompozycyjnie podzielona na trzy części; na czele Mąkowski z Kirkinem dźwigają olbrzymi kaktus; za nimi cały dawny ensemble Klubu Szyderców; na boczku skromnie, z fruującą u stóp różową kukulką, L. Puget, дума nad tem, czy też Arturk Marja, filuternie wyłaniający się z za krawędzi, nie palnie mu znówu jakiej niespodzianki? Całej tej wesołej kompanji „graje” do marsza Łukasiewicz z Radja poznańskiego. Następną grupkę stanowią dygnitarze miejscy, oraz świat profesorski, literacki i dziennikarski. W miejscu, gdzie wąż podnosi się ku górze, znalazło się miejsce i dla kolegów po piórze. Siedzą stłoczeni na palecie w

ŻYCIE KULTURALNE

NAUKA

Ofiarność na naukę polską. Z Warszawy donoszą nam (tw): Jest rzeczą pocieszającą, że mimo ciężkich czasów i mimo spychania spraw intelektualnych na drugi plan przez troski materialne, objawia się jednak ofiarność na cele naukowe. Kasa im. Mianowskiego otrzymała ostatnio trzy poważne dary-zapisy. S. p. Albert Klimpel zapisał Kasie piękną willę w Konstancinie z wielkim parkiem, obszaru 20.000 łokci kwadratowych. Z testamentu s. p. prof. Konstantego Janickiego otrzymała Kasa cenne szychy i książki, wreszcie s. p. prof. Jan Zaleski zapisał jej fundusz na zapomogi dla niezamożnych studentów.

Uczni polscy jadą do Afryki. Donosiliśmy o wyprawie naukowej, jaką przedsięwzięł dyrektor Państwowego Muzeum Zoologicznego prof. Wacław Roszkowski z p. Januszem Nastem. W niedzielę odpłynęli oni na statku „Dar Pomorza” nasamprzód do Brazylii, następnie do Angoli i Kapsztadu. Wyprawa potrwa około 7 miesięcy. Zainicjowało ją Towarzystwo Przyjaciół wymienionego muzeum. Środki zebrano głównie z ofiarności publicznej.

TEATR

„Carri di Tespi”. Z Rzymu piszą nam: Istnieją we Włoszech, stworzone przez fascyzm, wielkie sceny objazdowe, które mają docierać do wsi i miasteczek nie posiadających gmachów teatralnych. Grają one i śpiewają na wolnym powietrzu, na samochodach wiozą z sobą scenę, dekoracje, urządzenia maszynowe, oświetlenie i dynamomaszynę — nie mówiąc oczywiście o śpiewakach, aktorach, orkiestrze, chórach i statystach.

Nazywają się one „wozami Tespisa” i mają parę grup, objeżdżających cały półwysp bądź z dramatami i komedjami, bądź z operą. Siły aktorskie są poważne, na gościnne występy przybywają nieraz znakomitości. W tym sezonie letnim „Carri di Tespi” daly razem 256 przedstawień w 160 różnych miejscowościach. Sam teatr dramatyczny odbył podróż o długości 8.000 km. i zgromadził na swoich przedstawieniach przeszło 30 tysięcy widzów.

LITERATURA

Autor „Allicji w krainie czarów”, która w Polsce doczekała się takiej poczytności, Lewis Carroll, otrzymał w Llandudno w Walji pomnik, który został odsłonięty temi dniami. Na sporym cokole znajduje się tablica z napisem, koronuje go reliefowa scena, odgrywająca się w zaczarowanym lesie.

Dobrze, iż młodzi wspominają starych

Piękny to i krzepiący przejaw przywiązania młodego pokolenia do ziemi rodzimej, jej tradycji i kultury, że stara się wydobyć z zapomnienia zasługi działaczy i pracowników na niwie narodowej. Odzywają nazwiska, kiedyś głośnie — a potem zapomniane, odzywają i takie, których znaczenia za życia nie doceniono. Dzięki prof. Szyperkiemu mamy już zwięzły ale dokładny pogląd na geograficzne rozmieszczenie „talentów wielkopolskich”. Pietrykowski wskrzesił postać poczytnego kiedyś powieściopisarza wielkopolskiego Kswerego Tuczyńskiego, a zasługi Józefa Chociszewskiego, nestora dziennikarzy wielkopolskich, oraz Piotra Palińskiego przypomniał pracownicy regionalista Mieczysław Dereżyński, z pod którego pióra wyszedł świeżo nowy przyczynek do ciekawej i barwnej historii Wielkopolski pod zaborem pruskim.

Praca o Edmundzie Callierze*) powstała z okazji stulecia urodzin tego dzielnego żołnierza i zasłużonego literata wielkopolskiego. Opowiada więc Dereżyński, jak Callier po swym powrocie z Legji Cudzoziemskiej walczył razem z Miełkiem przeciw wojskom Wittgensteina. Po śmierci swego druha, wyleczony z ran, obejmuje sam

*) Mieczysław Dereżyński: Pułkownik Edmund Callier — Żołnierz i pisarz wielkopolski. 1933. Szamotuły. Nakład J. Kawalera, str. 54.

największej zgodzie, dla pewności jednak na wysokiej kolumnie stoj naczelnik miejskiej straży ogniowej i puszcza im na głowę strumień zimnej wody.

Czynność ta nie może budzić żadnych zastrzeżeń co do swojej celowości. W światku malarskim nigdy nie wiadomo kiedy coś wybuchnie i kiedy co się zapali. I to właśnie sprawia, że do poprzednio już sformułowanych za-

POLONICA WŁOSKIE

Włoszki, jako królowe polskie. Z Rzymu donoszą nam (rt): Oreste Ferdinando Tencajoli wydał dzieło p. t. „Księżniczki włoskie w historii innych krajów” Tencajoli zajmuje się m. in. obszernie królową Boną (Sforza) i królową Marią Luźwiką, małżonką kolejno Władysława IV i Jana Kazimierza.

OCHRONA ZABYTEKÓW

Dziesięciolecie Muzeum Bydgoskiego. Donoszą nam z Bydgoszczy: Wystawa pamiątek i zabytków bydgoskich otwarta w Muzeum miejskim na dziesięciolecie istnienia tej instytucji, jest wcale obfita. Obejmuje około 300 numerów, składających się na różne działy. Cenne są zbiory pamiątek kościelnych, szczególnie ornatów i kap. monstrancji, kielichów, krzyżów, chorągwi, pochodzących z wieków ubiegłych XVII, XVIII i XIX. Licznie reprezentowany jest dział archiwalijski, mający szereg cennych przywilejów dokumentów miejskich pieczęci i ksiąg ławniczych począwszy od XV. Numizmatykę reprezentują monety bite w Mennicy bydgoskiej w XVI i XVII stuleciu. Powyżej 50 pozycji zajmują zabytki cechów bydgoskich i około 50 rozmaite wyroby rzemieślnicze i przemysłu artystycznego. Malarstwo i grafika, oprócz szeregu prac współczesnych, czerpiących motywy z architektonicznych zabytków Bydgoszczy, posiada liczne dzieła z w. XVIII i XIX. Muzeum Miejskie wydało dobrze ułożony katalog wystawy, mogący obudzić żywe zainteresowanie nie tylko wśród fachowców muzeologów, ale także u szerszej publiczności.

VARIA

Abstynencja i medycyna. Na XIV Zjazd Lekarzy i Przyrodników Polskich wydało specjalny numer czasopismo „Trzeźwość”, poświęcone walce z alkoholizmem i propagandzie abstynencji. W numerze znajdują się kilka artykułów wybitnych lekarzy, stojących na czele ruchu abstynenckiego. Prof. dr. Paweł Gankowski analizuje obecne podstawy naukowe walki z alkoholizmem. Prof. dr. Zofja Daszyńska-Golińska rozpatruje od strony gospodarczej propagandę antyalkoholiczną, wywodząc, że jest ona walką z alkoholizmem, a nie z alkoholem, jako wytworem produkcji, bo może on być inaczej użytkowany, niż do picia. Poza innymi ciekawymi artykułami wspomnieć trzeba o interesującej ankiecie w sprawie alkoholizmu, rozpisanej przez redakcję „Trzeźwości”. Numer ten przyjęty był z zainteresowaniem przez lekarzy, biorących udział w XIV Zjeździe. (v)

dowództwo jako naczelnik sił zbrojnych województwa mazowieckiego, ale zrażony do Rządu Narodowego opuścił powstanie i udaje się do Paryża. Nie długo jednak pozostaje tam. Wraca i obejmuje dowództwo nad powstańcami pomorskimi. Aresztowany przez Prusaków, odsiaduje rok twierdzy w Grudziądzu. W roku 1866 zaczyna w „Dzienniku Poznańskim” i rozwija żywą działalność literacką, zakłada „Tygodnik Wielkopolski”, współpracuje w „Lechu”, warszawskim „Ateneum” i „Bibliotece Warszawskiej”. W tym czasie powstają jego liczne prace geograficzno-histeryczne, mające jeszcze dziś swą znaczną wartość.

Pokaźna bibliografia prac Calliera, umieszczona na końcu książeczki, daje pojęcie o pracowitości pólnego pisarza. Z prac znaczniejszych wymienimy: „Kruszwickę”, „Powiat kościański”, „Powiat pyzdrowski”, „Powiat kaliski” oraz dwie serie szkiców historyczno-geograficznych.

Dereżyńskiemu udało się odtworzyć barwnie bujny żywot tego dzielnego żołnierza i pracowitego historyka-geografa wielkopolskiego, więc chociaż praca ta nie wnika głębiej w charakter samego bohatera ani nie analizuje dorobku literackiego Calliera, to jednak stanowi poważny substrat do szczegółowej i wyczerpującej monografii o nim, a jest ponadto dowodem, że młode pokolenie ma serdeczny stosunek do ludzi zasłużonych w sensie szlachetnie regionalnym dla naszej przeszłości narodowej.

strzeżeń muszę dodać jeszcze jedno. Oto naczelnik Kiedacz powinien mieć w rękę węża nie malowanego, ale prawdziwego i kierować go na lewo w dół, ku stolikowi, zajętemu stale w piątki nad wieczorem przez braci plastykę — i połączony z najbliższą rurą wodną. Jedno odkręcenie kranu — i mamy pierwszą pomoc w nagłym wypadku.

J. Mroziński

Państwa mrówek

Angielski entomolog Charles Wilton ogłosił niedawno ciekawe spostrzeżenia, jakich dokonał, obserwując w ciągu 20 lat życie mrówek. Badania Wiltona odnoszą się do czerwonych mrówek, przebywających w lasach i polach hrabstwa Hampshire. Wilton naliczył na niewielkiej stosunkowo przestrzeni 7 „mrówczanych” państw, których mrówki należały do tego samego gatunku, jednakże ściśle pilnowały granic swych „państw”. Ścieżki, które łączyły oddzielne mrowiska jednego państwa, były ściśle izolowane i nigdy nie przecinały się ze ścieżkami innych państw. Wilton próbował przenosić mrówki z jednego państwa do drugiego; „przesiedleńcy” tracili odrazu orientację, biegając niespokojnie w różne strony, aż wreszcie miejscowe mrówki albo je zabijały, albo też wyrzucały poza obręb swego państwa. Charakterystyczne jest istnienie między poszczególnymi państwami neutralnych pasów, na których spotykają się mrówki różnych „narodowości”. Na tych obszarach neutralnych mrówki zachowują się obojętnie względem siebie. Prof. Wilton zaobserwował również, że niektóre państwa mrówcze zakładają „kolonie”. Kolonie takie powstają zazwyczaj dość daleko od „metropolii”, jednak utrzymują z nią stałą łączność.

SPORT

Lekka atletyka

Niemcy i Francja 83:68. Wyniki poszczególne są następujące: 100 m: 1. Borchmeyer (N) 10,6, 2. Paul (Fr) o metr, 3. Hendrix; 100 m pi.: Adelheim (Fr) 15,8, 2. Nottbrock (N) o metr, 3. Bernard (Fr); 200 m: 1. Borchmeyer 21,6, 2. Schein (N), 3. Skawski; 400 m: 1. Voigt (N) 48, 2. Metzner (N) 48,4, 3. Guillez (Fr) 49,4; 800 m: 1. Keller (Fr) 1:56,2, 2. Petit (Fr) o 3 m, 3. Koenig (N) o metr; 1500 m: 1. Chermet (Fr) 3:57,6, 2. Normand (Fr) o 10 m, 3. Kaufman (N) o 1 m; 5000 m: 1. Syring (N) 15,20, 2. Rerolle (Fr) o 10 m, 3. Gerhardt (N); 4x100 m: 1. Niemcy 42, 2. Francja 42,4; 4x400 m: 1. Niemcy 3:18, 2. Francja 3:19,2; skok w dal: 1. Paul (Fr) 7,395 m, 2. Long (N) 7,37 m, 3. Biebach (N) 7,35 m; w wycz.: 1. Ménard (Fr) 1,90 m, 2. Bornhoeft (N) 1,85 m, 3. Winkotz (N) 1,85 m; tyczka 1. Mueller (N) 3,85 m, 2. Wegener (N) 3,75 m, 3. Ramadier (Fr) 3,75 m; dysk: 1. Winter (Fr) 46,65 m, 2. Noel (Fr) 45,71 m, 3. Sievert (N) 43,70 m; kula: 1. Hirschfeld (N) 15,31 m, 2. Sievert (N) 14,75 m, 3. Noel (Fr) 14,71 m; oszczep: 1. Weiman (N) 67,52 m, 2. Stoeck (N) 65,04 m, 3. Doré (Fr) 55,15 m.

Włosi pokonali Anglików. W Medjolanie odbyło się to międzypaństwowe spotkanie. Zwyciężyli Włosi w stosunku 85:62. Baccali, ustanowił w biegu na 1500 m nowy rekord światowy wynikiem 3:49 sek.

Pięściarstwo

Przed meczem Polska i Czechosłowacja w dn. 8. 10. w Poznaniu. Odbędą się w niedzielę, eliminacyjne walki najlepszych naszych pięściarzy, w cyrku warszawskim. Do eliminacji wyznaczeni zostali (według wag): Rotholz i Pawlak (IKP), Polus i Kazimierski, Rudzki i Cyran, Bakowski i Banasiak, Seweryniak i Garncarek, Chmielewski i Pisarski, Antczak i Wystrach. Do wagi ciężkiej wyznaczony został bez walki Pilat, PAT)

Tennis

Zwycięstwo Bydgoszczy nad Toruniem. W rozgrywkach między „Bydg. Kl. Sp.” a „Toruńskim Kl. Lawnennisowym” zdecydowane zwycięstwo odniosła Bydgoszcz w stosunku 7:1. W poszczególnych grach wyniki był następujący: Laszkiewicz i Herdegen 6:2, 6:2; Weynerowski i Frysztyń 7:5, 6:2; Sioda i Bojanowski 6:4, 6:4; Sypniewski i Krautwald 6:4, 6:4; Bielawska i Frysztynowa 4:6, 6:3, 6:4; Weynerowska i Słowikowska 7:5, 8:6; Weynerowski, Laszkiewicz i Herdegen, Krautwald 4:6, 6:2, 6:2; Bielawska, Laszkiewicz i Frysztynowa, Herdegen 2:6, 6:0, 3:6.

Wśród zawodowców

Nüsslein zawodowym mistrzem świata. W Berlinie zakończone zostały tenisowe mistrzostwa świata dla zawodowców. Finał w grze pojedynczej panów przyniósł niespodziewane zwycięstwo Nüssleina, który pokonał Tildena 1:6, 6:4, 7:5, 6:3. Tytuł mistrzowski w grze podwójnej panów zdobyła para amerykańska Tilden i Barnes, bijąc w finale parę niemiecką Nüsslein i Najuch 7:3, 6:1, 6:2.

27 Loteria Państwowa

(Nieurzędowa).

W dziesiątym dniu ciągnięcia 5 klasy wygrane padły na numery następujące:

50.000 zł na nr.: 128267.
Po 10.000 zł na nr. nr.: 13142 57144
Po 5.000 zł na nr. nr.: 92704 117758 125222
Po 2.000 zł na nr. nr.: 4963 22351 43410 80748 73613 80242 85705 102760 108046 107593 113062 132566 132732 136800 149789
Po 1.000 zł na nr. nr.: 2100 25452 38519 53715 54327 61077 61201 62179 62748 67284 68305 68803 72508 74142 76 072 78758 79289 83695 84953 85041 87333 89973 91494 95819 112239 113561 121844 131525 132052 132124 132320 136476 138512 139846 150301 153085.
Po 250 zł na nr. nr.: 14 36 154 223 58 83 95 432 505 16 37 852 922 41 1012 126 223 358

64 400 14 56 31 92 582 905 2132 244 94 338 78
88 468 89 598 819 63 3092 123 29 326 411 647
88 743 937 62 4046 53 58 110 272 88 439 633 65
717 59 83 876 5031 74 132 61 219 379 415 24 61
219 379 415 24 61 537 45 74 921 6113 39 42 270
499 554 750 97 964 87 96 7029 38 116 207 301
14 490 537 706 37 923 30 8007 35 67 122 232 55
63 405 11 56 66570 98 732 9117 41 209 64 349
406 718 809 948 10443 605 52 725 836 45 80 919
68 11129 98 229 69 98 300 16 35 576 656 90 733
46 75 97 831 77 12028 72 91 346 577 841 908
13220 580 625 52 743 61 809 98 926 14299 427
750 15003 102 210 452 549 648 51 730 87 16051
67 95 252 318 62 613 50 861 17111 80 244 79 400
644 18053 96 100 378 583 676 830 31 905 81 85
19066 156 275 306 39 581 633 36 60 716 932
20053 69 229 364 410 581 684 855 913 21119 200
59 60 64 300 514 22012 282 85 98 353 79 98 430
554 60 69 728 969 23129 46 55 61 67 74 89 368
499 575 603 34 49 74 916 46 24203 9 89 90 618
742 49 876 25201 61 354 505 16 682 724 32 42
49 830 915 26216 54 476 96 818 27032 93 195
541 90 636 842 910 18 61 28126 209 444 888 93
948 58 67 29065 78 319 67 482 512 601 815 52
30203 243 424 568 92 95 776 819 78 90 31101
242 301 409 537 86 91 829 900 39 32069 107 432
52 81 558 642 714 86 906 21 33211 63 337 47
453 508 639 881 932 34002 129 31 79 295 347 65
419 60 517 44 758 35031 142 65 229 82 422 46
560 600 74 898 99 952 47008 132 221 323 477 90
852 37018 65 164 229 50 383 481 566 81 85 696
736 62 862 917.

38052 78 462 72 626 62 96 772 78 39307 75
456 745 917 40192 252 89 95 98 398 415 749 960
41050 54 63 148 487 517 28 701 31 73 854 997
42007 11 55 83 131 345 552 70 604 8 4 43043
102 211 312 15 16 728 990 44099 105 479 501
614 834 938 45445 673 875 995 46105 76 216 315
71 475 76 673 875 995 47008 132 221 323 477 90
566 668 713 29 846 48061 188 995 49235 386 419
43 68 89 672 733 50029 78 116 26 273 98 314
418 63 682 733 51304 752 825 5 018 103 220 303
13 15 93 762 916 53112 304 48 65 756 68 54003
41 135 56 67 90 362 407 18 573 791 818 988
55320 27 51 72 95 650 65 93 765 841 43 56040
57 199 310 652 704 74 57029 139 215 362 80 462
527 679 77 803 55013 80 112 86 336 602 33 734
843 920 59035 50 65 196 227 312 517 649 828 93
930 60184 374 455 672 78 92 826 42 61044 136
264 331 37 454 617 21 766 62075 395 451 65 93
705 13 813 78 63082 351 483 91 542 97 610 39 68
74 785 99 852 913 87 64206 17 45 58 336 74 437
522 929 65048 74 446 758 62 939 66080 81 204
34 38 465 621 841 67118 22 236 54 312 432 71
543 84 797 395 905 56 58222 349 415 548 8 3
917 39 69160 234 327 506 622 960 81 84 70069
92 95 172 289 333 494 588 90 711 825 35 45 997
71086 112 38 239 304 481 84 601 97 710 36 88
801 72031 35 95 249 93 319 77 525 602 758 852
994 73307 607 781 800 36 74009 110 16 47 88
229 32 311 632 36 716 806 30 930 56 90 75016
27 714 838 77 960.

76168 225 30 460 634 741 95 800 918 68
77086 119 380 485 602 9 10 60 735 866 88 976
78101 25 45 205 366 418 8 608 805 59 79165
242 431 644 720 61 821 77 85 906 80128 86 267
451 583 601 732 75 94 98 871 81040 208 12 34
62 322 97 460 505 10 84 681 835 47 52 82007 140
346 59 83 546 67 83 769 877 85 908 83021 167
303 40 64 460 522 65 672 787 806 41 84040 51
62 188 203 48 78 370 450 727 34 885 85177 238
301 513 19 70 736 835 86007 309 59 66 402 522
835 70 978 87039 175 254 366 559 786 800 87939
71 88040 116 352 793 843 924 89037 161 416 71
92 552 638 734 816 79 905 90153 196 353 97
416 66 76 585 93 787 842 57 81026 29 363 417
22 44 89 511 60 621 819 904 92036 62 235 304
74 445 506 30 36 882 901 41 92242 592 710 78
84 96 913 94093 181 246 440 680 85 771 76 820
940 95121 30 88 477 529 46 90 672 743 96 96043
85 124 30 344 646 59 65 793 865 98 996 97040
63 200 88 313 42 417 64 830 893 906 57 64 98162
217 314 43 55 502 678 821 41 79 97 911 99012
258 82 489 504 40 674 704 12 872 926 35 74
100012 88 261 410 507 61 74 637 70 898 967
101051 212 13 485 558 68 814 946 102025 349
92 584 633 78 85 741 876 994 103200 84 391
487 522 29 898 945 104028 46 238 90 464 88 784
812 105079 101 13 47 436 512 610 792 853
106298 383 456 559 602 99 885 953 107044 80
87 109 396 430 663 836 108177 88 297 329 36
411 90 543 660 722 109093 133 43 229 98 307 27
99 503 76 605 77 813 957 110040 89 122 29 327
39 47 460 503 648 67 851 60 900 49 111046 332
759 112069 183 335 62 91 490 656 733 62 90 807
70 113061 229 315 58 99 492 644 712 57.

114024 72 208 515 666 914 43 93 99 115101
33 67 68 76 315 24 53 74 420 60 527 50 77 707
804 978 116180 94 220 517 23 26 29 652 794 831
932 117342 47 63 688 906 54 58 118137 264 305
54 432 79 90 519 58 681 977 119168 202 303 550
738 899 120181 333 516 48 91 882 121221 55 321
98 428 500 632 824 32 122134 96 214 76 571 86
632 762 820 123223 34 68 97 533 64 605 19 750
931 124100 412 48 52 86 562 73 786 833 125031
147 97 215 70 73 416 515 694 995 126250 68 493
503 27 40 78 602 95 849 127001 170 305 9 39
530 706 837 50 913 128200 46 536 629 69 705 47
833 50 68 927 129057 90 433 55 528 639 45 719
88 801 129019 188 89 357 553 651 54 74 84 753
889 131108 16 640 86 773 132004 72 289 568 727
77 80 833 133013 48 90 138 90 245 426 93 547
48 612 916 84 93 134104 200 64 304 403 86 561
68 75 689 857 60 135032 113 27 233 58 370 74
452 585 619 96 97 855 56 68 944 66 90 136216
901 36 71 423 137023 500 72 758 859 987 138057
93 184 261 89 527 713 94 95 839 69 606 78
139121 87 327 40 65 454 574 643 739 89 908
149365 70 438 99 141041 62 138 80 213 31 515
687 98 142035 87 100 267 565 717 143222 510
672 144023 67 146 575 637 789 868 145043 69
97 206 469 76 566 72 94 657 59 84 857 958 66
72 75 146009 322 65 529 766 993 147073 75 98
113 210 75 346 80 85 400 541 62 645 52 755 84
896 148025 299 518 22 770 920 65 149057 213 34
325 419 592 616 27 66 150048 242 474 608 72
767 935 151032 233 477 591 601 842 90 94
152003 31 32 158 246 373 402 45 84 508 76 615
772 933 50 153006 62 161 343 573 94 645 895
907 26 154009 124 280 539 66 674 809 84 919.

CIĄNIENIE POPÓŁDNIOWE.

10,000 zł na N-r 51303.
Po 5,000 zł na N-ry: 14969 27436 29297
65401 90305 152961.

Po 2,000 zł na N-ry: 9174 20826 22607
27049 37726 42184 42304 42507 42852 52927
59901 63259 71072 129381 141513 152590.
Po 1,000 zł na N-ry: 98 3216 4932 10397
12810 15295 19470 33458 43572 50493 53102
56134 59295 60043 61785 66241 67045 76530
79183 80415 88825 98363 101057 104920 110889
117738 122117 128301 131905 133350 134553
137506 141672 142895 144758 49254 149933.

Po 250 zł na N-ry:

81 264 401 531 836 43 1080 135 99 371 74
451 587 690 755 95 929 2273 460 615 74 831
3056 107 70 206 400 568 74 698 796 4077 118
332 49 96 442 603 813 973 5065 79 339 491 99
532 689 720 818 56 964 6579 604 758 920 24 66
7352 487 929 94 8389 545 617 35 994 9433 878
973 85 10010 158 97 289 336 76 78 601 59 885
942 11163 278 312 49 719 862 12026 224 44 79
362 422 515 59 285 962 13294 317 37 553 88 94
612 24 914 22 14023 86 204 306 617 36 89 97
757 931 15020 92 163 276 91 347 87 432 44 96
558 693 858 945 94 16036 223 332 86 436 94 722
17002 40 215 89 396 467 73 76 694 97 742 862
18200 41 310 430 698 730 46 56 924 19048 86
152 218 316 444 702 9 11 20011 181 87 210 53
86 430 50 51 509 62 653 21074 161 214 335 471
608 760 880 87 962 85 22135 92 292 349 92 459
525 763 83 869 899 908 75 91 24222 558 62 726
552 86 94 696 899 908 75 91 24222 558 62 726
903 25018 567 815 22 98 908 14 31 26173 81 270
567 667 711 903 27011 180 378 80 98 99 814 97
28048 151 93 258 326 60 435 50 71 507 9 663 818
902 20 21 29105 296 390 408 539 606 780 801
30471 559 755 836 31102 23 406 516 671 32043
176 206 45 468 87 626 86 787 884 33069 134 416
57 88 577 643 719 79 967 34006 348 429 73 561
658 73 802 35234 303 15 21 568 789 817 906
36078 294 386 15 665 840 37201 388 486 607 45
69 92 748 61 804 16 63 922 61 66 90.

38162 334 99 435 516 23 46 659 702 22 26 84
828 963 39033 48 137 255 395 414 50 81 667 908
40066 86 128 221 73 364 69 80 87 438 93 559
684 819 60 41042 70 139 244 467 88 607 716 859
99 900 36 65 69 42125 62 401 54 622 84 785 890
43063 188 232 40 380 499 606 8 812 34 981
44217 77 330 640 713 55 840 45050 299 303 67
98 410 516 62 64 685 86 776 81 862 46026 78
121 56 272 92 312 28 432 98 501 99 827 916
47047 194 489 526 632 756 61 65 897 99 48081
146 63 74 278 308 37 411 25 58 94 819 94 49013
199 358 502 45 79 697 845 72 50041 150 246 308
30 450 513 703 17 873 51009 63 138 237 302 489
574 79 83 622 97 787 810 937 55 62 52098 128
214 353 457 519 93 789 831 53044 151 334 83
791 994 54068 133 87 222 66 305 25 667 906 16
55055 166 283 371 01 91 507 702 62 73 99 819
62 908 56 56000 129 78 359 505 919 40 57227 57
90 321 49 678 178 834 71 58057 102 387 816 990
59361 488 504 68 670 705 960 60055 91 321 80
632 977 871 73 901 61082 90 173 84 204 28 42
326 69 77 422 73 561 600 80 84 751 820 909 52
62218 331 487 514 23 71 791 63119 30 204 76 78
522 819 59 931 64254 469 569 662 742 831 58 87
65231 480 548 630 62 750 60 60047 164 90 480
564 648 742 89 837 67370 452 659 946 72 68039
554 68 640 756 69098 175 335 98 650 736 914 72
70052 121 251 75 328 534 60 615 77 71217 646
769 826 44 83 72068 113 68 398 426 62 78 536
620 84 765 871 928 73041 223 509 36 743 74029

Zwiedzajcie wystawę, póki czas!

Termin jej zamknięcia nie będzie przesunięty

Ostatnio rozeszły się po Poznaniu pogłoski, jakoby termin zamknięcia wystawy Przyroda, Zdrowie i Opieka Społeczna uległ przesunięciu. W tej sprawie zwróciliśmy się do dyrektora wystawy p. prof. Roppa, który nam oświadczył, że pogłoski te są niesłuszne. Termin zamknięcia wystawy ustalony na 1 października jest terminem kompromisowym ustalonym między dwiema grupami wystawców (ministerstwa, samorządy itd. — wystawcy przyborów i środków lekarskich). to

też wystawa zostanie definitywnie zamknięta 1 października, tem bardziej, że 13 października otwarta zostanie na tych samych terenach wystawa ogrodnicza.

Ponieważ do zamknięcia wystawy pozostały niecałe dwa tygodnie, powinni wszyscy ci, którzy jej dotąd nie widzieli, zwiedzić ją, aby się naocznie przekonać o zdobyczach naszych w dziedzinie zdrowia, przyrody i opieki społecznej.

Zbiory geologiczno-paleontologiczne na wystawie

Bogaty zbiór map, wykresów i profili geologicznych Karpackiego Instytutu geologiczno-naftowego — Fotografije nosorożca kopalnego ze Saturni — Kolekcja narzutniaków Wielkopolski

Karpacki Instytut Geologiczno-Naftowy jest jedną z tych instytucji naukowych, bez których nie mogłyby istnieć odpowiednie gałęzie przemysłu górniczego. Zadaniem bowiem takiego instytutu jest dokładne poszukiwanie plodów ziemnych — w tym wypadku nafty i gazołiny — skreślanie szczegółowe map geologicznych, badanie warstw geologicznych itp. A dopiero na podstawie tych wyników przedsiębiorstwa przemysłowe rozpoczynają prace górnicze. Co wystawia Instytut Karpacki? Mapy, wykresy i profile geologiczne — zdjęcia szybów naftowych i efektowne fotografie z pożarów szybów. Najciekawszym okazem wystawowym to „Nowy Atlas Geologiczny Borysławia” wydany przez dyrektora Instytutu, geologa prof. dr. K. Tołwińskiego. Jak wiadomo, Borysław jest miejscem najbogatszych złóż naftowych. Do 1930 roku wydobyto tu 2 200 000 cystern ropy. Atlas Borysławia uwzględnia kartografię, strukturę węgelną i złoża ropy i gazów ziemnych. W tym celu rozdzielono atlas na mapę strukturalną Borysławia 1:5000 w 4 arkuszach, na mapę wydajności otworów według formacji ge-

ologicznych na tle struktury węgelną w skali 1:10 000 i na profile geologiczne. Poza tem spostrzegamy w stoisku najrozmaitsze przekroje przez kopalnie, mapy wydajności ropy dla wszystkich kopalni karpackich, bogatą literaturę i dużą mapę geologiczną „Brzeźnych Karpat”. Kto chce się zorientować, jakie zadanie mają zakłady naukowo-geologiczne — niech pójdzie zobaczyć to stoisko wystawowe.

Tam, gdzie wystawia Polska Akademia Umiejętności, spostrzegamy dwie duże fotografie nosorożca kopalnego, wykopanego w ostatnich latach w Saturni. Okaz ten znajdował się w szybie naftowym niedaleko podobnego wykopaliska z 1907 r. Dobrze zachowana skóra posłużyła znakomicie do rekonstrukcji tego prastarego olbrzyma dyluwialnego.

Paleontologiczny Zakład U. P. wystawia liczny zbiór narzutniaków z Wielkopolski. Co to są narzutniaki? Są to skamieliny drugorzędnej łożyska — t. zn. że skamielności te zostały oderwane przez lodowiec z pierwoitnych ich miejsc wśród skał geologicznych dalekiej północy i tu w Wielkopolsce podczas osadzania się moren lodowcowych zostały rozrzucone po polach, w żwirowniach, w korytach rzek itp. Zbiór ten tyle jest ciekawy, że reprezentuje najrozmaitsze gatunki wymarłych rodzin zwierzęcych.

DR. W. RAK.

Zdrój Mieszczański?

dr 1 332

Tajemnice zamku Fredensborg

Najstarszy syn króla duńskiego, Fryderyk nie zdradza skłonności do żeniactwa. Może iść za przykładem księcia Walji, a może nie widzi wśród nielicznych już księżniczek krwi odpowiedniej dla siebie żony. To też fakt, iż młodszy jego brat Knud ożenił się z kuzynką swą księżniczką Matyldą, był dla Danji zdarzeniem wagi pierwszorzędnej, bo decydującym być może, o dziedziczości tronu Danji.

Ślub dwojga młodych odbył się w zamku Fredensborg, położonym na przedmieściu Kopenhagi. Zamek ten ma bogate tradycje historyczne, związane z niedawnym stosunkowo czasem.

W ryskiem piśmie „Siewodnia” feljetonista Niewolin w sposób ogromnie zajmujący opowiedział zdarzenia, jakie widział stary zamek Fredensborg.

Wysoki, atletycznie zbudowany jegoćmość w popielatym ubraniu i teje barwy meloniku napróżno usiłował utrzymać za rękę wrywającego mu się chłopca, który chciał koniecznie przyglądać się łabędziom.

— No i cóż? — spytał ów pan malca — podoba ci się tutaj?

— Tak Wygląda, jak u nas w Kremle A kto tu będzie mieszkał?

— Nikt. Tylko chcę, żeby tu był taki mały kawałek Rosji.

— Bardzo mi się podoba tutejszy park — powiedział chłopiec — można jeździć na wlocypedzie po alejach.

...Płynęły lata. Atletycznie zbudowany mężczyzna car Aleksander II umarł na Krymie. Chłopiec który mu wówczas towarzyszył, wstąpił na tron carów Rosji.

A wybudowany przez Aleksandra II pałac Fredensborg, który miał być „kawałkiem Rosji” gościł znakomitych władców Europy.

Przy okrągłym stole w sali jadalnej zasiadali tu nieraz jednocześnie: król angielski, car rosyjski, król duński, cesarz niemiecki i król grecki. Niedarmo duńska królowa Luiza mówiła, że jest „teściową całej Europy”

Płynęły dalej lata. Białe łabędzie wciąż pływały po stawie parku Fredensborg a po alejach przechadzała się często poważna starsza dama. Była to carowa rosyjska Marja Teodorówna. Lubiła ten pałac, gdyż związany był dla niej z najmilszymi

wspomnieniami dawnych beztroskich czasów.

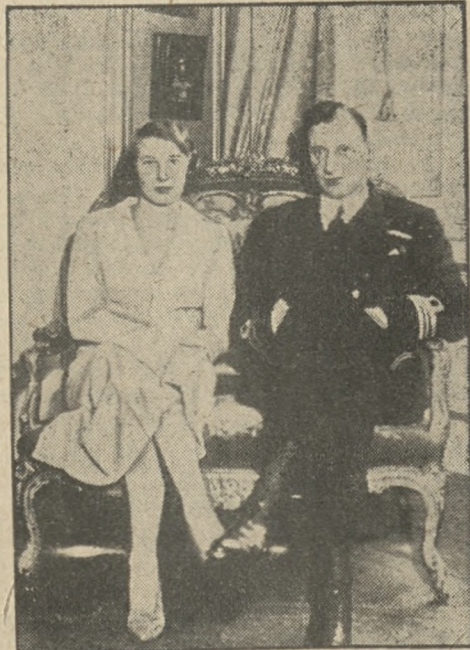
Nastąpił wybuch wojny. Runęły trony Runa i tron carów. Upadła dynastia Romanowych i w parku rezydencji Fredensborg zniesiono rosyjski pawilon.

Stara dama przebywała teraz stale w Fredensborgu. Wspomnienia jej zapewne były gorętsze. Tu po tych alejkach biegali przecież jej synowie Mikołaj, Michał, Jerzy. Wszystko minęło.

Została sama jedna.

Marja Teodorówna, matka ostatniego cara Rosji umarła w Fredensborgu.

Od tej chwili 400 pokojów zamkowych stało pustką. Niekiedy tylko, ale to bardzo rzadko zjeżdża tu rodzina króla duńskiego na wycieczkę.

W małowicznym zamku Fredensborg pod Kopenhagą odbył się ślub księcia Knuda, najmłodszego syna króla duńskiego, z kuzynką księżniczką Karoliną Matyldą.

Z najnowszej mody paryskiej: sukienka z matowo-zielonego materiału wełnianego z oryginalnym układem partii górnej. Pasek ciemno-zielony z dużą kłamrą galantową.

I oto teraz na kilka dni ożyły mury starego zamku Fredensborg.

Drugi syn króla Danji Knud, tutaj ożenił się z kuzynką swą Matyldą.

Uroczystości były wspaniałe. Od 150 lat Fredensborg nie widział takiego święta. Wszystko odbyło się zgodnie z ceremoniałem.

Sam pan młody naruszył ten ceremoniał w pewnej chwili, bo gdy pochód ruszył, zatrzymał się, by... ucałować swą młodą żonę. Widocznie nie wystarczał mu tradycyjny pocałunek przy ołtarzu.

Ślub odbył się o 5 po południu, a punktualnie o 6 wieczorem zasiędl do uczy.

Była ona (znak czasu) stosunkowo skromna. Zupa żółwiowa; ryba faszerywana homarami, truflami i rydzami; zimne kotlety baranie; kaczka na gorąco i lody.

Ubezpieczenie przeciw nie pogodzie

Zarząd kolei holenderskich, celem wzmocnienia powodzenia świątecznych pociągów t. zw. „popularnych”, postanowił zaprowadzić dla podróżujących ubezpieczenie przeciw... nie pogodzie. Niema bowiem dla wycieczkowicza niedzielnego, który rano wybrał się z miasta, nic bardziej nieprzyjemnego, jak to, że na miejscu deszcz leje beztrosko i zmusza go do czekania godziny powrotu w zadymionej ubikacji restauracyjnej, miast używać powietrza i cieszyć się przyrodą. Chcąc zabezpieczyć się przeciw tego rodzaju niemiłym niespodziankom, wystarczy obecnie, by wycieczkowiec holenderski zapłacił, w chwili wyjazdu, 10 procentowy dodatek do ceny biletu przejazdu. Wzajemian otrzymuje „polisę ubezpieczeniową” przeciw nie pogodzie, to zn. że jeżeli w miejscowości, do której go zawiezie pociąg popularny, wodomierze miejscowe stwierdzą w odnośnych dniach, opady ponad 3 milimetrów, otrzymuje z powrotem od zarządu kolei koszt biletu podróży. S. F.

IV Międzynarodowy Kongres Ogródków Działkowych w Wiedniu

W dniach od 8 do 11 września rb odbył się w Wiedniu IV Międzynarodowy Kongres Ogródków Działkowych, na którym było reprezentowanych 14 państw europejskich, zrzeszonych w Międzynarodowym Związku. Polski Związek Towarzystw Ogródków Działkowych był reprezentowany na Międzynarodowym Kongresie przez pp. dyr. Marciniaka prezesa, asesora Lubawego generalnego sekretarza Związku i innych delegatów z całej Polski. Ponadto wysłało poselstwo Rzeczypospolitej Polskiej w Wiedniu swego przedstawiciela.

Kongres obradował nad zasadniczymi sprawami z dziedziny ogrodnictwa działkowego i małych siedli, mianowicie: o ochronie prawnej finansowaniu oraz organizowaniu tych dziedzin życia społecznego. Ponadto żywo zajmował się sprawami opieki nad dziećmi i młodzieżą w ogródkach działkowych. W obradach tych brali przedstawiciele Związku Polskiego żywy udział P. dyrektor Marj, nie wybrany został wiceprezesem Międzynarodowego Związku Towarzystw Ogr. Działk. oraz po-

Kurs Rytmiki i Plastyki Walentyny Wiechowiczowej.

Kursa Rytmiki i Plastyki dla pań rok I, II i III, i Rytmiki dla dzieci. Osobny kurs gimnastyki obchudzającej dla pań. Wpisy i informacje tymczasowo Stud. Wychowania Fizycznego (Park W. Iskra) codz o godz. 4—5. zg 19 98

stanowiono, że V Kongres Międzynarodowy odbędzie się w Polsce i to prawdopodobnie w Poznaniu. Ze względu na liczne nagromadzone sprawy wymagające załatwienia, odbędzie się V Międzynarodowy Kongres już w roku przyszłym.

Z wielkiem uznaniem też spotkała się wystawa Polskiego Zw. Tow. Ogr. Działk. i Dyrekcji Ogrodów Miejskich w Poznaniu, na Międzynarodowej Wystawie Ogrodnictwa w Wiedniu urządzona z okazji Międzynarodowego Kongresu. Wystawione były: plany, staty, tyczne dane w grafice i liczbach, fotografie i literatura.

Dwa nowe rekordy światowe Walasiewiczówny

W lekkoatletycznych zawodach, które odbyły się ubiegłej niedzieli na stadionie sportowym w Poznaniu, brały udział trzy czołowe zawodniczki świata, mianowicie Walasiewiczówna, zwana „najszczybszą kobietą świata”, Wajsówna, mistrzyni świata w rzucie dyskiem, i Czeszka Koubkowa, która posiada rekord światowy w biegu na tysiąc metrów.

Najciekawsze były biegi, w których zmierzyły się Walasiewiczówna z Koubkową. Zwyciężyła w nich bezapelacyjnie nasza mistrzyni, ustalając równocześnie dwa nowe rekordy światowe w biegu na 60 i 100 metrów. Redakcja popularnego tygodnika „Ilustracja Polska” ofiarowała na te zawody dwie cenne nagrody, przeznaczając je za pierwsze i drugie miejsce w biegach.

Szereg pięknych zdjęć z zawodów przynosi najnowszy numer „Ilustracji Polskiej”, jak zawsze bogaty w nowości i piękne zdjęcia. Ciekawy reportaż z obozów pracy w Ameryce, w których są zajęci bezrobotni, korespondencja z uroczystości w Cierlicku, gdzie 50 tysięcy ludzi składało hołd pamięci Żwirki i Wigury, ostatnia część niezwykle ciekawego reportażu historycznego o wyprawie Sobieskiego pod Wiedeń, a poza tem wiele aktualności z całego świata i in., przynosi ten cenny zeszyt. Działy stale bogate i wszechstronne: interesujące szarady, list Ossendowskiego jako zapowiedź nowej jego powieści, dział mód, strona młodzieży, film, sport, i in.

Numer „Ilustracji Polskiej” mimo tak bogatej treści kosztuje tylko 45 groszy.

Za ogłoszenia i reklamy odpowiada administracja w osobie Antoniego Leśniewicza w Poznaniu.

Żeńskie Kursy Techniczne — prowadzone z ramienia Towarzystwa Przyjaciół Szkół Zawodowych w Poznaniu — rozpoczynają w bieżącym miesiącu DWULETNI KURS na wydziale architektoniczno-budowlanym.

Wymagane przygotowanie: 6 klas szkoły średniej ogólnokształtnej ewent. równoważnej lub wyższej. W wypadkach zaśluzujących na uwzględnienie wyjątki są możliwe.

Oplaty b umiarkowane. Córkom urzędników ulgi Zamiejscowym zniżki kolejowe. Wpisy przyjmuje Sekretariat Kursów, Poznań Kraszewskiego 17 m. 15.

Informacje i prospekty przesyła się po nadesłaniu znaczka na odpowiedź.

Pg 45,90

ś. p.

Pelagja z Gibasiewiczów Bolesławowa Zielińska

zasnęła nagle w Panu, opatrzona Olejami św., w poniedziałek, dnia 18. 9. 1933.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 21 b. m., o godz. 4,15 po południu z domu żałoby na stary cmentarz św. Jana. Msza św. w piątek, o godz. 8-mej rano w kościele parafjalnym w Główniej.

zg 19 920

W ciężkim smutku pogrążeni

Poznań-Główna, Mątwy. **synowie, synowa, wnuczka i rodzina.**
ul. Główna 57.

Przewielebnemu Duchowieństwu, wszystkim Organizacjom, Znajomym oraz Krewnym, którzy oddali ostatnią przysługę i złożyli wyrazy współczucia z powodu zgonu naszej najdroższej matki, ś. p.

Leokadii Świtalskiej

składają najserdeczniejsze

Bóg zapłać!

Wacław Świtalski
Edmundostwo Szwedzińscy.

Poznań, św. Marcin 38.

Druga msza św. żałobna odprawi się w piątek, 22. bm., o godz. 9,30 w kościele św. Marcina. zg 19 911

Dnia 18 września br., o godz. 11, zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, nasza najdroższa i najukochańsza matka, teściowa, babcia i siostra, ś. p.

z Wielobińskich

Stefanja Sosińska

przeżywszy lat 68. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 21. bm. o godzinie 16.30 z kaplicy cmentarnej w Górczynie, a nabożeństwo żałobne, dnia 22. bm. o godz. 6 w kościele Matki Boskiej Bolesnej na Łazarzu.

W ciężkim smutku pogrążona

Poznań, Spokojna 21, Hermsdorf **rodzina.**

zg 19 922

ś. † p.

Kazimiera Kaźmierska

zasnęła w Bogu, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św. dnia 18 września 1933 r. w Poznaniu, moja ukochana córka, siostra, ciocia i szwagierka.

Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 21. bm. przed południem o godz. 10-tej z kościoła w Zaniemyślu.

Pg 4542-38,15

W smutku pogrążeni
matka i rodzina.

Poznań, Górszewice, Birmingham, Zaniemyśl.
ul. Jeżycka 45.

W poniedziałek, dnia 18 września 1933 r., zasnęła w Bogu, po ciężkich cierpieniach, opatrzona Sakramentami św., moja najdroższa żona, synowa, siostra, bratowa, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Nowackich

Zofja Wallheimowa

przeżywszy lat 37. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, dnia 21. bm. o godz. 4.30 z Zakładu Sióstr Miłosierdzia, ul. Śielska 13.

W ciężkim smutku pogrążeni
maż i rodzina.

Poznań, Kórnik, Opalenica, Buk, Oborniki, Mysłowice G. Śl., Berlin, New York.

Posiadam stale w wielkim wyborze na składzie

Kafle do pieców

szmelcowe i szamotowe, w różnych kolorach, pierwszorzędnych fabrykatów.

Gustaw Glatzner,

Poznań 3

Jeana 19 Tel. 63-28-65-80

Składnica: Kraszewskiego 10.

Pg 4533-37,107

W niedzielę, 17 września 1933 r., zasnęła w Bogu po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona kilkakrotnie Sakramentami św., nasza ukochana siostra, szwagierka i ciocia, ś. p.

z Matczyńskich

Anna Goetzendorf-Grabowska

przeżywszy lat 72. Pogrzeb odbędzie się w czwartek, 21. bm. po poł. o godzinie 5-tej z kaplicy cmentarnej na Jeźcach. o czym donosi dg 1423

w ciężkim smutku pogrążona

Poznań, 18. 9. 1933 r. **rodzina.**

Msza św. żałobna nazajutrz o godz. 9 w kościele parafjalnym na Jeźcach.

Osobnych wiadomości nie wysyła się.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań. Plac Nowomiejski 10 tel. 10-46.

Wróciłem

Dr. med. J. Szuberla

godz. przyjęcia 11,30 — 1, 4 — 6

Grobla 11.

zg 19 913

Telef. 16-45

Szkoło

okienne, ogrodowe, dachowe, kit i t. d.

szyby wystawowe i lustra

hurtownie — detalicznie

Polskie Biuro Sprzedaży Szkła

Sp. Akc. Pg 3716-32,91

Poznań, Małe Garbary 7a. Tel. 28-63.

Przedstawiciela

na miasto Poznań, rutynowanego, obeznanego z klientelą, mogącego się wykazać dobrą referencjami poszukuje poważna fabryka wódek. Zgłoszenia piśmienne uprasza Biuro Ogłoszeń „Par” Poznań, Al. Marcinkowskiego 11 pod nr. 38,14. Pg 4539-38,14

Gospodyni

doświadczona, która może się okazać pierwszorzędnymi poleceniami, dobra kucharka, obznajmiona dokładnie w zaprawach oraz w chowie drobiu potrzebna zaraz do większego gospodarstwa domowego na wsi. Osobiste zgłoszenia dziennie od godz. 12 do 1 w biurze firmy „Hermanka” S. A. Plac Wolności 17. zg 19 914

MOTOPIRIN-M

MINEŁY CZASY,

kiedyśmy sprowadzać musieli z zagranicy najważniejsze środki lecznicze. Dziś wytwarzamy je sami w kraju.

MOTOPIRIN-MOTOR

polski kwas acetylo-salicylowy przeciw zaziębieniom, katarom, grypie, bólem głowy jest jednym z tych środków.
nr 5 573

MOTOR

BECZKI

po 1 wagonie a 200 ltr., 600 ltr. i 3 600 ltr., tanio do oddania.

P. Frank, Runowo Kr.

zg 19 917

Dnia 18 września 1933 r., zmarł, opatrzony Sakramentami św., mój najdroższy maż, nasz kochany brat, wujek, ś. p.

Jan Begale

Pogrzeb odbędzie się dnia 20 września 1933 r., o godz. 5,00 po południu z kaplicy cmentarnej na Dębcu.

W smutku pogrążeni

żona i rodzina.

zg 19 915

Osobnych zawiadomień nie wysyła się.

Dnia 18 września 1933 r., zasnęła w Bogu, po długich i ciężkich cierpieniach, opatrzona św. Sakramentami, moja najdroższa i nigdy nie zapomniana żona, nasza najtroskliwsza mamusia, ukochana córka, siostra i bratowa, ś. p.

z Wegenków

Stefanja Buczkowska

przeżywszy lat 39. Pogrzeb odbędzie się w Ceradzu Kościelnym w czwartek, 21. bm. o godz. 10-tej.

W ciężkim smutku pogrążeni

maż, dzieci matka i rodzina.

dg 1422

Jankowice, Strzelno, Poznań, Bożejowice, 19. 9. 1933.

Zakład Pogrzebowy Bracia Nowak. Poznań. Plac Nowomiejski 10. tel. 10-46.

Żelazo: sztabowe i inne

Blachę: cynkową, ocynkowaną, żelazną, białą miedzianą, ołowianą, aluminiową, falistą.

Bednarkę: ocynkowaną, żelazną.

Cynę: w blokach i pretach 99% — do lutowania 40%/o

Ołów: hutniczy

Rury: ołowiane dg 1326/7

Uchwyty: do rur.

poleca korzystnie

Polska Hurtownia Blachy

Szesz i Ska w Poznaniu

ul. Sew. Mielżyńskiego nr. 23

telefony: 55-46 i 33-76

Kupujemy stare metale.

SZKÓŁKI PODZAMECKIE

Franciszka hr. ZAMOYSKIEGO
poczta MACIEJOWICE, woj. LUBELSKIE

polecają na SEZON JESIENNY PO CENACH ZNACZNIE ZNIŻONYCH
DRZEWKA i KRZEWY OWOCOWE, OZDOBNE,
IGLASTE, LIŚCIASTE,
RÓŻE, BZY i BYLINY.

nr 5 407

Cennik na żądanie bezpłatnie!

Lokal handlowy

nr 3 459

parter i I ptr., Stary Rynek 10, po przebudowie do wynajęcia. Wiadomości:

J. ROZMARYNOWICZ, Stary Rynek 93.

Poszukuję
mieszkania
3-4-5 pokojowego
z odpowiednimi ubikacjami od 1. 10. Oferty Kurjer Poznański zg 19921

Łózka żelazne

Łózka wyścielane
Umywalnie kompletne
Wyzymaczki do bielizny
Magie domowe
Wanny do prania
Drabki do okien
Karnisze do okien
Kuchnie westfalskie
Pieca, rury i kolana
poleca korzystnie
JAN DEIERLING
skład telaza
Poznań, Szkolna 3
Tel. 35-18 i 35-43
Pg 4 543/4-38.16/17

Zgłoszenia kandydatek
z 6-ciu kl. szkoły średniej
ogólnokształc. na 2-letni
kurs budowlany przyjmują jeszcze
ŻEŃSKIE
KURSY TECHNICZNE
Poznań, ul. Kraszewskiego 17, m. 15
Opłaty b. umiarkowane.
Pg 4 541-56.434

W rejestrze handlowym B. tut. sądu str. 14 przy firmie „Agrar” Spółka Akcyjna w Grodzisku Pozn. wpisano dnia 27 kwietnia 1933 obniżono kapitał akcyjny spółki na kwotę 252.000,00 zł. Kapitał jest podzielony na 1440 akcji po 175 zł. brzmących na okaziciela Uzyskana przez obniżenie kwoty 108.000,00 zł została dopisana do rezerwy specjalnej. Grodzisk, dnia 5. 9. 1933 Sąd Grodzki. dg 5173

PRZYMUSOWA LICYTACJA

W czwartek, dnia 21 września br. o godz. 12.30 po poł. w firmie spedycyjnej Miklas przy ul. Patr. Jackowskiego 49, sprzedam publicznie największe dające się za gotówkę: kompl. urządzenie składowe jak: regaly, stoly, biurka, szafy żelazna, krzesła przed biurko i t. p. rzeczy oraz automat marki Cuttat z przyborami fabr. paryski niekompl., rewolwerówki, fabr. Schuchert i Schnitter, tokarke bez wrzecion i tarczy planowej, 4 wanny karmienne, 3 szmerglówki, 487 stopek do lamp żelaznych nieobrobionych i rozmaite inne przedmioty w zakresie elektrotechniki.
Obejrzeć można 10 minut przed przetargiem.
T. Bartkowiak, dg 5174
kom. Sądu Grodzkiego Rew. XV. Poznań, Wały Jagiello 2.

Licytacja likwidacyjna.

W środę, 20 oraz w czwartek 21 września rb. o godz. 10 do 11 sprzedawać będą z powodu likwidacji kliniki ocznej przy ul. św. Marcina 6 - dom ogrodowy - największe dające się za gotówkę: Calkowite urządzenie kliniki a mianowicie: kilkadziesiąt łóżek z materacami, szafy, umywalki, stoliki nocne, bufet, kanapy, fotole, garderobiarke, lampy, magiel amerykańska, różne przedmioty z ambulatorium jak: stół operacyjny, sterylizator, stojaki i szafki szklane, instrumenty i przyrządy oraz wiele innych przedmiotów.
Brunon Trzeciak
zaprzys i ustanowiony rzeczoznawca i aukcjonar na Województwo Poznańskie, ul. Wielkie Garbary 34. Telefon 21-26 i 81-75.

OGŁOSZENIA DROBNE

Ogłoszenia wśród drobnych:
1-linowy milimetr 50 groszy

Znak oferty naprzykład: n 2395, z 21205, d 1811

i t. d. = 1 słowo.

Drobne ogłoszenia przyjmuje się do godziny 11

1 SPRZEDAŻE

Meble
pierwsze źródło zakupu, sypialnie, łóżko, materacami 255 - zabudowa szpewowane 250. - fabryka Mebli Rynek Śródecki. Wystawiam Wieża Górnoślaska. zdg 64 751/2

Wóz
3 calowy sprzedam. Traugutt 32 m. 2. zdg 66 224

Antyki
wielka wysprzedaż Pocztowa 22 Pg 4529-56.427

Rower
damski Szkolna 7/8 m. 8. zdg 66 244

Meble
najtaniej A. Baranowski Poznań, Pogorna 13. Pg 3122-23.59

Okazja taniego zakupu
Słoje do zapraw, szkło szlifowane, szkło prasowane, porcelana, alabajka, Hurtownia szkła, 27 Grudnia 4. zdg 66 564

Salonik
mahoniowy mały 300 zł serwantka jasna 120 zł. Antykwariat, Marcinkowskiego 28. zdg 66 541

Sztuciec
dwunastoosobowy srebrny, drugi platerowany okazynie tania Antykwariat, Marcinkowskiego 28. zdg 66 540

Papierośnica
złota rosyjska ręczne wykonanie bardzo okazynie. Antykwariat, Marcinkowskiego 28. zdg 66 539

Przedsiębiorstwo
jedne bezkonkurencyjne w Poznaniu istniejące od 1923 r. dobrze zaprowadzone do sprzedania gotówka około 25 tysięcy zł w tej sumie podane jest za maszyny 10 tysięcy towar surowiec podług faktur, około 15 tysięcy zł. Oferty Kurjer Poznański zdg 64 977

Meble
najtaniej w Bakosia ul. Wenecjańska 1 Most Chwałczewski. przy Krzyżu zdg 63 402

Podarki okazynie
największy wybór „Lamus” ul. Strzelecka 1 Pg 4514-56.422

Maszynę
biurowa „Underwood” tania. „Lamus” Strzelecka 1. Pg 4515-56.423

Płyta
marmurowa na umywalnie 100 razy 57. Stolarska Górna Wilda 24 d 1407

Meble kupuj wprost od rzemieślnika
zwiedź Wystawę Zdrowia i Hygieny w Poznaniu - oddział mebli, wieża Górnoślaska. zdg 64 654

Magazyn mebli
Józef Baranowski Wrocławska 19 Ceny najniższe. Pg 3738-33.97

Zakład dentystryczny
w Bydgoszczy nowoczesnie urządzone z mieszkaniem 5 pokojowym sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 634

Restaurację
przy hotelu centrum Poznania tania sprzedam. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 609

Piec
naftowa lampa gazowa, różne meble Rzeczypospolitej 4 mieszkanie 10. zdg 66 265

Maszynę
lamska Singera, dobra tania. Kławska 11. mieszkanie 4. zdg 66 671

Skład
spożywczy z magłem, dobrze zaprowadzony z powodu wyjazdu zaraz sprzedam. Polna 11. zdg 66 647

Skład
owocowo-kolonialny w bardzo dobrym punkcie korzystnie sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 66 645.

Wspaniały
obraz religijny sprzedam. Dąbrowskiego 24 m. 13. zdg 66 589

Sprzedam
traktor „Doering” 15 30. wraz z dwoma plugami i odpowiednią mocnością do tegoż. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 66 031

Motocykle
Matchless oraz Raleigh w cenach wyjątkowo niskich Dogodne warunki Moto-Sport, dawn Koszyński. Wielka 12. m. 8. Pg 3 107-32.17

Komplet podszewek
do ubrań od 10 zł Andrzejewski. Szkolna 13. Pg 4 184-35.30

Meble
najkorzystniej kupisz u Andrzejewskiego Poznań ulica Wrocławska 4. dz 1205

Bernardyn rasowy
(suczka) 17-miesięczna czujna, ostra z powodu wyjazdu sprzedam. Oferty Orodownik Wielkopolski zdg 66 441

Rower
damski (Victoria) prawie nowy, stół żelazny, krzesła, kufry tania sprzedam. Wierzbickiego 15 1 dom ogrodowy, prosty, mieszkanie 22 zdg 66 689

Parcele
przy Alei za Cytadela sprzedam. A. Rotnicki, Poznań, Przemysłowa 27. tel. 6496. zdg 66 673

Pasy - Weże - Szczerliwa
oraz wszelkie artykuły techniczne i laboratoryjne poleca Składnica Spółki Okowicianej Spółdzielnicy granicznej odpow. Przybory techniczne dla gorzeli i rolnictwa Poznań Al. Marcinkowskiego 20 Telefon 11-62. dz 1218

Buty
angielskie dostarcza po 60 zł Musiał, św. Marcina 78. zdg 62 036

Pieca „Znicz”
przenośne na koka i węgiel o wielkiej wydajności cieplnej. - Ładne pierwszorzędne referencje - „Habill” Poznań Dąbrowskiego 81 telefon 68-74. zdg 62 371

Fiat 501
otwarty po gruntownym remoncie sprzedam lub zamienie na kabriolet z dopłatą. Obejrzeć warunki w „Brzeskiauto” zdg 64 584

W Sołacz
parcele odstąpię Oferty Kurjer Poznański zdg 64 747

Skład
kolonialny przy ruchliwej ulicy towarem, magłem natychmiast sprzedam. Powód rodziny. - Agenci wykluczeni. Adres Kurjer Poznański zdg 65 274

Pieca
kucharki stałe przenośne przy nowych budowlach wykonuje oraz dostarcza kafełki tania Milich Dolna Wilda 21. zdg 65 338

Meble
sypialnie tania wyprzedają Stolarska Kwiatowa 6. zdg 65 669

Willę
nowa Łazarz dwa mieszkania trzypokojowe komfort ogród sprzedam 23.000 w tem 11.000 amortyzacji. Krzesiński Piękary 38. zdg 66 366

Piec
Szrajbera przenośny jedna zimie używany tania sprzedam Lubomska św. Marcina 32. zdg 66 303

Samochód
dobrym stanie sprzedam Debier, Aleja Czechosłowacka 2 mieszkanie 3. zdg 66 384

Dom
ogród dwumorgowy (Sołacz) 31 tys. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 293

Patefon
szafkowy mahoni lustro Skarbo-wa 15 parter, lewo. zdg 66 292

Kuchnia
(piec) 4 koła piekarnik lodownia Oferty Kurjer Poznański zdg 66 270

Maszynę
damska okrągłe czolenko jak nowa sprzedam Zgłoszenia ul. Złorawia 19/21 m. 9. zdg 66 394

Dom
4 pokoje kuchnia, elektryka, centrum Moskna ogród owocowy, bez długu 7400 sprzedam lub wydzierżawię. Władysław Kłobacz, Moskna. zdg 66 353

2 konie
robocze sprzedam. Budzyński - Dolna Wilda 12. zdg 66 367

Skład
kolonialny, miesztanem, magla, towarem sprzedam. Adres wskaże Kurjer Poznański zdg 66 369

Pianino
Górna Wilda 76. mieszkanie 5. zdg 66 422

Regaly
zablotki meskie białe koszule, kolnierzyki korzystnie. Rataczka 11a. 79. zdg 66 345

Zamienie
z dopłatą lub sprzedam bardzo dobrze utrzymaną „Prace” 6 cyl 830 KM na pierwszorzędnie utrzymanym wozy, limuzyny lub kabriolety marki Lancia Chrysler Mercedes, Austro-Daimler, Benz itp Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 66 595

Maszynę
damska okrągłe czolenko tania. Kochanowskiego 4 m. 3. zdg 66 450

Skład
kolonialny zaprowadzony zaraz sprzedam Adres Kurjer Poznański zdg 66 518

Pianino
sprzedam. Małe Garbary 76 - m. 9. zdg 66 462

Motocykl
D. K. W. w dobrym stanie sprzedam tania Cybińska 12. m. 14. tg 3450/51

Frendzle
taśmy, pasy, kurtki, chwastry meblowe i dekoracyjne poleca p. cennach fabrycznych fabryka pasmanterii „Pasmon” skład fabryczny, Poznań, św. Marcina 18. Pg 4 196-33.1

Tak jak w fabryce kupuje się
u nas - Słoje do zapraw - Szkołowe - Porcelane - Alabajki - Lampy - Calkowite Wyprawy - Hurtownia Porcelany, Wronecka 24 (tzwko podwórce). zdg 66 533

Meble
najtaniej Dom Komisowy, Podgórna 10a. zdg 66 477

Futro
brązowe bibrety dobrze utrzymane cena 175.- Zupańskiego 13 m. 3. zdg 66 476

Fryzjernię
śródmieściu tania sprzedam. - Oferty Kurjer Poznański zdg 66 588

Futra
damskie wszelkiego rodzaju najkorzystnie. Wierzbickiego 13 - 3. zdg 66 507

Wannę
emaliowaną kwasoodporna. Matelki 43 m. 9. zdg 66 587

Buldóg francuski
(Zwergbuldóg) okaz przepiękny w swej brzydocie o ciemnej przegowanej masce, jednoroczna suczka, na sprzedaż - tylko dla znawców. Zgłoszenia między godz 4-6 po południu, ulica Ostroga 20, parter, (dolny dzwonek). zdg 66 572

Kilka jadalek
używanych bardzo tania jak nowe odda Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 4538-38.13

Sprzedam
dom Poznani przytulnym warsztatem rzemieślniczym stajnią oraz ogrodem, cena 11 000 Zgłoszenia Woźna 18 „Tomsza”. zdg 66 446

5 KUPNA
Biblioteki - biurka
krzesła używane kupuje p. ceny dobre ceny Poznański Dom Komisowy Dominikańska 3. Pg 4517-37.99

2 opony
765x105 nowa lub dobrze utrzymane kupie okazynie Oferty Kurjer Poznański zdg 66 278

Ciężarówkę
1½-2 tonnowa Ford lub Chevrolet okazynie kupie gotówka. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 387

Magiel
domowa używana kupie. Działynskich 8 mieszkanie 8. zdg 66 333

Używane
szafy do rzeczy Oferty Kurjer Poznański zdg 66 281

Futro damskie
kupie Siemiradzkiego 11. mieszkanie 2. zdg 66 344

Piec
kaflowy, przenośny kupie zaraz. Oferty z podaniem ceny do Orodownika Wilk. dz 66 464

Ciężarówkę
1-3 tonnowa rocznik 1928/30 wzmian dam pile taśmowa (80 ka) prawie nowa. Oferty onsem Orodownik Wilk. zdg 66 442

Platformę
60 centnar, kupie zaraz. Lechowski, Strona 26. zdg 66 515

Poszukiuję
krzesła fryzjerskie używane i aparat do suszenia włosów Poznańska 18 a. m. 6. zdg 66 503

Platformę
mniejszą kupie. „Wawel”, plac Działowy 11. zdg 66 584

Rur
ca 50 mtr. 15 cal i 20 kolan kupie. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 533

Pianino
krzyżowe kupie z podaniem ceny. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 583

3
kołowy rower ze skrzynką kupie Oferty Kurjer Poznański zdg 66 627

Radjo
nowoczesne trzylampkowe, zmniejsz. prąd. Torero, Kraszewskiego 8. zdg 66 606

Kawiarni
kompletne urządzenie kupie zaraz, może być nowe. Zgłoszenia dokładnie opisem, cenami, Guhr, Ostrów Pozn. ng 5505

Młoczkarkę
i lokombidło mniejszy garnitur 54 cal. w dobrym stanie za gotówkę kupi Probstowo Pozorzka, d. Żerków. dg 1 425

Kupię
willkę - domek 5 tysięcy wpłaty. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 663

Skład
centrum kupie Oferty Kurjer Poznański zdg 66 682

6 KAMIENICE
Dom
nowy Osiedle za Bramą Warszawską 8 mieszkań urządzenie 7 mieszkań 370 sprzedam za 40 000 Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 390

Kamienice
dochód ustawowy 10 150 sprzedam 50 000, wpłaty 20 000. Gruszczyński Pocztowa 30. zdg 66 438

Willę
5 pokoi, komfort, wpłaty 9 000 - sprzedam Radowicz, Półwiejska 38 a. I. zdg 66 250

Dom
nowy, piętrowy, z wolnym mieszkaniem trzypokojowym, z wygodami korzystnie sprzedam. - Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 525

Willa
8 ubikacji, komfort, 12 000, wpłaty 9 000. Bloch Poznań, Długa 5. zdg 66 490

Kamienicę
komfortem, blisko śródmieścia dochód 18 000 - 140 000, wpłaty 80 000; kamienica nowa dochód 4 400 - 35 000, wpłaty 24 000 Tomczak, Wierzbickiego 31. zdg 66 548

7 PIENIĄDZ
Wspólnika
kapitał 20 - 30 000 gwarancja i hipoteka przyjmie zakład fabryczny. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 320

List gruntowy
bezwzględnie pewny na zł 3 000 płatny 1. 1. 34 sprzedam z powaznym damnem. Oferty pod zdg 66 347 do Kurjera Poznańskiego.

250
krótka, zestaw pianino, Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 433

Kupię
niemiecka pożyteczna wojenna (Deutsche Kriegsantenne) z prawem losowania. Oferty z ceną Kurjer Pozn. zdg 66 301

10 - 15 000 zł
poszukuje na II hipoteke lub na zakup parceli. Spieszne oferty Kurjer Poznański zdg 66 370

5 000 zł
mam Proszę propozycje Oferty Kurjer Poznański zdg 66 633

Wspólnika
5 000 poszukuje drukarnia. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 542

8 DO WYNAJĘCIA
Mieszkanie
czteropokojowe do wynajęcia od gospodarza Górna Wilda 100. zdg 65 245

Mieszkanie
5 pokoiowe w willi Marynarska 5 od 1 X do wynajęcia Zgłoszenia u portiera. zdg 64 595

Mieszkanie
szesnastopokojowe i biura po Izbie Rzemioslniczej wynajmie gospodarz Zgłoszenia Zuromska, Sieszkowskiego 7. zdg 66 311

Czteropokojowe
śródmieście wysoki parter słoneczne, pięknie umeblowane dywany, obraz, pianino skrzypce, telefon spiesznie oddam. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 322

Pięciopokojowe
słoneczne przy przystanku 5 min. dworzec. Blizsze właściciel M. Focha 28. zdg 66 406

Mieszkanie
2 pokoje, kuchnia, Gendera, Górna Wilda 118, skład. zdg 66 488

Mieszkanie
3 pokojowe kuchnia pokój dla służącej łazienka elektryczna, światło front, pierwsze piętro gospodarz Wskaże Kurjer Pozn. zdg 66 397

Mieszkanie
komfortowe, 2 pokoje kuchnia, pokój dla służby, balkon, słoneczne, sypialnie, odstąpię. Zgłoszenia ulica Asnyka 4. m. 10. godzina 4-5 po poł. zdg 66 596

Mieszkanie
4-pokojowe, komfortowe, pięknie położone, częściowo z meblami 1500 zł do oddania. Czynsz 93 zł. Wiadomość 81 63 od 17.00 do 18.00. zdg 66 352

Mieszkanie
5-pokojowe do wynajęcia Zgłoszenia: Wierzbickiego 3. Szmarzewskiego 84. mieszkania 20. zdg 66 594

Jednopakojowe
dwupokojowe, trzypokojowe, czteropokojowe pięciopokojowe sześciopokojowe, czynsz miesięczny - wskaże Seida. Myłowska 4 m. 2. zdg 66 475

2 mieszkania
po 4 pokoje, kuchnia, drugie, trzecie piętro, wolno od podatku centrum. Wojciechowski Strona 13. zdg 66 522

Pięciopokojowe
słoneczne, remontowane, pieca od właściciela. - Chelmońskiego 3 portier. zdg 66 516

2 pokoje
kuchnia bezdziejnym, urzędnik emeryt, III piętro, podwórce, śródmieście, dzierżawa 40. kawiarnia meble 250. Wysoka 4, gospodarz. zdg 66 509

Mieszkanie
dwupokojowe, słoneczne, elektryka balkon i czynsz około 40.- zamieni na 3.4 pokojowe gospodarz. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 593

Dwupokojowe
informacje Dziennik, Wierzbickiego 3. zdg 66 557

Mieszkanie
4 pokoje, Aleja Marcinkowskiego, częściowo z meblami, bardzo korzystnie do wynajęcia. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 497

Śródmieście
Czteropokojowe meblami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 641

Sołacz
umeblowane kompletnie trzy pokoje kuchnia służbowy łazienka balkon, centrale, telefon, skrzynka 2. rg 3446

Mieszkanie
ośmiopokojowe komfort wysoki parter Mickiewicza 23, wydzierżawie Zgłoszenia portier. Pg 4535-56.429

6, 5, 4, 3 i 2
pokojowe mieszkania wskaże Domus, Plac Wolności 14 a. Informacje bezpłatne. zdg 66 650

4 pokojowe
mieszkanie odnowione z awant. w zajechem gabinetu jadalni i telefonu od 1. 10 do wydzierżawienia od gospodarza, ul. Bukowska 33. zdg 66 685

4 pokoje
słoneczne, duże komfort, wszelkie wyгоды, centrale wodne ogrzewanie do wynajęcia. Warunek roczny czynsz Obejrzeć na miejscu. Wyspiańskiego 12, portier. zdg 66 660

2 mieszkania
pięciopokojowe dom komfort

-3-4
pokojowego komfortowego poszukuje. Makowska Szwajcarska 25. zdg 66 323

3
pokojowego elektryczności, urządzenie koleją, czynsz miesięczny od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 392

Pokoju
kuchnia poszukuje od gospodarza śródmieściu, czynsz półroczny zgóry. Posrednicy wykluczeni — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 405

Mieszkania
2-3 pokojowe komfort od gospodarza poszukuje urzędnik państw. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 357

Mieszkania
5-6 pokoi z kuchnią, łazienką, elektr. i ogrodem w Puszczykowie, niedaleko dworca poszukuje na stałe. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 66 364

Mieszkania
2-3 pokojowego z kuchnią poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 340

Dwupokojowe
frontowe wygodami poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 342

Szukam
3. 1 kuchnia lub 1 pokoju piąco pół roku zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 452

4-6
pokojowe, górna część miasta, dobry punkt na praktykę lekarską poszukuje. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 470

2-4
pokoi poszukuje urzędnik państwowy (etatowy) wprost od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 519

Młode
małżeństwo szuka pokoju z kuchnią, ewentualnie zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 537

1-2 pokoi
kuchni poszukuje emeryt sw. Wojciech 5 m 8. zdg 66 626

Urzędnicza
państwowa poszukuje 3 pokoi — śródmieście Jeżyce. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 608

2-3
pokoje z kuchnią poszukuje wprost od gospodarza. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 648.

Pokoju
kuchni poszukuje bezdzietne małżeństwo, rok zgóry. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 646.

3 pokoje
komfort, bezdzietne małżeństwo, pewny platnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 643.

4-5
poszukuje pewny platnik. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 437

3 pokoje
z kuchnią z wszelkimi wygodami blisko Starego Ryńku wprost od gospodarza poszukuje Rymarski Kiermasz światowy. Stary Rynek 86. rg 3400

3-4
pokojowego komfortowego w śródmieściu poszukuje pewny platnik. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 686

3 lub 4
pokojowego mieszkanie komfort, poszukuje bankowiec na stałej posadzie. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 669

Szukam
mieszkania 2-4 czynsz zgóry. — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 657

10 ZAMIANA MIESZKANIA

Zamienię
czteropokojowe centrum na 2-3. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 418

Zamienię
komfortowe trypokojowe wysoki parter śródmieście komfortowe mniejsze wyżej. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 406

Zamienię
2 pokoje kuchnia balkon na I ptr. (Jeżyce) na 3 lub 4 pokojowe mieszkanie. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 668

11 POKOJE UMEBL.

Dwuosobowy
Śniadeckich 18 — 9. zdg 66 317

Pokój
utrzymaniem — bez. Grottegra 14 m 3. zdg 66 308

Pokój
dla 3 panów zaraz. Piotra Warzyńskiego 32 mieszkanie 3. zdg 66 302

Na klub, biura
pokoje komfortowe. Matejki 60. mieszkanie 3. Informacje 5-7. zdg 66 295

Pokoje
tylko utrzymaniem. Wielka 18. mieszkanie 12 a. zdg 66 332

Frontowy
słoneczny dwóm panom utrzymaniem bez Słowackiego 42 mieszkanie 7. zdg 66 144

Paniom
dwa przytulne pokoje razem lub osobno tylko z całym lub częściowym utrzymaniem Słowackiego 6 piaty dzwonek. zdg 66 326

Dwuosobowy
panom. Długa 3 m 4. zdg 66 198

Stroma
27. mieszkanie 5. zdg 66 327

Frontowy
większy jednej dwóm osobom zaraz lub października. Działyskich 1. I. zdg 66 328

Dworcul
Focha 27. mieszkanie 12. zdg 66 140

Matejki 60, mieszkanie 3
komfortowe pokoje dla rodziny lub studentek. Informacje 5-7. zdg 66 294

Pokoik
utrzymaniem — bez wynajmę zaraz. Waly Jagiello 3. m. 9. zdg 66 284

Dwuosobowy
utrzymaniem. Przecznicza 2. m. 2. zdg 66 402

Dwuosobowy
utrzymaniem. Plac Nowomiejski 5. m. 18. zdg 66 404

Umeblowany
pokój Maleckiego 33. I. prawo. zdg 66 302

Próżny
pokój Matejki 49. m. I. front. zdg 66 363

Pokoik
panience 15. — Poznańska 50. podwórzu, lewo I. zdg 66 411

Dobrze
umeblowany Jeżycka 41. m. 4. zdg 66 412

Nobliwy
centrałna. Składowa 1. III. m. 17. zdg 66 413

Jedno - dwuosobowe
pokoje solidnym spokojnym panom. Chelmońskiego 10 m. 3. zdg 66 415

Słowackiego
38. m. 1. zdg 66 453

Jedno-
dwuosobowy frontowy, elektryczność, kaloryfery, obiadam i Wierzbicice 5. mieszkanie 5. południu. zdg 66 443

Pokój
elegancki Aleja Marcinkowskiego 17 a. — 8. zdg 66 430

Dwuosobowy
miły dobrem utrzymaniem Ratajczaka 15 m 3. zdg 66 436

Słoneczny
czysty spokojny panu. Sw. Marcin 66/67. m. 21. zdg 66 465

Tanio
dwuosobowy utrzymaniem. Słowackiego 29 — 9. zdg 66 434

Romana
Szymańskiego 9. mieszkanie 7. zdg 66 432

Dwóch
panów urzędników utrzymaniem. bez. Nowa 6. mieszkanie 7. zdg 66 534

Ratajczaka
11a. 5 wejście m. 85 utrzymaniem. zdg 66 481

Dwuosobowy
elektryczność. Skryta 14 — 9. zdg 66 478

Frontowy
I. Zórawia 13. m. 2. zdg 66 468

Pokój
utrzymaniem. Orodowa 2 — 8. zdg 66 521

Paniom
Rybaki 14. m. 21. zdg 66 514

Pokój
umeblowany. Sw. Wojciech 28. m. 2. zdg 66 511

Dwuosobowy
Szewska 13. m. 7. zdg 66 505

Dwuosobowy
Śniadeckich 18. mieszkanie 10. zdg 66 500

Pokój
Łakowa 8 — 8. zdg 66 576

Grunwaldzka
25. m. 12. zdg 66 574

Gwarna 10
ładny pokój wynajmę. mieszkanie 4. zdg 66 570

Śniadeckich
24. m. 9. zdg 66 558

Frontowy
utrzymaniem. Łazienka telefon. Skarbowska 7. mieszkanie 8. zdg 66 635

Jasna
16 m. 9. miły czysty ciepły od zaraz. zdg 66 618

Niekrepujący
Sapieżyński 8 m. 5. zdg 66 607

Kraszewskiego
8. m. 21 panom. zdg 66 605

Niekrepujący
fortepianem obiady dla dwóch. Dąbrowskiego 18. m. 4. zdg 66 604

Słowackiego
39 — 10. zdg 66 602

Pokój
Zwierzyniecka 8 m. 6. zdg 66 651

Dwuosobowe
wszelkie wygody, utrzymaniem, pierwszorzędnym. Plac Wolności 14 a. m. 8. zdg 66 638

Strzelecka
2 — 6 dwuosobowy utrzymaniem bez. zdg 66 636

Skryta
niekrepujący, klatki schodowej. jedno. dwuosobowy. zdg 66 494

Ładny
Marcina 13. 9. zdg 66 485

Dobrze
umeblowany pani — panu na stanowisku. Słowackiego 29 — 7. zdg 66 601

Dwuosobowe
pokoje. Słowackiego 34. m. 8. zdg 66 600

Pokój
Poznańska 26 — 9. zdg 66 590

Pokój
Szamarzewskiego 26 a m. 4. zdg 66 588

Niezależnym
studentom wspólny pokój. Jaskowskiego 13. m. 13. zdg 66 597

Dwuosobowy
Grunwaldzka 20 b — 9. zdg 66 596

Długa
19. mieszkanie 5. rg 3447

Mały
3 Maja 5 m. 13. zdg 66 679

Słoneczny
czysty, elektryczność. Słowackiego 37. Urbanowska. zdg 66 549

Dwuosobowy
jedno (utrzymaniem) pianino. — Półwiejska 2 — 6. zdg 66 666

Dobre
słoneczne. frontowe. Działyskich 3 mieszkanie 7. zdg 66 664

Męski
pokój panu na stanowisku. Krasieńskiego 8c. zdg 66 655

Podgórna
2a. III prawo utrzymaniem — bez zdg 66 653

12 SZUKA POKOJU

Pokoju
dwuosobowego niekrepującego. — taniego szuka inteligentna pani. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 314

Pokoju
słonecznego ewent. używaniem kuchni elektrycznością łazienka umeblowanego dostajnie pobliżu Dąbrowskiego. Jasnej Leszczyńskiego Oferty Kurjer Poznański zdg 66 304

Pokoju
poszukuje solidny lokator. Podac cene okolica Główna Poczta. — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 290

2
oddzielnych pokoi utrzymaniem. bez. wygodnych niekrepujących. elektryczność łazienka połączony telefon używalność fortepianu, okolice Uniwersytetu. Parku Matuszki. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 296

Pokoju
niekrepującego poszukuje studentka. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 586

Francuzka
szuka pokoju umeblowanego wzmian za lekce — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 330

Pokoju
własna pościela łóżkiem 15-20 poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 289

Urzędnik
pokoju czystego elektryczność — śródmieście 35 zł Oferty Kurjer Poznański zdg 66 400

Próżnego
używaniem kuchni urzędnik. Cenna Kurjer Poznański zdg 66 423

Pokoju
okolica Parku Wilsona (25-30 zł) Oferty Kurjer Poznański zdg 66 424

Dwóch panów
na stanowiskach szuka niekrepującego pokoju centrum elektryczność łazienka kaloryfer. Oferty z cena do Kurjera Poznańskiego zdg 66 593

Pokoju
dużego lub dwóch poszukuje na pracownię kapeluszy centrum. — Oferty Kurjer Poznański zdg 65 284

Student
pokoiu 30 złotych Oferty Kurjer Poznański zdg 66 472

Próżnego
śródmieściu urzędnicza. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 469

Małżeństwo
bezdzietne pokoju używalność kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 520

Małżeństwo bezdzietne
poszukuje 2 czystych ładnie umeblowanych pokoi — utrzymaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 498

Pokoju
niekrepującego 2 panie, do 60 zł. śródmieście. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 645

Urzędnicza
czystego możliwie centrum. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 637.

Pokoju
na składnicę lub sucha suterena. w pobliżu Gwarnej poszukuje. — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 492

Urzędnicza
państwowa poszukuje pokoju próżnego z używaniem kuchni. Oferty Kurjer Poznański zdg 65 007

Października
dwóch pokoi łącznych, łazienka używalność kuchni. inteligentni. bezdzietni. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 577

13 LOKALE

Poszukuję
składu z dwupokojowym mieszkaniem od gospodarza. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 004

Pokoju
na biuro śródmieście. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 319

Ubikacji
na cichy warsztat. Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 401

Składu
poszukuje okolica Poczta. — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 431

Dwa
próżne pokoje na biuro I. piętro od 1. 10 przy Placu Wolności z oddaniem rodzaju przedsiębiorstw. zdg 66 480

Skład
narożnikowy dwa okna. wystawne w ruchliwym miejscu, urządzeniem odstępnie. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 656

14 DZIERŻAWY

Polowanie
Spółka Łowiecka we Wrzeszczynie pow. czarnkowski wydzierżawi na 6 lat obszar 1354 hektarów 23 września 1933 r o godz 13-tej Informacji udziela Franciszek Krywicki przewodniczący Spółki Łowieckiej Wrzeszczyna. ng 5486

Sadów owocowych
poszukuje celem zadzierżawienia lub zakupu owoc Oferty Kurjer Poznański zdg 66 035

Warsztat
z obszerną piwnicą do wynajęcia Skarbowska 21 Zgłoszenia Dutkiewicz Skarbowska 18. zdg 66 463

Domek
3 pokoje. chlewik 2 morgi ogrodu warzywno - owocowego elektryczność przy Poznaniu wydzierżawi Krzesiński Piekary 8. zdg 66 457

Piekarni
z domem lub dzierżawą poszukuje. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 569

Słonecznych
5 pokoi, garaż, ogród okazynie wydzierżawi. Aleja Wielkopolska 43. zdg 66 556

Wydzierżawię
skład. piwnica. Półwiejska 38a. Maczkowski zdg 66 555

16 OSOBISTE

Weksel
na 1830 zł płatny 1. 10. 33 wystawiony przez Władysława Nowaka. Orłowska 28. zrywany przez 1r Nowaka. Poznań Maleckiego 25 wrocław Janinie Lewandowskiej Inowrocław. sw. Duch 103. unieważniam. Wl. Nowak Inowrocław Orłowska 28 zdg 66 307

Skradzioną
legitymację uniwersytecką nr. 12828 legitymację koła medyków oraz żółte kolejowa na nazwisko Witold Żurowski. unieważniam. zdg 66 306

Podpis
mój in blanco dany p. Feliksowi Rontzowi z Poznania. unieważniam Kotłowski Leon. Zabno. ng 5 500

22 ROZMAITE

Nabyty
w lipcu rb w Lombardzie Miejskim płaszcz surdutowy z wyszytą firmą krawca Kleszaka odkupi były właściciel chory bezrobotny Wierzbicice 49 m 3 zdg 66 200

Olbrzymia zniżka cen!
2.90 bluzy rzeźnicze cukiernicze, fartuchy "damskie" z rękawami od 3.50; płaszcze damskie białe od 3.90; płaszcze szwedzkie damskie od 5.50; fartuchy deseniowe od 5.90 Bielizna zawodowa. Fartuchy gospodarce damskie i męskie w wszelkich wielkościach stale na składzie po zniżkującym cenach niskich cenach. poleca Dom Piócienn. Fabryka Bielizny J. Schubert, dawniej Weber. Wrocławska 8. Pg 3 724 33.30

Giała
swedzenie oraz wszelkiego rodzaju wyrzuty skórne usuwa krem Lain-Age (z kogutkiem). Idealny nieszkodliwy kosmetyk usuwający wady naskórka. ng 4513

Wróży
słynna chiromantka z Warszawy. bawiącą przejawem. Przyjmuje do 7 wieczór. Piekary 20/21 mieszkanie 4. zdg 66 383

Pierwszorządna kucharka
obejmie bezpłatnie wszelkie prace domowe za utrzymaniem. umeblowanego pokoju dla siebie i męża Oferty Kurjer Poznański zdg 66 395

Kroje
wykonuje Katak 1 m. 9. zdg 66 552

Krawcowa
szycie elektryczną tanio. przedprowadzając z Kraszewskiego. Półwiejska 5. m 5 Jasińska. zdg 65 636

Oddam
dziecko Oferty Kurjer Poznański zdg 66 423

Wynalazek
dający duże zyski potrzebny każdej firmie odstępnie lub przy me wspólnika. Kapitał mały. Zórawia 13 Koczakowski. zdg 66 532

23 OZENKI

Kawaler
lat 29, właściciel 1000 morgowego majątku dla braku znajomości poszukuje panny do lat 25, dla przeprowadzenia pewnych transakcji. mniejsza gotówka dla wspólnego dobra pożądana. Cel matrymonialny. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 578/9

Samotny
pan lat 55 10 000 gotówki szuka żony. Panie posiadające majątek lub interes zechcą swe zgłoszenia nadesłać. Rzecz b. poważna. — Oferty Kurjer Poznański zdg 66 628

Kupiec
lat 24. własne przedsiębiorstwo. poszukuje współzniczk. ożenek niewykluczony. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 639

Kawaler
lat 29 stalej posadzie Poznaniu pozna panna celu matrymonialnym, cośkolwiek gotówki lub składzik. Łaskawe oferty fotografuj, która zwróce prośbę Kurjer Poznański zdg 66 677

24 NAUKA

Francuskiego
poszukuje sportmen wzmian polski, niemiecki Oferty Kurjer Poznański zdg 66 312

Lekcyj Bridg'a
udzielał Zgłoszenia Kurjer Poznański zdg 66 403

Dyplomowany
absolwent Państwowego Instytutu Pedagogiki Specjalnej w Warszawie. rutynowany pedagog, z kilkunastoletnią praktyką usuwa wady wymowy (jakanie, bękotanie, seplenienie) oraz skutecznie pomaga w nauce dzieciom pedagogicznie zaniedbanym. Bardzo dobre referencje od rodziców i lekarzy specjalistów. Zgłoszenia do Kurjera Poznańskiego zdg 66 419

Korepetytor
francuskie angielskie potrzebny. Podgórna 13 m 10. zdg 66 440

Kurs historii sztuki
dla dorosłych specjalny dla młodzieży szkół średnich rozpoczyna 5 października. Podgórna 7. I. Romana Szymańska. dg 1396

Kursy
kroju, szycia - system francuski. angielski. nowoczesny. Szpotafska. Katak 1 m 9. zdg 66 550

Księgowości
stenoграфии korespondencji. maszyny wyciecz. Kurs rozpoczyna 2 października. Postep — Plac Wolności 2. zdg 66 621

Angielskiego Francuskiego
udziela Dolgów Artyleryjska 6. mieszkanie 6. telefon 53-48. Zgłoszenia 6.30-8.30. zdg 66 652

Wyjadę
na wieś jako korepetytorka lub wychowawczyni i rok studjów uniw. Oferty Kurjer Poznański zdg 66 659

25 MUZYKA

Strojenia
korekty fortepianów wykonuje fachowo tanio mistrz budowy fortepianów K Drygas Podgórna 10 a mieszkanie 3. zdg 62 680

Orkiestra
pierwszorządna (kwartet) może się zgłosić od 1. 10. rb. Hotel Morski Kabarek - Dancing. Gdynia. Kamienna Góra. zdg 66 276

Pianistki
i skrzypaczki-oblizat, młodych. przystojnych. 1 października na prowincji poszukuje. Oferty z fotografii Kurjer Poznański zdg 66 510

Pianista
pierwszorządny akordeonem wolny pierwszego Jan

Uczciwa
dziewczyna chętna do wszystkiego, poszukuje posady do lepszych państwa za małym wynagrodzeniem zaraz lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 427

Dziewczyna
do wszystkiego z gotowaniem długoletnie dobra świadectwa, szuka od 1. 10. posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 410

Dobra
kucharka szuka posady tylko w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 341

Poszukuje
posady do wszystkiego do dobrym gotowaniem, dobrymi świadectwami. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 343

Paniąka
kochająca dzieci znająca szycie, haftowanie szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 458

Sierota
poszukuje posady do dzieci z szyciem i haftem Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 66 455

Krawcowa
bardzo eleganckim szyciem szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 447

Poszukuje
posady z gotowaniem oraz do wszelkich prac domowych. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 423

Dziewczyna
poszukuje posady do wszystkiego lub posługi. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 355

Kawaler
poszukuje posady kasjera lub biurowego. Kaucja 500 zł. Zgłoszenia Jankowiak, Sobiałkowi, powiat Rawicz, ng 5 499

Maszynistka
z znajomością wszelkich manipulacji biurowych szuka posady. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 66 532

Panna
znająca szycie, prasowanie sztywnej bielizny, szuka posady do dzieci, pokojowej, służącej. (Warunek: dobre traktowanie) Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 531

Młoda
uczciwa, pracowita kobieta, poszukuje posady od 1. 10. lub zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 471

Kucharka
lat 35 przyjme posade w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 467

Kucharka
lat 35, przyjme posade do wszystkiego w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 530

Przyjme
posade samodzielnem gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 529

Dziewczyna
samodzielną, dobrem gotowaniem uczciwa, czysta, z własną pościelą, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 521

Ekspedjentka
z branży restauracyjnej, sierota, uczciwa, sumienna poszukuje posady. Zamiejscowa niewykluczone. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 523

W aptece
obejme stała posade lub zastęstwo. Zdzisław Fischbach, Wrzesnia, ul. 3 Maja 3, zdg 66 512

Dziewczyna
samodzielnem gotowaniem, dobrymi świadectwami, szuka posady u bezdzietnego państwa w dobrym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 502

Samodzielną
kucharka dobrymi świadectwami poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 501

Chłopiec
bardzo fizycznie rozwinięty, lat 15 poszukuje miejsca do posytek lub jakiego innego zajęcia. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 66 590

Dziewczyna
starsza z gotowaniem z dobrymi świadectwami z zamłowniem do gospodarstwa domowego szuka zajęcia od 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 575

Wdowa
inteligentna dobrej prezencji - przyjme zarząd domu za skromnym wynagrodzeniem, tylko u kulturalnego pana miejscowość obojętna Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 687

Dziewczyna
z praniem do wszystkiego zaraz lub później poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 573

Dziewczyna
uczciwa z dobrem gotowaniem poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 068

1 000
złote za posade inkasenta, magazyniera Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 504

Dziewczyna
uczciwa, z dobrem gotowaniem, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 068

Zamłowny rolnik
(syn rolnika) po ukończeniu studiów uniwersyteckich, poszukuje praktyki uzupełniającej w intensywnym majątku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 122

Kelner
kaucja 300 zł szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 114

Chłopak
uczciwy posytek kaucja poszukuje posady posłańca. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 113

Sierota
poszukuje jakiegokolwiek posady z utrzymaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 111

Młodsza
paniaka poszukuje posady od zaraz lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 110

Dziewczyna
z gotowaniem, do wszystkiego, uczciwa i pracowita, długoletnie dobre świadectwa, szuka od 1. 10. posady do dobrego domu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 109

Paniąka
5 klas gimnazjalnych i kuresem handlowym poszukuje posady do biura lub jako ekspedjentka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 213

Gorzelną
kawaler, lat 30 z 13 letnią praktyką, obeznany z platkarnią, światłem elektrycznym, biurokracją, gospodarstwem przyjme posade żonatego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 021

Maszynistka
polsko-niem., bardzo biegła, długoletnia praktyka, z własną maszyną przyjme posade. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 649.

Czeladnik
kowlaski z kaucją tyśiąc złotych poszukuje posady, najchętniej w jakiegokolwiek firmie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 632.

PASY
skórzane, z krup. belgijskich i chromowe, balata oraz z sierści wielbłądziej, jako też taśmy gumowe do transporterów najkorzystniej
STEFAN DUCHOWSKI
Poznań,
Al. Marcinkowskiego 25.
Pg 4532-37,94

Gospodini
kucharka, zna prasowanie meśkiej bielizny, z uczciwej rodziny, poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 495

Dziewczyna
poszukuje posady od 1. 10. 33. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 571

Młodsza
uczciwa, z dobrymi długoletnimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 493

Kuchmistrz
prywatnie szuka posady, gotuje wykwintnie tanio. Pogorzelski, Ogródowa 6, zdg 66 642

Bona - wychowawczyni
wykwalifikowana skromną z dobrym niemieckim poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 681

Wiejska
dziewczyna, uczciwa z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 546

Absolwent
matematyki z pięcioletnią praktyką pedagogiczną w Seminarium Nauczycielskim poszukuje kondycji za utrzymanie z dogodnym dojazdem do Poznania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 676

Starsza
wiejska służąca przyjme posade w skromnym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 667

Ekspedjent - dekorator
artykuły meśkie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 665

Dziewczyna
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 663

Posługaczka
szuka posady lub prania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 662

Dziewczyna
uczciwa, sumienna z dobrymi świadectwami szuka posady - Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 253

Pomocnik
branży kupiecko-drogerijnej celem udoskonalenia praktyki za małym wynagrodzeniem poszukuje posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 230

1 000
złote za posade inkasenta, magazyniera Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 504

Dziewczyna
uczciwa, z dobrem gotowaniem, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 068

Zamłowny rolnik
(syn rolnika) po ukończeniu studiów uniwersyteckich, poszukuje praktyki uzupełniającej w intensywnym majątku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 122

Kelner
kaucja 300 zł szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 114

Chłopak
uczciwy posytek kaucja poszukuje posady posłańca. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 113

Sierota
poszukuje jakiegokolwiek posady z utrzymaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 111

Młodsza
paniaka poszukuje posady od zaraz lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 110

Dziewczyna
z gotowaniem, do wszystkiego, uczciwa i pracowita, długoletnie dobre świadectwa, szuka od 1. 10. posady do dobrego domu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 109

Paniąka
5 klas gimnazjalnych i kuresem handlowym poszukuje posady do biura lub jako ekspedjentka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 213

Gorzelną
kawaler, lat 30 z 13 letnią praktyką, obeznany z platkarnią, światłem elektrycznym, biurokracją, gospodarstwem przyjme posade żonatego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 021

Pielegniarka
inteligentna, po egzaminie, z praktyką w zabieciach lekarskich, szuka posady do dzieci, zna szycie haftowanie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 094

Kuchmistrz
poszukuje posady, okolica obojętna. Łaskawe oferty Kurjer Pozn. zdg 66 059

Kucharka
do wszelkiej pracy paniąka do dzieci szyciem, przyjme posade w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 096

Krawcowa
dobra szuka pracy w dom. 2. - dziennie, także naprawy bielizny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 130

28 WOLNE MIEJSCA

Szewców
młodych, zdolnych na reparacje obuwia poszukujemy. Praca stała. Maleckiego 21. Zjednoczenie i Praca, dg 1352/8

Fortancerk
przystojne inteligentne mogą się zgłosić od 1. 10. rb Oferty z fotografiami Hotel Morski Kabaret-Dancing Gdynia Kamienna Góra zdg 66 277

Fryzjer
męsko-damski pierwszorzędnny ondulator od 1. 10. Renaissance - Kępcina, ng 5494

Poszukuje
nauczycielki celem przygotowania dziewczynki do trzeciej klasy zinn, wymagane języki i początki muzyki Maj Dylewo, a Kowalewo, poczta Lipnica Now. Wabrzeźno, zdg 66 285

Uczeń
do składu blawatów w Rogoźnie potrzebny wykształcenie średnie (szkoła handlowa) język niemiecki konieczny, wzrost minimum 1,60 mtr Na oferty nieuwzględnione nie odpowiadam Zgłoszenia z życiorysem odesłem świadectw do Kurjera Pozn. zdg 66 279

Uprzejmie donosimy, iż w środe, dnia 20. bm. o godz. 10 rano otwieramy na miejscu firmy Dall'Asta przy Starym Ryнку 59/60 narożnik Wrocławskiej, jak zeszłorocznie na okres jesienno-zimowy

Cukiernię

Szanowna publiczność i sympatyków prosimy o dalsze przychylnie poparcie
Z poważaniem
Stefan i Jan Wawrzyniak.

Przy tej okazji polecam łaskawie uwadze moje cukiernie przy św. Marcynie 63 i Górna Wilda 36.
Z poważaniem
Jan Wawrzyniak.
zg 19 919

Portjer
młody inteligentny z kaucją - może się zaraz zgłosić na stała posade. Hotel Morski Gdynie, Kamienna Góra zdg 66 275

Szofer
z kaucją 300 potrzebny na ciężarówkę. Adres wskaże Kurjer Pozn. zdg 66 338

Służąca
do wszystkiego uczciwa, skromnych wymagań na wieś blisko Poznania. Zgłoszenia Mostowa 15 m. 10 od 5-6. zdg 66 536

Fryzjerka
zdolna oraz wolontariuszka. Podgórna 14, Edward, zdg 66 581

Uczeń
fryzjerski praktyka potrzebny. Adres Kurjer Pozn. zdg 66 554

Kucharka
zaraz. Skład spożywczy, Marszałka Focha 36, dg 1421

Pani
cierpiąca przyjme łagodną osobę przyłączeniem rodzinnem dobrem szyciem gotowaniem, praniem. 10 zł miesięcznie Czechowiczowa Szamocin Wilk zdg 66 614

Biurową
zabezpieczeniem 1000 i woźnego. Adres Kurjer Pozn. zdg 66 644.

Stenotypistki
li tylko z branży węglowej rutynowanej, znającej język polski, niemiecki, stenografję i kształtkę poszukuje. „Labora” Słobka Węglowa, Leszno, ng 5504

Krawka
przyjmująca prace na odzież składowa, najchętniej przy św. Marcynie, poszukuje Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 491

Przychodnia
do wszystkiego Chwałczewo 15, m. 12, zdg 66 640

Apteka
poszukuje od 1 października magistra bez praktyki, katolika, z językiem niemieckim. Wyrzysk (Poznański), dg 1423

Fryzjer
damski potrzebny z podaniem warunków Krasnik Lub. ul. Kosciuszki 16 Józef Michałowski, Pg 4534-56 491

Dziewczyna
do wszystkiego. Szamarzewskie 60 m. 50, zdg 66 694

Elew
gospodarczy, który zna się na uprawie roli i może zastąpić włodarza do koni potrzebny 1. 10. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 680

Wspólnika
z gotówką ca. 15 000 poszukuje na wyjazd zagranicę w celach fabrykacyjnych. Zysk brutto 100-150% zapewniony. Znajomość angielskiego pożądana. Zgłoszenia pod zdg 66 346 do Kurjera Pozn.

Posługaczka
dobrze polecana od zaraz potrzebna. Zgłoszenia Wierzbicze 13, mieszkanie 6, od godziny 4-7, zdg 66 547

TEATRY

Poznań, wtorek, 19. 9.

TEATR POLSKI: - Dziś: „Jak się wzbogacić”, gościnny występ Roberta Boelkiego.

TEATR NOWY: Dziś „Kobiety i interesy”, występ Marji Gella.

Sroda, 20. 9. „Kobiety i interesy”. Występ Marji Gella.

Bydgoszcz, wtorek, 19. 9.

TEATR MIEJSKI: „Ciotka Karola”.

Sroda, 20. 9. „Ciotka Karola”.

Czwartek, 21. 9. „Made-moiselle”.

BALTYK: „Złoto Kalifornji” i komedia „Demon ruchu”.

KINA

APOLLO METROPOLIS

NASZE KINA PROGRAMY NAJTANSZE NAJLEPSZE

ng 5 418 9

KINA

Poznań, wtorek, 19. 9.

APOLLO: „Uśmiech szczęścia”

CORSO: „Ostatnia noc skażona”

COLOSSEUM: „Jeniec wojenny” (Axela).

METROPOLIS: „Złoty książe”

ORZEL: „Zwarjowana noc” i „Stalowa dłoń”

ODEON: Lokomotywa 2329

PROMIEN: „Trzej przyjaciele” i „Harry Peel wśród 1000 przygód”

RENAISSANCE: „10% dla mnie”

ROXY: „Syn mimowoli”

SFINKS: „Flip i Flap w Legji”

SLONCE: „Zdobycie cię muszę”

TECZA-Lazarz: „Każdemu wolno kochać”

TECZA-Wilda: „Cham”

WILSONA: „Człowiek, którego zabitem”

Bydgoszcz, wtorek, 19. 9.

APOLLO: tragedia dźwiękowa „Mandzurja pionie” oraz polski film „Głos pustyni”

BALTYK: „Karząca dłoń” i „Niebezpieczny romans”

KRYSTAL: o godz. 5, 7 i 9: polski film „Pod Twoją obronę” i najnowszy tygodnik Focha

MARYSIENKA: „Kongres tańcy” i „Białe wódz”

REWJA: Douglas Fairbanks w filmie „Patrol” oraz „Miłostki pięknej pani”

SLONCE: dramat „Cienie więzienia” oraz komedia „Weseli szmuglerzy”. Na scenie rewja p. t. „Warszawa - Chicago”

Krotoszyn: Dziś i dni następn:

BALTYK: „Księżyc nad Tahiti”, dźwiękowy.

PROMIEN: „Dzieci cyrku”

Młoda
uczciwa, pracowita kobieta, poszukuje posady od 1. 10. lub zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 471

Kucharka
lat 35 przyjme posade w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 467

Kucharka
lat 35, przyjme posade do wszystkiego w lepszym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 530

Przyjme
posade samodzielnem gotowaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 529

Dziewczyna
samodzielną, dobrem gotowaniem uczciwa, czysta, z własną pościelą, szuka posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 521

Ekspedjentka
z branży restauracyjnej, sierota, uczciwa, sumienna poszukuje posady. Zamiejscowa niewykluczone. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 523

W aptece
obejme stała posade lub zastęstwo. Zdzisław Fischbach, Wrzesnia, ul. 3 Maja 3, zdg 66 512

Dziewczyna
samodzielnem gotowaniem, dobrymi świadectwami, szuka posady u bezdzietnego państwa w dobrym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 502

Samodzielną
kucharka dobrymi świadectwami poszukuje posady u samotnej osoby. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 501

Chłopiec
bardzo fizycznie rozwinięty, lat 15 poszukuje miejsca do posytek lub jakiego innego zajęcia. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 66 590

Dziewczyna
starsza z gotowaniem z dobrymi świadectwami z zamłowniem do gospodarstwa domowego szuka zajęcia od 1. 10. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 575

Wdowa
inteligentna dobrej prezencji - przyjme zarząd domu za skromnym wynagrodzeniem, tylko u kulturalnego pana miejscowość obojętna Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 687

Dziewczyna
z praniem do wszystkiego zaraz lub później poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 573

Dziewczyna
uczciwa z dobrem gotowaniem poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 068

1 000
złote za posade inkasenta, magazyniera Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 504

Dziewczyna
uczciwa, z dobrem gotowaniem, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 068

Zamłowny rolnik
(syn rolnika) po ukończeniu studiów uniwersyteckich, poszukuje praktyki uzupełniającej w intensywnym majątku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 122

Kelner
kaucja 300 zł szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 114

Chłopak
uczciwy posytek kaucja poszukuje posady posłańca. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 113

Sierota
poszukuje jakiegokolwiek posady z utrzymaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 111

Młodsza
paniaka poszukuje posady od zaraz lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 110

Dziewczyna
z gotowaniem, do wszystkiego, uczciwa i pracowita, długoletnie dobre świadectwa, szuka od 1. 10. posady do dobrego domu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 109

Paniąka
5 klas gimnazjalnych i kuresem handlowym poszukuje posady do biura lub jako ekspedjentka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 213

Gorzelną
kawaler, lat 30 z 13 letnią praktyką, obeznany z platkarnią, światłem elektrycznym, biurokracją, gospodarstwem przyjme posade żonatego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 021

Młodsza
uczciwa, z dobrymi długoletnimi świadectwami poszukuje posady do wszystkiego Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 493

Kuchmistrz
prywatnie szuka posady, gotuje wykwintnie tanio. Pogorzelski, Ogródowa 6, zdg 66 642

Bona - wychowawczyni
wykwalifikowana skromną z dobrym niemieckim poszukuje posady Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 681

Wiejska
dziewczyna, uczciwa z gotowaniem poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 546

Absolwent
matematyki z pięcioletnią praktyką pedagogiczną w Seminarium Nauczycielskim poszukuje kondycji za utrzymanie z dogodnym dojazdem do Poznania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 676

Starsza
wiejska służąca przyjme posade w skromnym domu. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 667

Ekspedjent - dekorator
artykuły meśkie. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 665

Dziewczyna
poszukuje posady. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 663

Posługaczka
szuka posady lub prania. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 662

Dziewczyna
uczciwa, sumienna z dobrymi świadectwami szuka posady - Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 253

Pomocnik
branży kupiecko-drogerijnej celem udoskonalenia praktyki za małym wynagrodzeniem poszukuje posady Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 230

1 000
złote za posade inkasenta, magazyniera Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 504

Dziewczyna
uczciwa, z dobrem gotowaniem, poszukuje posady zaraz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 068

Zamłowny rolnik
(syn rolnika) po ukończeniu studiów uniwersyteckich, poszukuje praktyki uzupełniającej w intensywnym majątku. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 122

Kelner
kaucja 300 zł szuka posady. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 114

Chłopak
uczciwy posytek kaucja poszukuje posady posłańca. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 113

Sierota
poszukuje jakiegokolwiek posady z utrzymaniem. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 111

Młodsza
paniaka poszukuje posady od zaraz lub 1. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 110

Dziewczyna
z gotowaniem, do wszystkiego, uczciwa i pracowita, długoletnie dobre świadectwa, szuka od 1. 10. posady do dobrego domu. Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 109

Paniąka
5 klas gimnazjalnych i kuresem handlowym poszukuje posady do biura lub jako ekspedjentka. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 213

Gorzelną
kawaler, lat 30 z 13 letnią praktyką, obeznany z platkarnią, światłem elektrycznym, biurokracją, gospodarstwem przyjme posade żonatego. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 021

Uczeń
do składu blawatów w Rogoźnie potrzebny wykształcenie średnie (szkoła handlowa) język niemiecki konieczny, wzrost minimum 1,60 mtr Na oferty nieuwzględnione nie odpowiadam Zgłoszenia z życiorysem odesłem świadectw do Kurjera Pozn. zdg 66 279

Uczeń
do składu blawatów w Rogoźnie potrzebny wykształcenie średnie (szkoła handlowa) język niemiecki konieczny, wzrost minimum 1,60 mtr Na oferty nieuwzględnione nie odpowiadam Zgłoszenia z życiorysem odesłem świadectw do Kurjera Pozn. zdg 66 279

DOM

kupię - Jeżyce, śródmieście, 150-200.000. Pośrednicy wykluczeni. Oferty do Kurjera Pozn. zdg 66 1912

Posługaczka
starsza uczciwa, samodzielnem gotowaniem samotnej osoby potrzebna. Działalność 2 - 10, zdg 66 670

Kwiaciarka
biegła w swym zawodzie potrzebna zaraz. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 367

Młody
człowiek potrzebny posada stała, złozenie bankowe 300 zł. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 374

Młoda
panna dobrego domu skromnych wymagań z dobrem gotowaniem potrzebna zaraz na majątek do pomocy pani domu, świadectwa konieczne Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 336

Dziewczyna
dobrem gotowaniem, praniem, prasowaniem pensja 30. - Grunwaldzka 15 mieszkanie 6, zdg 66 315

Woźnica
młody potrzebny zaraz, Wioślarska 70/72, zdg 66 310

Uczeń
z porządnej rodziny do poważnego przedsiębiorstwa potrzebny od zaraz Ładny charakter pisma - dobre świadectwa szkoły średniej nieodzowne Zgłoszenia do Kurjera Pozn. zdg 66 378

Dziewczyna
uczciwa z dobrem gotowaniem, pieczeniem, zaprawa, do wszystkiego potrzebna zaraz do miasta prowincjonalnego Zgłoszenia środe godz. 6-ta ul. Graniczna 15, mieszkanie 10, zdg 66 324

Starsza
pani intel. lektorki towarzyszek podróży, reprezentantki. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 269

Wspólnika
do zaprowadzonego przedsiębiorstwa produktów rolnych, potrzebne 2-3 tysiące, fachowość niekonieczna. Adres Kurjer Pozn. zdg 66 267

Podróżujący
branża maszyn do szycia, potrzebny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 368

Służąca
do wszystkiego Lazarz, Juliusza Kossaka 21, mieszkanie 4, zdg 66 448

Krawcowe samodzielne
zdolne - dobra praktyka, potrzebna. „Femina”, Fredry 3, zdg 66 414

Dziewczyna
potrzebna zaraz. Wroniecka 18, skład obuwia, zdg 66 674

Służąca
gotowaniem. Restauracja Kwiatowa 12, zdg 66 673

Lekarz
chrześcijanin znajdzie dobra praktykę w małym miasteczku Kongresówki Subs 2 000 złotych. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 351

Przedstawiciele
ogłoszeniowych z branży do poważnych wydań, z dobrymi referencjami poszukuje się. Zgłoszenia osobiste między godz. 7-8 wieczorem, ul. Działalność 8, m. 5

Przedstawiciele
zaprowadzonych w składach konfabrycznych galanterijnych i papirniczych na artykuł dotychczas nieznanym na Pozn. i Pomorze poszukuje się. Piśmienne oferty do Kurjera Pozn. zdg 66 459

Sprzedawców
miejscowych, zamiejscowych - mniejsza gotówka, artykuł pokupny. Oferty Kurjer Pozn. zdg 66 409

Marszałka
potrzebna od 1. 10. Zgłoszenia z odesłaniem świadectw Kurjer Pozn. zdg 66 620

Służąca
samodzielną z prowincji kochająca dzieci potrzebna od 1. 10. 33. Zgłoszenia również piśmienne przyjmie Góralowa. Poznań, Focha 95 m. 4, zdg 66 454

Kierownika
fachowca do składu bekonowego z kaucją poszukuje bekoniarz. Zgłoszenia Kurjer Pozn. zdg 66 435

Pomocnik
obuwiczny potrzebny zaraz. Fredry 5, Kamiński, zdg 66 430

Maszynistka
biegła obeznana z pracami biurowymi potrzebna zaraz. Zgłoszenia rano 9-10 ul. Działalność 8, m. 5, zdg 66 461

Fryzjerka
na stałe. Górna Wilda 78, zdg 66 474

Dziewczyna
czysta pracowita dobrem gotowaniem do wszystkiego potrzebna u X. M. Kotliński Marszałka Focha 170, zdg 66 371/2

Krawcowa
potrzebna. Wodna 13, m. 12, zdg 66 528

Samodzielne
na suknie i płaszcz mogą się zgłosić. Uczennice potrzebne - Skarbowska 4, m. 9, parter, lewo. zdg 66 524

Odsprzedawców
poszukuje Wytwórnia „Ulatolin”, Ogródowa 16, zdg 66 504

Jabłka

do wyrobu win kupuje
J. Wawrzyniak - Poznań,
Wrocławska 18 telefon 41-40
Wytwórnia win i soków.
zg 19 918

Humor zagraniczny

— Mój drogi, muszę mieć nowe futro tej ziny.
— Ha, pomyśl, który z moich pacjentów najlepiej nadaje się do operacji ślepej kiszki.
(Humorist Londyn). S. F.

Przedpłata na miesiąc październik 1933 roku za oba wydania razem w Poznaniu w ekspedycji zł 3.20, w agencjach w mieście zł 3.50, z odnośnieniem do domu w Poznaniu zł 3.70, z odnośnieniem przez pocztę poza Poznaniem miesięcznie zł 4.14, kwartalnie zł 12.40, pod opaską miesięcznie w Polsce zł 7.50, w innych krajach zł 9.50. W razie wypadków spowodowanych siłą wyższą, przeszkód w zakładzie, strajków i t. p. wydawnictwo nie odpowiada za dostarczenie pisma, a abonenci nie mają prawa domagania się niedostarczonych numerów lub odszkodowania.

Ogłoszenia na stronie 6-lamowej 25 gr, na stronie 4-lamowej przy końcu tekstu redakcyjnego 60 gr, na stronie czwartej 100 gr, na stronie drugiej 120 gr, przed wiadomościami potocznej 200 gr, od 1-lamowego milimetra. Ogłoszenia skomplikowane oraz z zastrzeżeniem miejsca 20% nadwyżki. Ogłoszenia do wydania porannego przyjmujemy do godz. 18.30, w nagłych wypadkach do godz. 22 u stroza; do wydania głównego (wieczornego) „drobne” do godz. 11, większe dłużej według możliwości. Drobne ogłoszenia (najwyżej 100 słów, w tem 5 nagłówkowych); słowo nagłówkowe (tłuste) 25 gr, każde dalsze słowo 15 gr. Za różnicę między zestawem a wysokością ogłoszenia, powstałe wskutek matrycowania, wydawnictwo nie odpowiada.

W wydaniach wielkoświątecznych i uroczystościowych poprzedza normalną codzienną część numeru z reklamami i ogłoszeniami materiał poświęcony danej uroczystości. Telefony do Redakcji i Administracji: 44-61, 14-76, 33-07, 35-24, 35-25, 40-72, w niedzielę, święta i nocą tylko 14-76, 35-24 i 40-72, filja Stary Rynek 25-55. — P. K. O. Poznań, nr. 200 149.